Bestuursrapportage 2021

gemeente Berkelland

INHOUDSOPGAVE

Bestuursrapportage 2021 1
Inhoudsopgave 3
Inleiding 4
Leeswijzer 10
Plezierig Wonen 12
Fijn Leven 21
Vitaal Platteland 35
Zorg voor wie dat nodig heeft 45
Werken en ondernemen in een sterke regio 58
Actief met duurzaamheid en energie 69
Sport is meer! 82
Cultuur is van iedereen 88
Samen veilig 94
Aan de slag met de Omgevingswet 99
Financiën 103
Paragrafen 108
Overzicht investeringen 109
Ombuigingen/Bezuinigingen 112
Reserves 115
Bijlage 1: Overzicht overige wijzigingen 116

INLEIDING

Inleiding

De bestuursrapportage is het tussentijdse rapportagemoment voor 2021. Net als vorig jaar geven wij in de bestuursrapportage een stand van zaken op basis van de ons bekende gegevens per 1 juli.
Het voordelig resultaat van de bestuursrapportage is € 544.000. Dit resultaat is volledig incidenteel. De afwijkingen met een structureel karakter die in deze bestuursrapportage staan zijn opgenomen in de perspectiefnota en op die manier al verwerkt in het meerjarenperspectief. De structurele afwijkingen die niet zijn meegenomen in de perspectiefnota heffen elkaar op waardoor er geen effect is van deze bestuursrapportage op het meerjarenperspectief.
Als samenvatting zijn hieronder per programma de activiteiten aangegeven waar sprake is van een afwijking. In de leeswijzer kunt u de betekenis van de verschillende kleuren terugvinden.

Samenvattend overzicht afwijkingen

In onderstaande tabel zijn de activiteiten waarbij minimaal een van beide indicatoren op oranje of rood staat samengevat.

Plezierig Wonen

Toekomstgerichte bestaande woningen en wijken

We zijn samen met Kruiswerk en het Energieloket actief aan de slag met de campagne Heerlijk Thuis in Huis (010.060) O G

Aantrekkelijke nieuwe woningen.

We blijven ons inzetten voor een goede dienstverlening rondom wonen. (010.100) G O

We geven ruimte aan nieuwe woonzorginitiatieven.

We zetten de Regietafel Wonen en Zorg voort. O -

Fijn Leven

Bij plannen en onderhoud zetten we in op het stimuleren van 'bewegen' in onze leefomgeving.

We beheren en onderhouden het openbaar groen en de gemeentelijke begraafplaatsen. (020.020) O R

Leefomgeving aangepast aan het veranderende klimaat.

We voeren het watertakenplan 2019-2023 uit (de opvolger van het gemeentelijk rioleringsplan) inclusief klimaatstresstest. (020.030) G O

Onderzoek doen naar de manier waarop de afgesproken doelstellingen uit 'Van Afval Naar Grondstof' (VANG) bereikt kunnen worden inclusief financiële consequenties hiervan.

We werken samen met onze inwoners het grondstoffenplan uit in maatregelen die afvalbeperking en afvalscheiding (grondstofscheiding) bevorderen. (020.070) G O

Vitaal Platteland

Mooi Landschap.

Stimuleren van aanleg van nieuwe natuur en landschap (030.020) G O

We zetten samen met het Waterschap en de Euregio in op concrete plannen voor de beleefbaarheid van het stroomgebied van de Berkel tussen Borculo en Lochem. O -

Zorg voor wie dat nodig heeft

Zorg zoveel mogelijk voorkomen.

Wanneer een inwoner een wens heeft voor ondersteuning of begeleiding kijken we eerst wat deze inwoner zelf kan. Daarnaast organiseren we meer algemene voorzieningen als steunpunt in de kern/wijk. O G

Wij bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning als zij niet op eigen kracht en/of met hulp van hun omgeving voldoende zelfredzaam zijn of kunnen participeren (Wmo - zorg in natura). (040.010) G R

De jeugd ontwikkelt zich positief.

We organiseren algemene voorzieningen en preventieve activiteiten voor jeugd en/of hun ouders/verzorgers. O G

Wij bieden onze jonge inwoners en/of hun ouders/verzorgers jeugdhulp en ondersteuning (Jeugdwet - zorg in natura). (040.030) G O

Nieuwkomers burgeren in.

Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering. (040.050) G O

Voldoende en krachtige vrijwilligers en mantelzorgers die worden gesteund waar het nodig is.

Wij realiseren een steunpunt voor mantelzorgers waar informatie, advies en ondersteuning samen komen. O G

Wij realiseren een vrijwilligerspunt Berkelland waar vraag en aanbod elkaar bereiken. O G

Werken en ondernemen in een sterke regio

Iedereen doet mee met werk, betaald of onbetaald.

Voortdurend koppelen van werkgevers aan werkzoekenden (werkgeversbenadering). (050.040) G R

Samen met SDOA en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten bij de vraag. G R

We willen een goede en veilige wegverbinding tussen bedrijventerrein 'De Laarberg' en de snelweg A1. G O

Vrijetijdsaanbod het hele jaar door.

We ondersteunen (lokale en regionale) projecten onder andere voor productontwikkeling op het gebied van verblijfs- en dagrecreatie. (050.070) O O

Actief met duurzaamheid en energie

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Wonen. (060.011)

We voeren steekproeven uit ter controle van de getroffen maatregelen. O G

Gemeente als voorbeeld. (060.017)

We voeren motie M19-08 uit (eigen gemeentelijk initiatief voor grootschalige energieopwek). O G

Sport is meer!

Toekomstbestendige verenigingen en sportinfrastructuur.

We beheren gemeentelijk (binnen)sportaccommodaties. (070.020) G R

Cultuur is van iedereen

Een samenhangende cultuur- en erfgoedvisie met uitvoeringsprogramma.

Aan de slag met het uitvoeringsprogramma cultuur- en erfgoed. (080.022, 080.090 en 080.110)	O	G
We helpen culturele organisaties bij de (door)ontwikkeling naar toekomstbestendigheid. (080.120)	O	G
We subsidiëren de bibliotheek Oost-Achterhoek. (080.040)	G	O
We subsidiëren de lokale omroep. (080.021)	G	O
We subsidiëren musea. (080.051)	G	O
Samen veilig		
Een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners.		
We bevorderen brandveilig wonen van niet-zelfredzamen. Daarnaast gaan we inwoners bewust maken over wat zij kunnen doen om (mogelijke) calamiteiten als gevolg van brand te voorkomen door snel en adequaat handelen. (090.010)	G	O
Verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen.		
We ondersteunen (onder andere met financiële middelen) het Keurmerk Veilig Ondernemen voor het hele buitengebied.	O	G
Aan de slag met de omgevingswet		
Concreet aan de slag met een Omgevingsvisie. (120.010)		
We volgen het plan van aanpak uit 2019 om te komen tot een Omgevingsvisie.	G	O
Financiën		
Financieel structureel gezonde gemeente.		
Overige baten en lasten en onvoorzien. (110.090)	G	O
We beheren onze financiële middelen. (110.020)	G	R
We heffen andere belastingen en leges. (110.040)	G	R
We ontvangen een algemene uitkering. (110.060)	G	O
We ontwikkelen onze rendementsdoelstellingen.	O	-
We storten in en onttrekken aan reserves. (110.070)	G	R
We voeren de Wet waardering onroerende zaken uit. (110.,080)	G	O
Bedrijfsvoeringskosten. (110.100)	-	O

Financiële samenvatting

De bestuursrapportage 2021 heeft een voordelig resultaat van € 544.000. Dit resultaat verrekenen we met de algemene reserve.
Hieronder treft u een overzicht van de belangrijkste mutaties van deze bestuursrapportage aan:

- Openbaar groen (€ 170.000 nadelig)
  Net als vorig jaar hebben we veel last van storm- en droogteschade. Voor het opruimen en herplanten zijn extra kosten noodzakelijk.
- Sociaal domein (€ 883.000 nadelig)
  Door met name tariefsaanpassingen voor huishoudelijke hulp, WMO en Jeugdzorg zijn de lasten hoger dan geraamd. Daarnaast komen door corona bepaalde doelgroepen in de knel. Door de inzet van een jongerenwerker en een opbouwwerker willen we dit vlot trekken.
- BUIG (€ 1.197.000 nadelig)
  De gebundelde uitkering die wij van het ministerie ontvangen voor het bekostigen van uitkeringen Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ en loonkostensubsidie is aanzienlijk lager dan geraamd.
- Loonkosten voormalige SW-medewerkers (€ 355.000 voordelig)
  Deze doelgroep heeft geen aanwas en door natuurlijk verloop is ze sneller afgenomen dan was geraamd.
- Jaarrekeningresultaat VNOG (€ 226.000 voordelig)
  De jaarrekening 2020 van de VNOG is definitief vastgesteld en laat een positief resultaat zien. Dit is grotendeels veroorzaakt doordat veel projecten en bijvoorbeeld trainingen/opleidingen niet doorgegaan zijn in 2020. Daarnaast heeft het Rijk veel werkzaamheden ten behoeve van corona vergoed. Na resultaatbestemming vloeit er, volgens de verdeelsleutel 2020, € 226.000 terug naar de gemeente Berkelland
- Personeelskosten (€ 360.000 nadelig)
  In de afgelopen zes maanden was er binnen de organisatie behoefte om meer personeel in te zetten. Deze aanwerving van personeel had een directe verband met de COVID-19 pandemie. De extra lasten bedragen € 360.000.

- Vennootschapsbelasting (€ 190.000 nadelig)
  We verwachten bij de grondexploitaties een hogere belastbare winst. Ook op dienstverlening aan derden maken we winst. Na de aftrek van compensabele verliezen is de gemeente verplicht om de vennootschapsbelasting te betalen. Voorgaande jaren hoefde de gemeente geen vennootschapsbelasting te betalen, doordat de verrekenbare verliezen hoger waren dan het belastbare bedrag. De extra lasten ramen we op € 100.000. Verder moet de huidige raming structureel met € 90.000 bijgesteld worden. In de PPN 2022 is hier rekening mee gehouden.
- Algemene Uitkering (€ 2.842.000 voordelig)
  Ten opzichte van onze begroting stijgt de algemene uitkering met € 2.842.000. Hiervan is € 961.000 het gevolg van compensatie voor corona. Veel van de extra coronamiddelen zijn toegevoegd om jeugdigen en eenzamen weer te betrekken bij de samenleving. Naast de extra middelen ter bestrijding van de gevolgen van corona is er ook nog € 878.000 extra voor het oplossen van problemen bij de jeugdzorg zoals het oplossen van wachttijden, praktijkondersteuners en de verdringing van de lichte jeugdzorg. Verder krijgen we extra geld voor de Voogdij 18+ (€ 417.000) en de Participatie (€ 205.000). Tot slot zorgt een andere verdeling van de beschikbare middelen over de gemeenten voor een toename van onze uitkering in 2021 van € 379.000.
- Algemene baten en lasten (€ 1.042.000 voordelig)
  De loon- en prijsstijgingen die voor 2021 waren geraamd, zijn aanzienlijk lager. Daarnaast is via de algemene uitkering geld beschikbaar voor nieuwe en/of extra taken. Een deel hiervan wordt in 2021 nog niet uitgevoerd. Hierdoor kunnen de middelen vrijvallen.
- Omgevingswet (€ 400.000 nadelig)
  De invoering van de Omgevingswet was begroot op € 1.700.000. Hiervan is bij de voorjaarsnota 2017 € 525.564 beschikbaar gesteld in de begroting. Dit bedrag is bijna op. Voor de projectorganisatie de komende periode en voor de afronding van de Omgevingsvisie schatten wij in nog € 400.000 nodig te hebben.

Incidenteel structureel

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2021 (I)	2021 (S)	2021	Wijzigingen 2021 (I)	Wijzigingen 2021 (S)	Overige wijzigingen 2021	Overige wijzigingen (S)	Gewijzigde begroting (I)	Gewijzigde begroting (S)	Gewijzigde begroting
010 Plezierig wonen	**0**	**-1.222**	**-1.222**	**3**	**0**	**0**	**0**	**3**	**-1.222**	**-1.219**
020 Fijn leven	**0**	**-9.707**	**-9.707**	**-73**	**23**	**0**	**0**	**-73**	**-9.684**	**-9.757**
030 Vitaal platteland	**0**	**-227**	**-227**	**-25**	**0**	**0**	**0**	**-25**	**-227**	**-252**
040 Zorg voor wie dat nodig heeft	**791**	**-26.968**	**-26.177**	**-1.214**	**0**	**0**	**0**	**-423**	**-26.968**	**-27.391**
050 Werken en ondernemen in een sterke regio	**0**	**-13.805**	**-13.805**	**-983**	**0**	**0**	**0**	**-983**	**-13.805**	**-14.788**
060 Actief met duurzaamheid en energie	**-9**	**-287**	**-296**	**9**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-287**	**-287**
070 Sport is meer!	**0**	**-2.252**	**-2.252**	**-325**	**0**	**-30**	**0**	**-355**	**-2.252**	**-2.607**
080 Cultuur is van iedereen	**0**	**-1.729**	**-1.729**	**-39**	**0**	**0**	**0**	**-39**	**-1.729**	**-1.768**
090 Samen veilig	**0**	**-2.892**	**-2.892**	**226**	**0**	**0**	**0**	**226**	**-2.892**	**-2.666**
110 Financiën	**-208**	**58.516**	**58.308**	**3.364**	**-23**	**30**	**0**	**3.186**	**58.494**	**61.680**
120 Aan de slag met de Omgevingswet	**0**	**0**	**0**	**-400**	**0**	**0**	**0**	**-400**	**0**	**-400**
Gerealiseerd resultaat	**574**	**-574**	**0**	**544**	**0**	**0**	**0**	**1.118**	**-574**	**544**

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen 2021	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
010 Plezierig wonen	**647**	**-1.222**	**3**	**0**	**-1.219**	**-1.200**	**-1.177**	**-1.155**
020 Fijn leven	**-7.846**	**-9.707**	**-51**	**0**	**-9.757**	**-9.643**	**-9.884**	**-9.884**
030 Vitaal platteland	**-199**	**-227**	**-25**	**0**	**-252**	**-227**	**-227**	**-197**
040 Zorg voor wie dat nodig heeft	**-26.104**	**-26.177**	**-1.214**	**0**	**-27.391**	**-25.946**	**-25.947**	**-25.947**
050 Werken en ondernemen in een sterke regio	**-13.680**	**-13.805**	**-983**	**0**	**-14.788**	**-13.791**	**-13.653**	**-13.641**
060 Actief met duurzaamheid en energie	**-302**	**-296**	**9**	**0**	**-287**	**-247**	**-197**	**-197**
070 Sport is meer!	**-2.388**	**-2.252**	**-325**	**-30**	**-2.607**	**-2.543**	**-2.517**	**-2.227**
080 Cultuur is van iedereen	**-2.054**	**-1.729**	**-39**	**0**	**-1.768**	**-1.729**	**-1.473**	**-1.473**
090 Samen veilig	**-2.751**	**-2.892**	**226**	**0**	**-2.666**	**-2.892**	**-2.877**	**-2.877**
110 Financiën	**54.678**	**58.308**	**3.342**	**30**	**61.680**	**58.218**	**57.952**	**57.598**
120 Aan de slag met de Omgevingswet	**0**	**0**	**-400**	**0**	**-400**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**544**	**0**	**544**	**0**	**0**	**0**

LEESWIJZER

Opzet bestuursrapportage

De opzet van de bestuursrapportage 2021 is iets gewijzigd ten opzichte van de bestuursrapportage 2020. In de bestuursrapportage zijn de teksten uit de begroting 2021 opgenomen. Bij de activiteiten is een toelichting opgenomen hoe het tot 1 juli met deze activiteiten is gegaan. Hierbij maken we gebruik van 2 indicatoren. Kwaliteit en Geld. In tegenstelling tot vorig jaar hebben we de indicator tijd laten vervallen. Dit hebben we gedaan omdat veel activiteiten doorlopend van aard zijn. Er is dan bij de indicator tijd niets te melden. Bij activiteiten waar wel iets te melden is over de planning doen we dit bij de indicator kwaliteit.

De indicator kwaliteit gaat daarmee over hoe de voortgang van de activiteit is op inhoud en in de tijd. Om snel te zien hoe het met de indicator kwaliteit is gesteld maken we gebruik van drie kleuren, hierna geven we per kleur aan wat dit betekent:

G Niets bijzonders, in de meeste gevallen zal er ook geen verdere toelichting staan.
O Kleine aanpassing.
R Wijziging met impact.

De indicator geld geeft aan hoe het met de uitputting van de budgetten staat. Ook hier gebruiken we de drie kleuren. Voor geld hebben we de volgende criteria gehanteerd.

G Geen afwijking of een voordeel van minder dan € 50.000.
O Een nadeel kleiner dan € 50.000 of een voordeel groter dan € 50.000.
R Een nadeel groter dan € 50.000,

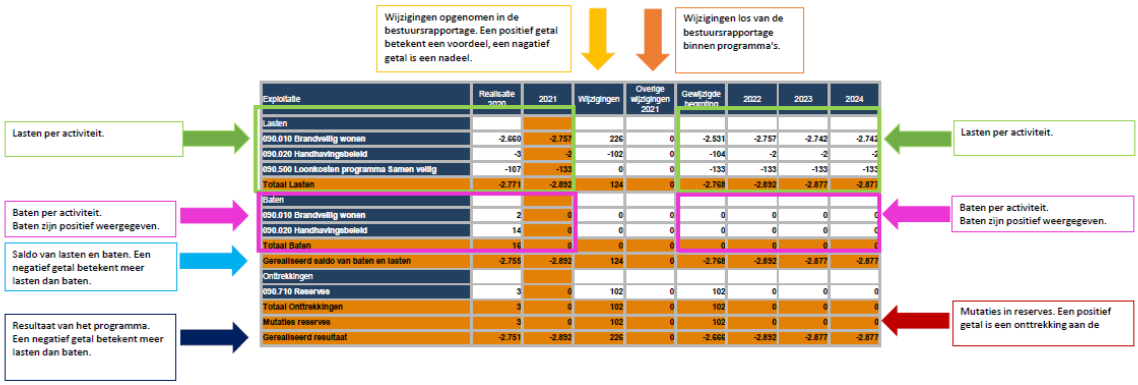
Doorontwikkeling P&C-documenten

De doorontwikkeling en verbetering van de P&C-cyclus staat op de agenda. In deze bestuursrapportage hebben we aandacht besteed aan de verbeterpunten die bij de bestuursrapportage 2020 zijn aangedragen.

- Er is een voorbeeld tabel opgenomen waarbij is aangegeven hoe de tabel gelezen moet worden.
- In de leeswijzer is aangegeven welke criteria we hanteren voor de verschillende kleuren
- De begroting 2021 sluit aan op de kolom met "2021" erboven. In de kolom "wijzigingen" staan de wijzigingen die onderdeel uitmaken van de bestuursrapportage. In de kolom "overige wijzigingen" zijn de wijzigingen als gevolg van raadsbesluiten of wijzigingen binnen een programma tot nu toe opgenomen.

Lezen van tabellen

De tabellen in de bestuursrapportage geven de bedragen weer x € 1.000 (duizenden euro's) tenzij anders vermeld. De lasten worden weergegeven met een – (min), de baten met een + (plus). Een programma met een negatief saldo betekent, dat er meer lasten in het programma zitten dan baten. Om de cijfers in de tabellen leesbaar te houden zijn bij de omschrijvingen afkortingen gebruikt. In onderstaand voorbeeld is terug te vinden wat de verschillende onderdelen van de tabel betekenen.

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
090.010 Brandveilig wonen	-2.660	-2.757	226	0	-2.531	-2.757	-2.742	-2.742
090.020 Handhavingsbeleid	-3	-2	-102	0	-104	-2	-2	-2
090.500 Loonkosten programma Samen veilig	-107	-133	0	0	-133	-133	-133	-133
Totaal Lasten	-2.771	-2.892	124	0	-2.768	-2.892	-2.877	-2.877
Baten								
090.010 Brandveilig wonen	2	0	0	0	0	0	0	0
090.020 Handhavingsbeleid	14	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	16	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.755	-2.892	124	0	-2.768	-2.892	-2.877	-2.877
Onttrekkingen								
090.710 Reserves	3	0	102	0	102	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	3	0	102	0	102	0	0	0
Mutaties reserves	3	0	102	0	102	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-2.751	-2.892	226	0	-2.666	-2.892	-2.877	-2.877

PLEZIERIG WONEN

Kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst
Wat speelt er?

- Ontwikkelingen met gevolgen voor de woningmarkt volgen zich razendsnel op. Consumentenvertrouwen, demografische ontwikkelingen, politieke keuzes spelen altijd een grote rol in de woningmarkt. Anno 2020 zien we nieuwe thema´s die belangrijk zijn, denk aan duurzaam en gezond gebruik van de aarde en gezondheid en veiligheid. Dit vraagt om slim met onzekerheden en kansen om te gaan en om flexibiliteit in scenario´s voor wonen.
- De druk op de woningmarkt in Berkelland neemt, net als in veel gemeenten in Nederland, sterk toe. Er staan weinig woningen te koop en de vraag naar sociale huurwoningen en nieuwbouw neemt toe, vooral vanuit jongeren en ouderen. Dit komt ook door een mismatch tussen vraag en aanbod. Veel van de vrijkomende woningen (door verhuizing en overlijden) sluiten niet aan bij de wensen van woningzoekenden.
- Er liggen stevige opgaven voor de bestaande woningen in Berkelland. Bijna 60% van de woningen in Berkelland is 40 jaar of ouder. Er ligt een opgave in het moderniseren, verbeteren van de uitstraling, verduurzamen, levensloopgeschikter en asbestvrij maken van de woningen.
- Wonen gaat niet alleen over stenen. Om prettig te kunnen wonen en leven in een dorp of buitengebied is niet alleen de woning van belang. Inwoners wonen in hun huis, ontvangen daar eventueel zorg en vinden het belangrijk dat de omgeving van hun huis er goed uit ziet.
- Mensen met een ondersteuningsvraag wonen steeds vaker thuis. Ook zien we dat door vergrijzing de vraag naar woonzorgvormen toeneemt. Met nu al een tekort op locaties voor wonen met 24-uurs zorg, ontstaat er in de komende jaren een groot knelpunt om op te lossen.

Speerpunten

Toekomstgerichte bestaande woningen en wijken.

Wat willen we bereiken?

- Een duurzame levensloopbestendige woningvoorraad.
- Een beter benutte woningvoorraad.
- Toekomstgerichte wijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We continueren prestatieafspraken met ProWonen en huurdersvertegenwoordiging voor verdere verduurzaming van sociale huurwoningen en duurzame nieuwbouw.

We vinden het belangrijk dat huurders hierbij betrokken worden. Verder geldt: elke keuze begint met isoleren. Waar zich kansen voordoen om in gebieden particuliere woningen aan te laten haken op de verduurzaming van het sociaal bezit, vragen we ProWonen die verbinding te leggen. De flinke verduurzamingsopgave van de corporatie vraagt om keuzes, ook in relatie tot andere opgaven. Deze maken we samen per kern.

- **Kwaliteit**
  Dit is onderdeel van de prestatieafspraken met Prowonen en de huurdersverenigingen. Op dit moment heeft 90% van de woningen van Prowonen in Berkelland een energielabel C of beter en scoort daarmee ook boven het landelijk gemiddelde bij corporaties. We zien daarnaast dat ze blijven investeren in woningen zoals met de integrale wijkaanpak in Neede Noordoost.
- **Geld**

We starten met een pilot integrale wijkaanpak voor transformatie van woningen en het toekomstbestendig maken van wijken. (010.070)

We gaan de komende jaren samen met inwoners en ProWonen actief aan de slag met een integrale wijkaanpak voor zowel de transformatie van de bestaande woningvoorraad (verduurzaming, levensloopbestendig) als het toekomstbestendig maken van de wijk. In 2020 kiezen we samen de wijk en starten we met het ontwikkelen van de aanpak. De gemeente heeft de regierol en werkt daarbij nauw samen met ProWonen.

- **Kwaliteit**
  Samen met Prowonen is er in de eerste helft van 2021 voor gekozen om actief aan de slag te gaan met de integrale wijkaanpak in de wijk Neede Noordoost. De komende maanden stellen we een bewonersplatform samen, houden we een enquête onder alle wijkbewoners, spreken we de bewoners ook persoonlijk en brengen we de wijk in beeld. Zo weten we welke woonwensen de bewoners hebben en hoe we samen de plannen voor de wijk kunnen maken.
- **Geld**
  Tijdens het onderzoek in de tweede helft van 2021 wordt er gekeken hoeveel van de €4,65 miljoen voor de integrale wijkaanpak noodzakelijk is voor de wijk Neede Noordoost. Medio juli hebben wij van het ministerie van Binnenlandse Zaken de toezegging dat wij €1,75 miljoen tegemoet kunnen zien voor het toekomstbestendig maken van 275 particuliere woningen. Dit jaar zullen er kosten gemaakt worden voor het onderzoek in de wijk.

We stimuleren met verschillende (financiële) instrumenten particuliere eigenaren om te investeren in het verbeteren van de woning.

Denk hierbij aan (financiële) ondersteuning door leningvormen via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en het Energieloket (Agem). Het energieloket zorgt voor bewustwording bij inwoners en bedrijven, geeft integrale adviezen over de woning en begeleidt inwoners bij realisatie. Ook haken we actief aan bij overige initiatieven om woningen en wijken te verduurzamen. Dit wordt ingezet vanuit het Energie Uitvoeringsprogramma 2019-2022 (EUP2) met onder meer warmtevisies, Buurkracht.

- **Kwaliteit**
  In de eerste helft van 2021 zijn er in totaal 34 toekomstbestendig wonen leningen uitgegeven, met een totaalbedrag van € 438.543. Dit is gemiddeld per woning een lening van € 12.898.
- **Geld**

We zijn samen met Kruiswerk en het Energieloket actief aan de slag met de campagne Heerlijk Thuis in Huis. (010.060)

Samen met woningcorporatie ProWonen, Energieloket Agem, Kruiswerk Achterhoek en Zlimthuis werken we aan het project Heerlijk Thuis in Huis. Dit is een project waarmee we mensen bewust willen maken van de mogelijkheden om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. Het is een succes en er is daarom voor gekozen om in 2021 verder te gaan en het ook regionaal op te gaan pakken.

- **Kwaliteit**
  In de eerste helft van 2021 was het in verband met corona niet mogelijk om gesprekken vanuit Heerlijk Thuis in Huis te voeren. Planning is om in september weer van start te gaan.
- **Geld**
  Door corona is er weinig uitgegeven. Vanaf september starten de gesprekken weer en zullen er ook weer uitgaven zijn.

Speerpunten

Aantrekkelijke nieuwe woningen.

Wat willen we bereiken?

- Een vermindering van de mismatch tussen vraag en aanbod.
- Een versterking van de ruimtelijke kwaliteit in onze kernen en buitengebied.
- Een kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst.
- Een vitale en sociale samenleving door gerichte woningbouw.
- Flexibiliteit en snelheid op de woningmarkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bewaken de gemeentelijke grondexploitatie. (010.020)

Kwaliteit

Geld

We bieden ruimte aan flexwoonconcepten.

Via flexwoonconcepten vergroten we voor mensen die snel een tijdelijke woning zoeken de flexibele huisvestingsschil. We faciliteren dit via de deelname aan de Versnellingskamer Flexwonen. In een versnellingskamer wordt op een gestructureerde wijze stap voor stap toegewerkt naar een haalbaar en gedragen flexwoonconcept.

Kwaliteit
We werken op dit moment niet meer samen met de Versnellingskamer. Wel werken we samen met de Achterhoekse Wooncooperatie (AWC) en de Cirkelregio bij projecten rondom flexwoonconcepten, bijvoorbeeld in Rekken. Ook zijn we in overleg met ProWonen voor flexwonen in onze kernen, vanuit het concept van de verplaatsbare woning. Daarnaast zijn we aan het kijken naar de huisvesting van spoedzoekers.

Geld

We blijven ons inzetten voor een goede dienstverlening rondom wonen. (010.100)

Er zijn veel doorlopende zaken in het programma wonen die jaarlijks terugkomen. Denk hierbij aan vergunningverlening, welstandstoezicht en het heffen van leges. De kosten en opbrengsten van deze doorlopende zaken zijn onder deze activiteit samengevoegd.

Kwaliteit
In het eerste half jaar zijn er al iets meer dan de helft van de hoeveelheid aanvragen geweest (niet alleen bouw, maar ook kap, aanleg, inrit en nummering en verzoeken om welstandsadviezen' die waren geraamd voor 2021 ontvangen. Het verwerken van deze aanvragen is een enorme uitdaging geweest, met een hoge werkdruk, mede door de personele bezetting. Ook doordat vergunningverleners bijna niet te vinden zijn op de markt. Verwachting is dat de hoeveelheid aanvragen komende half jaar niet anders is. Wel is de personele bezetting steeds meer op orde. Dit geeft hierdoor ook wat meer ruimte in de voorbereiding op de nieuwe omgevingswet.

Geld
We zien opnieuw dat er ook dit jaar meer aanvragen, maar ook aanvragen zijn met een hogere bouwsom. De opbrengsten van de leges zijn afhankelijk van het aantal aanvragen, maar ook van de omvang van de aanvragen. We zien dat we nu halverwege al bijna op het geraamde bedrag van € 787.000 aan inkomsten van leges zijn. We willen daarom de begrote leges opbrengsten verhogen naar € 1.191.000. Ook zullen we bij de begroting 2022 aandacht hebben voor een structurele verhoging van begrote legesopbrengsten.

We blijven ruimte bieden voor goede, innovatieve woningbouwplannen die aansluiten bij de behoefte van onze inwoners. (010.080)

We voegen gericht woningen toe aan de voorraad. We bieden ruimte voor goede, innovatieve woningbouwplannen in al onze kernen en buitengebied op basis van de vastgestelde ‘lokale

kwaliteitscriteria Berkelland’ en de woningbouwopgave per kern. De opgave stellen we vast aan de hand van marktverkenningen per kern. Ook is er aandacht voor huisvesting van arbeidsmigranten. Voor het buitengebied verkennen we welke toevoeging van woningen wenselijk is in relatie tot vrijkomende agrarische bebouwing.

- **Kwaliteit**
  We zijn actief aan de slag met ongeveer 80 locaties voor bijna 800 woningen (koop, huur en zorg) in alle kernen van Berkelland. Het merendeel van de locaties zijn transformatielocaties, waar overtollig vastgoed omgezet wordt naar woningen. Daarnaast loopt nu een verkenning naar uitleglocaties om in de kwalitatieve behoefte te voorzien en meer vaart te maken.
- **Geld**
  Voor de begeleiding van al deze woningbouwplannen en voor de verkenning van de uitbreidingslocaties huren we op dit moment extra capaciteit in. Ook is er een aanvraag ingediend bij de provincie Gelderland voor cofinanciering.

We inventariseren in alle kernen in Berkelland de woonbehoefte van inwoners. (010.030 en 010.090)

In alle kleine kernen is de woonbehoefte geïnventariseerd en zijn we samen met inwoners verder aan de slag met de projecten die hieruit zijn ontstaan. In de grote kernen is vanaf 2020 ook gestart met het kwalitatief inventariseren van de woonbehoefte van de inwoners.

- **Kwaliteit**
  Het onderzoek in de grote kernen is begin 2021 afgerond. Er zijn tijdens het onderzoek een enquête gehouden, groeps- en individuele gesprekken en het is afgesloten met een factsheet per kern.
- **Geld**
  We maken gebruik van de middelen die beschikbaar zijn gesteld in het kader van Samen investeren in Berkelland.

We monitoren regionaal en lokaal de ontwikkelingen op de woningmarkt. (010.045)

We houden via monitoring de vinger aan de pols en signaleren daarmee tijdig waar spanning en ontspanning optreedt op de woningmarkt. Op die plekken bekijken we welke ingrepen noodzakelijk zijn. Dat betekent maatwerk per kern.

- **Kwaliteit**
  De zeven Achterhoekse gemeenten, de corporaties en de provincie Gelderland hebben samengewerkt aan de nieuwe regionale woon- en vastgoedmonitor. Deze is nu weergegeven in een interactief dashboard.
- **Geld**
  De verwachting is dat het budget binnen de begroting blijft.

We stimuleren (pilots) voor innovatieve woningen en woonvormen.

We stimuleren (pilots voor) innovatieve woningen en woonvormen, door met inwoners, woningcorporaties, initiatiefnemers, ontwikkelaars en bouwers in gesprek te gaan over de kansen en mogelijkheden voor Berkelland. Met aandacht voor focus voor ontmoeting, flexibiliteit, duurzaamheid, circulariteit, beperking CO2-uitstoot en betaalbaarheid voor jongeren/starters.

- **Kwaliteit**
  In de eerste helft van 2021 is het haalbaarheidsonderzoek van de Tiny Houses aan de Zwillbroekseweg uitgevoerd. De volgende stappen richting uitvoering worden de komende maanden gezet. Daarnaast loopt een onderzoek in Rekken samen met de Achterhoekse Wooncooperatie (AWC) naar flexwoningen. En we hebben de Cirkelregio de Achterhoek gevraagd ons te ondersteunen om op andere locaties innovatieve woonvormen gericht op circulariteit te ontwikkelen.
- **Geld**

Speerpunten

Ouderen en mensen met een zorgvraag voelen zich thuis in een geschikte woning en in een fijne leefomgeving.

Wat willen we bereiken:

- Ouderen kunnen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen.
- Er is voldoende en divers aanbod aan huisvesting voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag.
- Er is een versterkte samenwerking tussen gemeente, zorgpartijen en corporaties.
- Er is maatwerk voor bijzondere doelgroepen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven ruimte aan nieuwe woonzorginitiatieven.

We bieden ruimte aan nieuwe (innovatieve) woonzorginitiatieven voor mensen die aangewezen zijn op 24 uur per dag zorg nabij of permanent toezicht én voor mensen met een lichtere zorgvraag. Dat doen we op basis van het Kader Woonzorginitiatieven en een zorgvuldige ruimtelijke afweging. Innovatie is hierbij nodig, ook om een oplossing te bieden voor het tekort aan zorgpersoneel. Denk aan woonvormen met collectieve voorzieningen, inspelen op ‘zorg voor elkaar’ en kansen voor (thuis)technologie.

Kwaliteit
Er is ruimte gecreëerd voor het toevoegen van woonzorg eenheden voor mensen met dementie en mensen met een verstandelijke beperking. Op basis van die ruimte is er ingestemd met een principeverzoek voor verhuizing van Estinea naar de Welkoop in Eibergen en is er ingestemd met een principeverzoek voor een verhuizing van GGnet naar Borculo. Ook lopen er diverse andere trajecten in alle grote kernen voor het toevoegen van meer woonzorg eenheden.

Geld

We koppelen actief zorgaanbieders en ontwikkelaars aan geschikte locaties nabij voorzieningen.

Kwaliteit
Er vinden met grote regelmaat gesprekken plaats met zorgaanbieders en ontwikkelaars voor geschikte locaties voor woonzorg voor diverse doelgroepen.

Geld

We realiseren maatwerk voor bijzondere doelgroepen op basis van actuele behoefte en taakstellingen.

Dat geldt voor onder andere statushouders, beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Kwaliteit
We starten in de zomer 2021 met de regionale pilot Housing First. We pakken daarnaast huisvestingsvragen voor spoedzoekers, waaronder statushouders, arbeidsmigranten en beschermd wonen, integraal op.

Geld

We staan open voor (CPO-)initiatieven van ouderen.

We hebben er aandacht voor dat we nieuwe woningen vooral toevoegen op de plek waar mensen hun sociale netwerk hebben. Dan zijn mensen eerder geneigd te verhuizen. We sturen op flexibele woon(zorg)vormen die ook op lange termijn geschikt zijn voor diverse (zorg)doelgroepen.

Kwaliteit
We zijn in gesprek met diverse (CPO) initiatieven vanuit verschillende doelgroepen in onze kernen. Uitvoering van deze initiatieven is niet altijd eenvoudig, ook omdat er weinig gemeentelijke locaties zijn in onze kernen.

Geld

We zetten de Regietafel Wonen en Zorg voort.

De gemeente pakt de regie op wonen en zorg. Zo hebben we planologische ruimte geboden aan woonzorginitiatieven in de kernen en het buitengebied. We zorgen voor een sterkere verbinding tussen corporaties en zorgpartijen (de juiste coalities) via de al bestaande Regietafel wonen en zorg. De inzet is nu nog vooral gericht op de aanwezigheid van voldoende zorgvastgoed. Een volgende stap is om met elkaar te zoeken naar een toekomstbestendige infrastructuur voor het wonen met een zorgvraag, die aansluit bij wat inwoners nodig hebben en past bij de kernen. We vernieuwen het ontwikkelperspectief van deze Regietafel en vullen die aan met een uitvoeringsagenda, zowel voor het (boven) gemeentelijk niveau als op het niveau van de kernen.

Kwaliteit
In januari 2021 is er een brede bijeenkomst geweest met 20 partners (waaronder een deel van de Regietafel Wonen en Zorg, maar ook huisartsen, verpleegkundigen etc) over goed oud worden in Berkelland. Uitkomst van deze bijeenkomst is dat er concrete werkafspraken zijn gemaakt met name over samenwerken aan toekomstbestendige ouderenzorg in Berkelland. Hier wordt in het najaar vervolg aangegeven.
De Regietafel Wonen en Zorg is vanwege corona niet doorgegaan. Dit omdat er bij de zorgpartners, zoals begrijpelijk, andere prioriteiten lagen.

Geld

Wat mag het kosten

Genoemde bedrag bij kopje wijzigingen onderdeel 010.070 betreft een restantbedrag van een project.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
010.010 Regionale woonagenda aansluiting lokale woonagenda	**-38**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	**-3.774**	**-886**	**0**	**0**	**-886**	**-886**	**-886**	**-886**
010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	**-7**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.040 Monitoren toekomstige sloopopgave	**-3**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.045 We monitoren landelijke en regionale ontwikkelingen woningmarkt	**0**	**-50**	**0**	**0**	**-50**	**-50**	**-50**	**-50**
010.050 werken aan transformatiefonds om sloop woningen in de toekomst te bekostigen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.060 We zijn samen met kruiswerk en energieloket actief aan de slag met campagne heerlijk in eigen huis	**0**	**-100**	**0**	**0**	**-100**	**0**	**0**	**0**
010.070 Integrale aanpak	**0**	**-500**	**-10**	**0**	**-510**	**-3.825**	**0**	**0**
010.080 Voorfinanciering nieuwbouw activiteiten	**0**	**-100**	**0**	**0**	**-100**	**-100**	**0**	**0**
010.090 Grote kernen behoefte onderzoek	**-10**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.100 Goede dienstverlening rondom wonen	**-90**	**-65**	**0**	**0**	**-65**	**-65**	**-65**	**-65**
010.500 Loonkosten programma Plezierig wonen	**-1.762**	**-1.912**	**-404**	**0**	**-2.316**	**-1.912**	**-1.912**	**-1.912**
010.700 Rente en afschrijving programma Plezierig wonen	**-112**	**-395**	**216**	**0**	**-180**	**-395**	**-395**	**-395**
Totaal Lasten	**-5.795**	**-4.008**	**-198**	**0**	**-4.207**	**-7.233**	**-3.308**	**-3.308**
Baten								
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	**5.240**	**1.021**	**0**	**0**	**1.021**	**1.021**	**1.021**	**1.021**

010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	**6**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.100 Goede dienstverlening rondom wonen	**1.146**	**853**	**404**	**0**	**1.257**	**875**	**898**	**920**
Totaal Baten	**6.393**	**1.874**	**404**	**0**	**2.278**	**1.896**	**1.919**	**1.941**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**598**	**-2.135**	**206**	**0**	**-1.929**	**-5.337**	**-1.390**	**-1.367**
Onttrekkingen								
010.710 Reserves	**49**	**913**	**-203**	**0**	**710**	**4.138**	**213**	**213**
Totaal Onttrekkingen	**49**	**913**	**-203**	**0**	**710**	**4.138**	**213**	**213**
Stortingen								
010.710 Reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**49**	**913**	**-203**	**0**	**710**	**4.138**	**213**	**213**
Gerealiseerd resultaat	**647**	**-1.222**	**3**	**0**	**-1.219**	**-1.200**	**-1.177**	**-1.155**

Projecten

De campagne Heerlijk Thuis in Huis is nog niet weer opnieuw opgestart in verband met corona. Daarom zijn hier ook nog geen uitgaven geweest. Alles is er nu op gericht om in september weer te gaan starten met de campagne. Daarna zullen ook weer uitgaven volgen. Het project ´vervolgproject Beltrum´, hieronder vielen de woononderzoeken in de kleine kernen, is in 2021 financieel afgerond in verband met een subsidie van de provincie Gelderland.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60830012 PRJCT Integrale wijkaanpak toekomstbest. woningen				
Lasten	-500	0	0	-500
Totaal 60830012 PRJCT Integrale wijkaanpak toekomstbest. woningen	**-500**	**0**	**0**	**-500**
60830037 PRCT Grote kernen behoefte onderzoek				
Lasten	-10	-10	-4	4
Totaal 60830037 PRCT Grote kernen behoefte onderzoek	**-10**	**-10**	**-4**	**4**
60830038 PRJCT Heerlijk thuis in huis				
Lasten	-100	0	0	-100
Totaal 60830038 PRJCT Heerlijk thuis in huis	**-100**	**0**	**0**	**-100**
60830903 PRJCT Vervolg project Beltrum				
Lasten	-109	-53	-40	-16
Baten	24	6	45	-27
Totaal 60830903 PRJCT Vervolg project Beltrum	**-85**	**-48**	**5**	**-43**
Gerealiseerd resultaat	**-695**	**-58**	**1**	**-638**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Woonvisie gemeente Berkelland 2020 - 2025 Thuis in Berkelland
- Kwalitatieve toetsingscriteria voor woningbouw Berkelland 2019
- Ruimte extra woningbouw per kern 2019
- Beleidskader tijdelijke woningen
- Achtergrondinformatie tijdelijke woningen
- Structuurvisies
- Woonmonitor Berkelland 2019

FIJN LEVEN

Een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving
Wat speelt er?

- Het is fijn leven in Berkelland. Inwoners geven met bijna het cijfer 8 aan dat ze erg fijn wonen. Zij willen ook in de toekomst tevreden blijven over hun woon- en leefomgeving. Dat betekent dat we moeten blijven investeren in een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving. Er is volop ingezet op het benutten van de kracht van de samenleving en dat blijven we doen. Zo zijn we met onze inwoners doorontwikkeld in het wijk- en kerngericht werken en spelen we in op de wijk-/kernspecifieke behoeften van de bewoners, zowel qua fysieke als sociale leefomgeving. Er zijn woon-/leefplannen gemaakt in kleine kernen en in de grote kernen maken we ook goede stappen. Met behulp van de integrale analyse die we van heel Berkelland (op kern-/wijkniveau) gemaakt hebben weten we bijvoorbeeld bij de grote kernen in welke wijken we het eerste nog verder willen verdiepen in het wijk- en kerngericht werken. Samen met onze inwoners blijven we hieraan werken en onze gebiedscontactpersonen en gebiedswethouder houden voortdurend contact. Onze inwoners weten ons steeds beter te vinden en wij hen. Er nog veel te doen en uit te proberen met elkaar.
- We hebben de afgelopen periode een nieuwe werkwijze in de openbare ruimte geïmplementeerd, ‘ambitie gericht beheer’, waar inwoners, wijken en buurten een centrale rol in spelen. We kijken op basis van verschillende thema’s (zoals schoon en veilig, biodiversiteit, klimaatadaptatie en bewegen, recreatie en ontmoeten) wat inwoners het belangrijkst vinden in hun wijk of buurt. We bepalen samen hoe we hun leefomgeving inrichten. De komende periode moeten we de tering naar de nering zetten en kunnen het extra (tijdelijke) geld voor het wijk- en kerngericht werken goed gebruiken voor doorontwikkeling en voor (het verder op weg helpen van) concrete projecten uit de samenleving. Ook het opgerichte Berkellands Naoberfonds helpt ons hierbij.
- We gaan de komende periode ook de extra middelen voor het verbeteren van het groenonderhoud verder aanwenden. Er is een uitvoeringsplan opgesteld om deze middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten. We gebruiken deze middelen ook om het groen zo vorm te geven dat het onderhoud structureel goedkoper kan. Binnen de huidige werkwijze is ook veel aandacht voor ecologie. Daar waar mogelijk richten we de openbare ruimte ecologisch in en passen we ecologisch beheer toe.
- Wij moeten onze leefomgeving voorbereiden op de klimaatverandering. We zullen moeten leren omgaan met grote hoeveelheden water (hevige regenval en binnenkomend water vanuit het buitenland), droogteperioden en hoge temperaturen.
- Nederland wil naar een circulaire economie (een economie waarin reststoffen volledig opnieuw worden hergebruikt). Voorbeeld daarvan is het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof ‘VANG’. Gemeenten zijn daarbij belangrijke partners, omdat zij verantwoordelijk zijn voor inzameling van het huishoudelijk afval. Berkelland wil voldoen aan de landelijke doelstelling uit het programma en minder dan 100 kilogram restafval per inwoner inzamelen.

Speerpunt

Investeren in de samenleving.

Wat willen we bereiken?

- We ondersteunen initiatieven vanuit de samenleving op de manier die het beste bij dat initiatief past.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen stellen we wijkagenda's op en voeren ze uit.

Bij projecten en activiteiten beginnen we zoveel mogelijk bij onze samenleving onder andere als onderdeel van het wijk- en kerngericht werken. Zo spelen we in op vragen vanuit de samenleving of betrekken de samenleving bij de inrichting van de openbare ruimte of het te ontwikkelen beleid. Dit doen we in co-creatie binnen dorpen en wijken. Zo ontstaan agenda's die op de korte, de middellange dan wel op de lange termijn de leefomgeving ten goede komen. Hierin doen we een beroep op de betrokkenheid van de inwoners en faciliteren/motiveren we het eigenaarschap voor onderwerpen die van belang worden gevonden voor en door de diverse wijken/kernen.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We ondersteunen initiatieven uit wijken, buurten en kernen. (020.100)

Dit doen we onder andere via het Berkellands Naoberfonds.
Door de inzet van contactfunctionarissen wordt er ondersteuning gegeven op vragen vanuit de samenleving waarbij de leefbaarheid versterkt kan worden. De contactfunctionarissen werken gebiedsgericht en zorgen voor verbinding tussen inwoners, instanties en gemeente.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We ontwikkelen het gebiedswethouderschap verder door.

De gebiedswethouder is de bestuurlijke ambassadeur voor het gebied en aanspreekpunt voor thema's en onderwerpen die in een gebied leven.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We verstevigen onze netwerken in wijken en kernen en hebben oog voor die groepen die nog niet zo betrokken of in beeld zijn.

Door vorm te geven aan zogeheten gebiedsgeoriënteerde kernteams, waarin verschillende disciplines (zowel intern als extern) samenwerken worden verbindingen gemaakt en zogeheten koppelkansen benut. Belangrijke thema's en doelgroepen komen zo beter in beeld.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

Speerpunt

Een uitnodigende leefomgeving.

Wat willen we bereiken?

- De kwaliteit van het groenonderhoud verbetert, met focus op duurzaam, schoon en kleurrijk.
- Een leefomgeving voor jong en oud die uitnodigt om te bewegen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij plannen en onderhoud zetten we in op het stimuleren van ‘bewegen’ in onze leefomgeving.

We vinden ‘bewegen’ in onze leefomgeving erg belangrijk. Zo kunnen onze inwoners bij inrichting en onderhoud in de openbare ruimte, in het kader van ‘Ambitiegericht beheer’ kiezen om meer in te zetten op het streefbeeld ‘Stimulerend om te bewegen, ontmoeten, recreëren’.

- **Kwaliteit**
  Er zijn diverse plannen in voorbereiding en in uitvoering, om bewegen in de leefomgeving te stimuleren. Het beleidsplan 'spelen en bewegen in de openbare ruimte' gaat in de tweede helft van 2021 naar de raad. Hierin zijn de ambities voor de komende 10 jaar verwoord. Het geeft handvatten om voor diverse doelgroepen in de openbare ruimte spelen en bewegen te stimuleren. Daarvoor is het nodig om rekening te houden met de demografische situatie in de wijken, en tot het beperkte onderhoudsbudget. Bij de lopende projecten wordt al rekening gehouden met dit beleidsplan spelen en bewegen.
- **Geld**

We beheren en onderhouden het openbaar groen en de gemeentelijke begraafplaatsen. (020.020)

We moeten de tering naar de nering zetten en met minder middelen het onderhoud gaan uitvoeren. We gaan daarom over naar het minst onderhoudsintensieve groen. Meer (ruig) gras en struiken en minder perken bijvoorbeeld. Uiteraard wordt daarbij gekeken naar plekken die daarvoor het meest in aanmerking komen, maar het beeld van het openbaar groen zal veranderen. Een deel van het groenonderhoud gebeurt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het overige besteden we uit. We proberen daar waar mogelijk wensen van inwoners en ondernemers te respecteren en blijven ook met hen in gesprek om mogelijkheden van hun inzet daarbij te bespreken.
Er is ook minder vast budget opgenomen voor projecten en nieuwe speelvoorzieningen in de openbare ruimte. Kleinere noodzakelijke projecten kunnen nog uitgevoerd worden, maar de wat grotere projecten worden voortaan opgenomen op de jaarlijkse investeringslijst. Ook is het mogelijk de komende jaren geld voor projecten vrij te maken uit de (niet structurele) middelen voor ‘Investeren in Berkelland; wijk- en kern gericht werken'.
Hoewel we in 2020 het budget voor het onderhoud van bomen nog hebben verhoogd, proberen we de tering naar de nering te zetten en is het budget met 10% (€ 25.000) verlaagd. Het bomenonderhoud proberen we nog efficiënter uit te (laten) voeren. We hebben een wettelijke zorgplicht voor het onderhoud van onze bomen en we moeten ervoor zorgen dat we zo min mogelijk veiligheidsrisico’s lopen. Mocht er extra onderhoud nodig zijn door bijvoorbeeld bepaalde weersomstandigheden (zoals een zeer droge zomer) of specifiek meer onderhoud om veiligheidsproblemen te voorkomen, dan zullen we een beroep moeten doen op het budget ‘onvoorzien’ of de algemene reserve.
We besparen ook op de aankoop van materialen die nodig zijn voor het onderhoud op de begraafplaatsen. Deze besparing gaat niet over de uren/inzet op onderhoud begraafplaatsen. We passen minder of goedkopere materialen toe, maar de begraafplaatsen blijven er wel netjes uitzien.
We hebben geen budget meer voor het plaatsen van kerstversieringen in de openbare ruimte. Wij laten het versieren van de (eigen) leefomgeving bij onze samenleving (inwoners, bedrijven of organisaties).

- **Kwaliteit**
  De kwaliteit van het onderhoud van groen staat onder druk door beperkte budgetten, maar ook door droogte. Plannen zijn in ontwikkeling om in de toekomst groen goedkoper te kunnen onderhouden. Dit kan door groenvakken om te vormen naar goedkoper te beheren groentypen. Dit heeft invloed op hoe de omgeving er uitziet.

- **Geld**

  We hebben te maken met de nasleep van de droogte in 2019 en 2020. Er zijn alleen al in 2020 1500 bomen doodgegaan. Er is dit jaar een overschrijding te verwachten van € 170.000, door noodzakelijke kap, herplant van bomen na kap en extra snoei. Er is namelijk door de droogte veel dood hout in de bomen. Dat betekent dat er extra snoeiwerkzaamheden noodzakelijk zijn in 2021 om te kunnen voldoen aan de zorgplicht voor veiligheid van de bomen.
  De kosten voor het uitbesteden van werkzaamheden voor groenonderhoud binnen de bebouwde kom, zijn fors hoger dan begroot. Dit is een trend die al enkele jaren zichtbaar is. Het areaal is toegenomen en ook hebben we te maken met jaarlijkse prijsverhogingen. Dit betreft een overschrijding van naar schatting € 72.000. De areaaluitbreiding (€ 44.000) is ook meegenomen in de PPN2022. De prijsverhoging (€ 28.000) wordt (structureel) gedekt vanuit de stelpost Prijsstijgingen.

We investeren extra in verbetering van de kwaliteit van het groen(onderhoud). (020.120)

We gaan de komende periode ook de extra middelen voor het verbeteren van het groenonderhoud verder aanwenden. Er is een uitvoeringsplan opgesteld om deze middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten. We gebruiken deze middelen om achterstallig onderhoud weg te werken, maar ook om groen zo vorm te geven dat het onderhoud structureel goedkoper kan.

- Kwaliteit
  Net als in 2020 zijn in 2021 diverse slechte groenvakken opnieuw ingericht. Er zijn plannen in voorbereiding en in uitvoering waarbij groengebieden verbeterd worden. Plannen worden zoveel mogelijk integraal opgepakt, samen met inwoners. Voorbeelden zijn de aanpak van dichtgegroeide poelen in onder meer Eibergen, het gebied aan de Oranjelaan in Neede en de Prunusstraat in Borculo.
  Gezien de geplande bezuinigingen zal een deel van het budget voor de verbetering van groenvoorzieningen worden ingezet voor het omvormen naar groentypen die in de toekomst minder onderhoud vergen. Zo is er een start gemaakt met de ontwikkeling van meer bloemrijk gras in de kernen. Hiervoor is ook een machine aangeschaft om binnen de bebouwde kommen met onze eigen dienst bloemrijk gras te kunnen beheren. Tegelijkertijd is dit gunstig voor de ecologische waarde.
- **Geld**

We passen waar mogelijk ecologisch beheer toe, niet alleen bij bermen, maar ook andere terreinen, zoals parken, in gemeentelijk bezit.

Doel is om onder andere meer insecten (denk aan bijen) en andere (beschermde) dieren en planten te laten voorkomen in onze leefomgeving. Deze biodiversiteit helpt bij het verminderen van overlast van plagen (zoals de eikenprocessierups).

- **Kwaliteit**
  Buiten de bebouwde kom wordt een deel ecologisch beheerd. Ecologisch bermbeheer is duurder dan klepelbeheer. Er vindt waar mogelijk binnen het budget ecologisch bermbeheer plaats in de meest kansrijke bermen buiten de bebouwde kom.
  Binnen de bebouwde kom is dit jaar een start gemaakt met het omvormen van gazon naar bloemrijk gras op de hiervoor meest kansrijke plekken. Dit wordt nog verder uitgebreid. Het gaat om gazons die niet worden gebruikt als speelveld en voldoende breedte hebben voor de machine. Langs voet- en fietspaden wordt ongeveer een meter wel als gazon gemaaid, om zo te voorkomen dat de begroeiing over de paden gaat hangen, en het geeft een meer verzorgd beeld. De gedeelten bloemrijk gras in de kernen worden ecologisch beheerd.
  Ook bij andere groentypen wordt waar mogelijk ecologisch beheer toegepast, en wordt hier bij nieuwe aanleg ook rekening mee gehouden.

Geld

We realiseren groen/-blauwe parels (aantrekkelijke plekken met groen en water) in de kernen.

Te denken valt aan goede waterbergingen/-infiltratie gecombineerd met groen, zoals ook in ons streefbeeld ‘Klimaatbestendig’ in de werkwijze ‘Ambitiegericht beheer’ is opgenomen.

Kwaliteit
Dit zijn plannen die voor een deel in samenwerking met het waterschap gebeuren en integraal worden opgepakt. In 2021 worden verschillende plekken aangepakt, zoals de Vijverweg Ruurlo en verschillende kleinere waterpartijen in de kernen.

Geld

Speerpunt

Leefomgeving aangepast aan het veranderende klimaat.

Wat willen we bereiken?

- Een leefomgeving die aangepast is aan het veranderende klimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren het watertakenplan 2019-2023 uit (de opvolger van het gemeentelijk rioleringsplan) inclusief klimaatstresstest. (020.030)

We hebben een watervisie en watertakenplan opgesteld met het Waterschap Rijn en IJssel. De afgelopen periode is klip en klaar geworden dat klimaat adaptief inrichten van onze buitenruimte noodzaak is. We werken integraal binnen onze organisatie, met het waterschap en met onze inwoners samen aan waterberging en waterinfiltratie (afkoppeling), opgenomen in een aantrekkelijke leefomgeving (blauw/groene parels zoals in Ruurlo en andere plekken in voorbereiding). We maken onze leefomgeving (beter) bestand tegen droogte en hitte, maar tegelijkertijd ook tegen wateroverlast. Daarbij hechten we veel waarde aan goede communicatie met en naar inwoners en alle andere betrokkenen. Uiteraard blijft een robuuste afvoer van vuilwater (riool) onze kerntaak waarbij we op basis van risicogestuurd beheer zo efficiënt en effectief mogelijk te werk gaan.

Kwaliteit
Het rioolbeheer wordt volgens planning uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn:
• De aanbesteding voor renovaties van mechanische riolering is in uitvoering en de volgende fase wordt voorbereid
• Reiniging en inspectie aan de riolering is aanbesteed en de uitvoering wordt opgestart.
• Als we bij projecten het regenwater afkoppelen van de riolering vragen we de bewoners of we ook de regenwaterpijpen aan de voorkant van de woning mogen aansluiten op het regenwaterriool. Wij nemen de kosten hiervan mee in het totale project.
•Samen met het Waterschap Rijn en IJssel zijn de stresstesten uitgevoerd. Momenteel worden risicodialogen uitgevoerd Achterhoek breed met ketenpartners zoals Vitens, waterschap, VNOG. Daarnaast zijn we deze gesprekken ook binnen de gemeente gestart.
• Er hebben zich twee calamiteiten voorgedaan in de riolering. De kosten die dit met zich meebracht hebben we kunnen opvangen binnen de reguliere begroting.

Geld
De geraamde lasten zijn per saldo ca. € 460.000 lager dan geraamd.
Door vertraging in de uitvoering van projecten, zoals gemeld in de jaarrekening 2020, zijn de afschrijvingslasten voor 2021 aanzienlijk lager dan geraamd. Ook is de toegerekende rente lager dan begroot. Het totale voordeel op kapitaalslasten bedraagt € 960.000.
Vanwege enkele calamiteiten (in Rekken en Eibergen) zijn er in 2021 extra lasten. De calamiteit Rekken kostte ongeveer € 180.000, voor de calamiteit in Eibergen zijn de kosten voor 2021 geraamd op € 250.000.

Voor reiniging en inspectie vrijverval riolering verwachten we een kostenstijging van € 70.000, met name als gevolg van prijsstijgingen.
Het saldo wordt toegevoegd aan de voorziening riolering.

Speerpunt

Veilige en makkelijk berijdbare wegen en paden.

Wat willen we bereiken?

- Veilige en makkelijk berijdbare wegen en paden zowel in het buitengebied als in de kernen, die aantrekkelijk zijn voor inwoners en bezoekers.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bepalen waar mogelijk samen met inwoners en ondernemers de (her)inrichting van onze wegen en paden.

We onderhouden onze wegen op basis van het afgesproken kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’. We overleggen (in het kader van wijk- en kerngericht werken) daarbij met inwoners en andere belanghebbenden of de wegfunctie en -inrichting nog past bij het gebruik en maken samen het ontwerp binnen de mogelijkheden die we hebben.

- **Kwaliteit**
  We gaan bij alles wat we doen op het gebied van verhardingen in de openbare ruimte uit van het afgesproken kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’. Bij onderhoudswerkzaamheden informeren we de aanwonenden en belanghebbenden over het hoe en waarom van de maatregel. De meer integrale projecten komen doorgaans uit het wijk- en kerngericht werken. Daar overleggen we met inwoners en andere belanghebbenden of de functie en de inrichting van de weg of verharding nog past bij het gebruik. We maken samen het ontwerp binnen de mogelijkheden die we hebben. Daarbij gebruiken we het instrument `Ambitiegericht beheer`. Met dit instrument stellen we met een bepaalde buurt of straat op basis van een aantal maatschappelijk thema´s ambities vast. Die ambities krijgen dan vorm in het herinrichtingsplan. Deze aanpak draagt bij aan een beter gedragen, beter beheerbaar en bovendien duurzamer en meer toekomstbestendig plan.
- **Geld**

We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak. (020.110)

Er is € 2.000.000 extra geld (eenmalig) beschikbaar gesteld om een impuls te geven aan het onderhoud van wegen en paden in het buitengebied. We hebben een plan opgesteld voor uitvoering van deze impuls. Op basis van een gedegen analyse weten we waar we moeten investeren in het wegenonderhoud met de extra tijdelijke middelen. Deze extra middelen stellen ons in staat om de komende jaren op onderhoudskosten wat te kunnen besparen zonder dat we daarmee het afgesproken onderhoudsniveau (overwegend laag) geweld aan doen (zie ook activiteit ‘We onderhouden onze infrastructuur’).

- **Kwaliteit**
  Er is éénmalig € 2.000.000 aan extra geld beschikbaar gesteld om een impuls te geven aan het onderhoud van wegen en paden in (met name) het buitengebied. We hebben een plan opgesteld voor uitvoering van deze impuls. Daarbij hebben we naast onderhoud aan asfaltverhardingen een extra focus op de bestrate wegen en paden buiten de bebouwde kommen. Op basis van een gedegen analyse weten we waar we moeten investeren in het wegenonderhoud met de extra tijdelijke middelen. Bij de prioritering hebben we ook rekening gehouden met het maatschappelijk effect van een weg zoals hoeveelheid verkeer, schoolroutes, recreatieve routes en cultuurhistorie.
  De extra middelen stellen ons in staat om in ieder geval tot en met 2023 op onderhoudskosten wat te kunnen besparen zonder dat we daarmee het afgesproken

onderhoudsniveau (overwegend laag) geweld aan doen (zie ook activiteit ‘We onderhouden onze infrastructuur’).
We zijn nu halverwege het tweede van drie kalenderjaren waarin we het impulsbudget inzetten. In het eerste jaar (2020) is ruim 8 ton van het impulsbudget besteed. Het inzetten van de overige gelden zit goed op schema en eind 2022 is het gehele impulsbudget ingezet. In november 2021 komen de resultaten van een nieuwe globale visuele weginspectie beschikbaar. Daaruit blijkt welke impact de inzet van het impulsbudget heeft op de kwaliteit van de verhardingen.

- **Geld**
  Geen bijzonderheden. De beschikbare extra middelen zetten we volledig in.
  In het kader van 'Berkelland in balans' is met ingang van 2021 een structurele bezuiniging van € 130.000 doorgevoerd op onderhoud wegen. Eind 2023 eindigt de inzet van het impulsbudget én de inzet van extra middelen vanuit de egalisatiereserve. Daarna zal het effect van deze bezuiniging duidelijk zichtbaar worden in een kwalitatieve teruggang van het wegenonderhoud. Eind 2023 is daarmee een goed moment om de structureel benodigde middelen via een herijking te toetsen aan het vastgestelde kwaliteitsniveau `overwegend laag`.

We onderhouden onze infrastructuur. (020.040)

We werken volgens het door het college vastgestelde ‘Wegbeheer gemeente Berkelland Beleidskeuzes en beheerkosten Update 2016-2020’. Het wegennet in Berkelland is divers. Voor de veiligheid is onderhoud noodzakelijk. Op basis van inspecties en het afgesproken kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’ wordt jaarlijks bepaald welke wegen dat jaar onderhouden of vervangen worden.
Deskundigen geven aan dat het huidige budget voor het onderhoud van wegen en paden nu al te laag is om het door de gemeenteraad vastgesteld niveau (overwegend laag) te kunnen bestendigen. De in deze begroting doorgevoerde bezuiniging van 10% op het onderhoudsbudget voor wegen zal uiteindelijk leiden tot een verlaging van de gemiddelde onderhoudskwaliteit. De verwachting is echter dat deze besparing de komende 3 jaar niet zal leiden tot kwaliteitsniveaus die zich buiten de bandbreedte van het huidige scenario (overwegend laag) bevinden. Dat komt doordat we de komende jaren de kwaliteitsimpuls voor wegen en paden in het buitengebied (€ 2.000.000) vanuit Samen Investeren in Berkelland gaan inzetten (zie de activiteit ‘We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak’). We blijven uitgaan van het kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’. Bij een lager kwaliteitsniveau dan dit zullen we naar een onderhoudsniveau afzakken waarbij er sprake is van kapitaalsverlies en we op termijn zullen komen te staan voor hoge kosten/investeringen. We zullen over een paar jaar het jaarlijkse onderhoudsbudget wel weer moeten verhogen om het niveau ‘overwegend laag’ te kunnen handhaven.
Het onderhoudsbudget voor waterkeringen en overbeschoeiingen is met 20% (€ 30.000) verlaagd. We streven naar natuurlijke oevers, met minder onderhoud. De afgelopen tijd zijn enkele grote investeringen gedaan waardoor jaarlijks onderhoud de komende jaren wat minder is. Groter onderhoud of flinke ingrepen nemen we voortaan jaarlijks mee als nieuwe investeringen (investeringslijst).
Ook het budget voor ongediertebestrijding valt onder deze activiteit. We hopen dat ons ecologisch (berm)beheer de overlast op termijn zal verminderen, maar dat is de komende jaren nog zeker niet het geval. De hoeveelheid eikenprocessierupsen (of ratten) hangt bijvoorbeeld af van vele andere factoren dan alleen ecologisch bermbeheer (denk aan weersomstandigheden). Een ondergrens aangeven van een acceptabel niveau is erg moeilijk. We zullen ook moeten accepteren dat bepaalde vormen van overlast erbij horen. Ook is het niveau van overlast elk jaar verschillend. Het budget voor 2021 en verder is structureel met 10% (€ 10.000) verlaagd en zullen proberen nog efficiënter/effectiever de middelen in te zetten. Als de overlast toch te groot wordt en budget niet toereikend dan doen we een beroep op het budget ‘onvoorzien’. Mocht blijken dat we de aankomende jaren structureel (veel) te kort komen, dan moet overwogen worden het budget structureel weer te verhogen.

- **Kwaliteit**
  We onderhouden volgens het door het college vastgestelde ‘Wegbeheer gemeente Berkelland Beleidskeuzes en Beheerkosten Update 2016-2020’. Het wegennet in

Berkelland is divers. Voor de veiligheid is onderhoud noodzakelijk. Op basis van inspecties en het afgesproken kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’ wordt jaarlijks bepaald welke wegen dat jaar onderhouden of vervangen worden.
Deskundigen geven aan dat het huidige budget voor het onderhoud van wegen en paden nu al te laag is om het door de gemeenteraad vastgesteld niveau (overwegend laag) te kunnen bestendigen. De in de begroting 2021 doorgevoerde bezuiniging van € 130.000 (10%) op het onderhoudsbudget voor wegen zal uiteindelijk leiden tot een verlaging van de gemiddelde onderhoudskwaliteit. De verwachting is echter dat deze besparing de komende 3 jaar niet zal leiden tot kwaliteitsniveaus die zich buiten de bandbreedte van het huidige scenario (overwegend laag) bevinden. Dat komt doordat we de komende jaren de kwaliteitsimpuls voor wegen en paden in het buitengebied (€ 2.000.000) vanuit 'Samen Investeren in Berkelland' gaan inzetten (zie de activiteit ‘We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak’).
We blijven uitgaan van het kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’. Bij een lager kwaliteitsniveau zullen we naar een onderhoudsniveau afzakken waarbij er sprake is van kapitaalsverlies en we op termijn zullen komen te staan voor hoge kosten/investeringen. We zullen over een paar jaar het jaarlijkse onderhoudsbudget weer moeten verhogen om het niveau ‘overwegend laag’ te kunnen handhaven.
Deze uitvoering ligt voor 2021 goed op schema. We verwachten alle onderhoudswerk in de herfst klaar te hebben. In november 2021 ronden we de tweejaarlijkse visuele weginspectie af. De resultaten van die inspectie geeft ons hernieuwd inzicht in de kwaliteit van onze verhardingen. We verwachten dat we daar de effecten van de extra middelen terugzien in (licht) stijgende kwaliteitslijnen voor asfalt- en met name elementenverhardingen buiten de bebouwde kommen.
Tegelijk stellen we een meerjaren investeringsprogramma op, waarbij we het werkveld wegen als vertrekpunt nemen. Aansluitend integreren andere disciplines, waaronder openbare verlichting. Om op de langere termijn goed te kunnen blijven beheren en onderhouden focussen we ons de komende maanden en jaren op het op orde brengen van onze beheersgegevens én het vastleggen en structureren van de beheer- en onderhoudsprocessen.
Het onderhoudsbudget voor waterkeringen en overbeschoeiingen is met 20% (€ 30.000) verlaagd. We streven naar natuurlijke oevers, met minder onderhoud. De afgelopen tijd zijn enkele grote investeringen gedaan waardoor het jaarlijkse onderhoud de komende jaren wat minder is. Groter onderhoud of flinke ingrepen nemen we voortaan jaarlijks mee als nieuwe investeringen (investeringslijst).
Ook het budget voor ongediertebestrijding valt onder deze activiteit. We hopen dat ons ecologisch (berm)beheer de overlast op termijn zal verminderen, maar dat is de komende jaren nog zeker niet het geval. De hoeveelheid eikenprocessierupsen (of ratten) hangt bijvoorbeeld af van vele andere factoren dan alleen ecologisch bermbeheer (denk aan weersomstandigheden). Een ondergrens aangeven van een acceptabel niveau is erg moeilijk. We zullen ook moeten accepteren dat bepaalde vormen van overlast erbij horen. Ook is het niveau van overlast elk jaar verschillend. Het budget voor 2021 en verder is structureel met 10% (€ 10.000) verlaagd en we proberen de middelen daarom nog efficiënter/effectiever in te zetten. Als de overlast toch te groot wordt en het budget niet toereikend blijkt doen we een beroep op het budget ‘onvoorzien’. Mocht blijken dat we de aankomende jaren structureel (veel) te kort komen, dan moet overwogen worden het budget structureel weer te verhogen.

Geld

Het budget voor onderhoud wegen zoals in de paragraaf kapitaalgoederen in de begroting 2021 is niet in overeenstemming met het budget in het programma Fijn leven. Met deze wijziging zetten we dit recht. Het budget voor onderhoud wegen wordt in 2021 met € 250.000 verhoogd ten laste van de reserve onderhoud wegen.
Het budget voor straatreiniging is structureel onvoldoende. We verwachten een tekort van € 50.000. We dekken dit uit de stelpost Prijsstijgingen.
Daarnaast is er een overschrijding op gladheidsbestrijding door de extreme winterse omstandigheden in februari. We verwachten een tekort van € 100.000.

Speerpunt

Bereikbare woningen, bedrijven en voorzieningen.

Wat willen we bereiken?

- Alle woningen, bedrijven en voorzieningen in Berkelland zijn voor iedereen bereikbaar, ook zonder eigen auto of ander eigen vervoer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het wettelijke doelgroepenvervoer en een deel van het openbaar vervoer samen met buurgemeenten regionaal organiseren en optimaliseren. (020.050)

Onder deze activiteit wordt het leerlingenvervoer verantwoord. Het leerlingen vervoer wordt uitgevoerd door de regionale uitvoeringsorganisatie ZOOV in Winterswijk.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

Speerpunt

Hergebruik van grondstoffen (Van Afval Naar Grondstof).

Wat willen we bereiken?

- Huishoudelijk afval wordt op een duurzame wijze hergebruikt of verwerkt.
- We zamelen niet meer dan 100 kilogram restafval per inwoner in en de afvalscheiding is meer dan 75%.
- Minder zwerfafval.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderzoek doen naar de manier waarop de afgesproken doelstellingen uit 'Van Afval Naar Grondstof' (VANG) bereikt kunnen worden inclusief financiële consequenties hiervan.

In dit onderzoek zoeken we naar antwoorden op de vraag met welke inzamelwijze de afgesproken VANG doelstellingen het beste gerealiseerd kunnen worden. In dit onderzoek worden ook de mogelijkheden van nascheiding betrokken en wordt in beeld gebracht welke financiële gevolgen de inzamelwijzen hebben voor onze huishoudens.

- **Kwaliteit**
  In de raadsbrief over de evaluatie van het jaar 2020 blijkt dat wij de doelstelling nog niet halen. Voorlopig gaan wij het plan 'Van Afval Naar Grondstof' niet bijstellen. Belangrijke reden van het niet halen van de doelstelling is namelijk corona waardoor er meer huishoudelijk afval is aangeboden.
- **Geld**

We nemen gerichte actie om zwerfafval terug te dringen op basis van de halfjaarlijkse monitor zwerfafval. (020.060)

We weten waar zwerfafval het meest voor komt en proberen met acties op maat het zwerfafval terug te dringen.

- **Kwaliteit**
  De monitor zwerfafval wordt september 2021 uitgevoerd door AtheaGroup.
- **Geld**

We werken samen met onze inwoners het grondstoffenplan uit in maatregelen die afvalbeperking en afvalscheiding (grondstofscheiding) bevorderen. (020.070)

We voeren daartoe het Plan 'Van Afval Naar Grondstof 2018-2022' uit.

Kwaliteit

Geld

De verwachting is dat we op de totale activiteit in 2021 ongeveer € 340.000 overhouden. Door de nieuwe manier van inzamelen van het huishoudelijk afval (VANG) wordt er minder restafval aangeboden, waardoor de verwerkingskosten van het restafval lager zijn ten opzichte van de begroting. In 2022 wordt overigens een stijging van de kosten verwacht door een nieuw af te sluiten contract en de verbrandingsbelasting die wij moeten gaan betalen.
De kosten voor inzameling PMD zijn ook lager. Wij zijn niet meer verantwoordelijk voor de ketenregie (inzameling, sortering en vermarkten) maar alleen voor de inzameling PMD. Daarnaast ontvangen we een lagere vergoeding voor oud papier. Hoewel de prijzen in 2021 wat zijn gestegen, is de prijs nog laag ten opzichte van de voorgaande jaren.
We kunnen minder compensabele BTW toerekenen aan het taakveld afval (ca. €140.000).
De diensten die wij uitvoeren voor Nedvang worden nu aangemerkt als ondernemerstaak daar waar voorheen sprake was van een overheidstaak. Hierdoor daalt het bedrag dat toegerekend mag worden als lasten ter zake van afval. Dat is gunstig voor de afvalstoffenheffing maar levert een nadeel op voor het begrotingssaldo. Voordelen op deze activiteit worden toegevoegd aan de egalisatiereserve afval. Het nadeel vanwege BTW komt ten laste van het resultaat.

Speerpunt

Gemeentelijke gebouwen en scholen.

Wat willen we bereiken?

- De gemeentelijke gebouwen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de gemeentelijke taken worden onderhouden en beheerd.
- We willen dat scholen kunnen beschikken over passende toekomstbestendige huisvesting zodat zij in staat zijn om optimaal onderwijs te kunnen geven.

Wat gaan we daarvoor doen?

We investeren in passende toekomstbestendige huisvesting van scholen en houden rekening met onder andere demografische ontwikkelingen. (020.080)

We overleggen daarover met de verschillende schoolbesturen op basis van het samen opgestelde Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 (IHP). Zo werken we onder andere samen met het Staringcollege aan de nieuwbouw op campus de Wildbaan.

Kwaliteit

De projecten uit de 1 fase van het IHP zijn in uitvoering (St. Jorisschool) of in voorbereiding (OBS Noord en St.Jozefschool Rietmolen). Voor het huisvesten van Kardinaal Alfrinkschool en De Marke onder één dak in Neede Oost wordt onderzoek gedaan.
Voor diverse scholen hebben wij een aanvraag gedaan in het kader van de "Specifieke uitkering ventilatie in scholen" (SUVIS). De scholen zijn primair verantwoordelijk voor het binnenklimaat. De gemeente als aanvrager, stemt af met het schoolbestuur en zal ook bijdrage leveren aan de verbetering. Hoe één en ander uit gaat pakken is nog onduidelijk maar zodra er meer duidelijkheid is wordt de Raad hierover geïnformeerd.

Geld

We onderhouden de gebouwen die in eigendom zijn van de gemeente. (020.090)

Zie ook de activiteit ‘We maken een plan hoe we ons eigen vastgoed verduurzamen en in welk tempo’ in het programma ‘Actief met duurzaamheid en energie’. Door de verkoop van panden (zie activiteit ‘We stoten gebouwen af die we niet zelf in gebruik hoeven te hebben', hebben we het budget voor de komende jaren met 50% (€ 65.000) verlaagd.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We stoten gebouwen af die we niet zelf in gebruik hoeven te hebben.

Op basis van een aantal aspecten (zoals de verkoopbaarheid) bepalen we in welke volgorde we panden proberen af te stoten. Dit is bestaand beleid en we hebben ook al panden kunnen verkopen. We hopen onze vastgoedportefeuille verder te kunnen verkleinen.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

Wat mag het kosten?

Verklaring bij de kolom "Wijzigingen":
Bij activiteit 020.020 stijgen de lasten door het herstel van storm- en droogteschade (€ 170.000) en door de noodzakelijke aanpassing van het budget vanwege areaaluitbreiding en prijsstijgingen (€ 72.000). Het overige verschil op deze activiteit betreft de verdeling van de algemene post onderhoudskosten (€ 18.000).
De wijziging in de baten en lasten op activiteit 020.030 wordt veroorzaakt door hogere uitvoeringslasten, met name vanwege 2 calamiteiten, en een toevoeging aan de voorziening riolering. Door lagere kapitaalslasten (verantwoord op activiteit 020.700) is er per saldo een positief saldo op riolering dat wordt toegevoegd aan de voorziening riolering ten behoeve van tarief egalisatie. Bij de begroting werd nog uitgegaan van een negatief saldo en daardoor onttrekking aan de voorziening.
Bij activiteit 020.040 is het budget voor onderhoud wegen met € 250.000 verhoogd ten laste van de reserve onderhoud wegen. Ook de budgetten voor straatvegen (€ 50.000) en gladheidsbestrijding (€ 100.000) zijn aangepast. Een budget van € 23.000 voor de huur van parkeerplaatsen is overgeheveld naar programma Financiën.
De lasten voor afval (020.070) worden € 200.000 lager geraamd door lagere verwerkingskosten restafval. Voordelen op afval worden verrekend met de egalisatiereserve afval.
De lasten voor leerplicht, onder activiteit 020.080, zullen naar verwachting € 15.000 hoger zijn in verband met de regionalisering van de leerplicht. Daarnaast is er € 11.000 projectgeld doorgeschoven van 2020 naar 2021 (zie ook onttrekking reserves).
De wijziging op activiteit 020.090 betreft de verdeling van de algemene post onderhoudskosten.
De kapitaallasten (020.700) zijn lager dan geraamd door vertraging in de uitvoering van projecten en een lagere rente toerekening (0.35% ipv 1%). De lagere kapitaallast op riolering (€ 961.000) wordt toegevoegd aan de voorziening riolering en heeft daarmee geen invloed op het begrotingssaldo. De overige verschillen zitten op het taakveld verkeer (€602.000) en onderwijs (€ 307.000).
De mutaties op de reserves (020.710) betreffen:
Stortingen: hogere storting (€ 340.000) op de reserve afval (zie toelichting bij activiteit 020.070) en hogere toevoeging reserve onderwijshuisvesting € 19.000 door vrijval afschrijvingslasten.
Onttrekkingen: lagere onttrekking reserve ter dekking kapitaalslasten (€ 264.000) door vertraging in uitvoering projecten, opnemen onttrekking reserve wegen (€ 250.000), overheveling gereserveerde middelen 2020 tbv projecten die doorlopen in 2021 (€ 11.000) en hogere onttrekking reserve onderwijshuisvesting door hogere voorbereidingskosten (□€ 29.000).
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
020.010 Zaaien van kleurrijke zaadmengsels	-166	0	0	0	0	0	0	0
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	-882	-853	-260	-80	-1.193	-823	-798	-798
020.030 Beh onderh vern renov riolering	-3.178	-2.093	-648	0	-2.741	-2.093	-2.066	-2.066
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	-2.962	-2.869	-378	0	-3.247	-2.844	-2.844	-2.844
020.050 Doelgroepenvervoer-openbaar verv	-693	-653	0	0	-653	-653	-653	-653
020.060 Zwerfafval	-82	-54	0	0	-54	-54	-54	-54
020.070 Afval scheiden	-2.566	-2.743	200	0	-2.543	-2.743	-2.743	-2.743
020.080 Onderwijs en huisvesting	-1.027	-1.126	-26	-200	-1.353	-1.126	-1.126	-1.126
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-445	-351	-184	-9	-544	-351	-351	-351
020.100 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	-233	-625	0	0	-625	-625	0	0
020.110 Onderhoud wegen en paden buitengebied	-811	-500	0	0	-500	-500	0	0
020.120 Verbetering kwaliteit groen(onderhoud)	-262	-375	0	0	-375	-375	0	0
020.500 Loonkosten programma Fijn leven	-5.297	-5.494	0	0	-5.494	-5.494	-5.494	-5.494
020.700 Rente en afschrijving programma Fijn leven	-2.852	-6.022	1.891	0	-4.131	-6.078	-6.383	-6.383
Totaal Lasten	**-21.455**	**-23.758**	**595**	**-289**	**-23.452**	**-23.759**	**-22.512**	**-22.512**
Baten								
020.010 Zaaien van kleurrijke zaadmengsels	10	0	0	0	0	0	0	0
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	406	340	0	0	340	340	340	340
020.030 Beh onderh vern renov riolering	6.914	7.491	-313	0	7.177	7.491	7.464	7.464
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	339	205	0	0	205	205	205	205
020.050 Doelgroepenvervoer-openbaar verv	0	1	0	0	1	1	1	1
020.060 Zwerfafval	101	54	0	0	54	54	54	54
020.070 Afval scheiden	2.484	3.547	0	0	3.547	3.707	3.707	3.707

020.080 Onderwijs en huisvesting	209	343	0	0	343	343	343	343
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	345	146	0	9	156	211	211	211
Totaal Baten	10.808	12.127	-313	9	11.823	12.352	12.325	12.325
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-10.647	-11.631	282	-280	-11.629	-11.407	-10.187	-10.187
Onttrekkingen								
020.710 Reserves	8.701	1.990	26	280	2.296	1.830	369	369
Totaal Onttrekkingen	8.701	1.990	26	280	2.296	1.830	369	369
Stortingen								
020.710 Reserves	-5.900	-66	-359	0	-425	-66	-66	-66
Totaal Stortingen	-5.900	-66	-359	0	-425	-66	-66	-66
Mutaties reserves	2.801	1.924	-333	280	1.871	1.764	303	303
Gerealiseerd resultaat	-7.846	-9.707	-51	0	-9.757	-9.643	-9.884	-9.884

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60210000 Onderhoud wegen en paden buitengebied	-2.000	-811	0	-1.189
60570100 Verbeteren kwaliteit groen(onderhoud)	-1.500	-283	-105	-1.112
60610100 Ontwikkelen wijken, buurten en kernen	-2.500	-735	-104	-1.661
Gerealiseerd resultaat	-6.000	-1.829	-209	-3.962

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Rapportage groenbeheer
- Speelruimteplan
- Groenstructuurplan
- Speelruimtebeleid
- Aanpak zwerfafval
- Van Afval naar Grondstof
- Watertakenplan Berkelland 2019-2023

VITAAL PLATTELAND

Een vitaal en innovatief buitengebied
Wat speelt er?

- Het platteland is al langer niet meer alleen van boeren, maar is gedeeld gebied met nieuwe inwoners en recreanten. Het platteland wordt multifunctioneel gebruikt. Dit levert spanning op, maakt het complexer maar biedt ook mooie kansen om ons platteland toekomstbestendig te maken.
- In de landbouw stoppen veel boeren, boerenbedrijven die er zijn worden soms groter. Er vindt daarnaast ook verbreding van de landbouw plaats, doordat er meer natuur inclusieve landbouw, zorg, toerisme en energie als verdienmodellen worden toegevoegd.
- Het coulisselandschap is ons visitekaartje en krijgt een steeds belangrijkere plaats op het platteland. Wel staat het onder druk door schaalvergroting van de landbouw. Er is aandacht voor het behoud en versterking van het coulisselandschap als drager van ecologische en landschappelijke kwaliteit.
- Het grote aantal vrijkomende agrarische gebouwen vraagt om een grootschalige aanpak. Soms is sloop een optie, hierbij moet nagedacht worden over asbestverwijdering. Maar er is ook ruimte voor nieuwe economische dragers zoals start ups.
- Voorzieningen staan onder druk op het platteland, door onder meer ontgroening, vergrijzing en de veranderingen in de maatschappij. Zo hebben bijvoorbeeld verenigingen het steeds moeilijker om het hoofd boven water te houden en voldoende vrijwilligers te vinden.

Speerpunt

Toekomstgericht ondernemen in het buitengebied.

Wat willen we bereiken?

- Economisch sterke en duurzame landbouwbedrijven.
- Meer (nieuwe) verdienmodellen in het buitengebied.
- Het bestemmingsplan buitengebied is vastgesteld in 2021.
- Een toekomstbestendige landbouwstructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

We doorlopen een kavelruilproces om een betere landbouwstructuur te organiseren. (030.080)

De vrijwillige kavelruil is integraal van opzet en hierdoor zullen we ook doelen op gebied van natuur, landschap, water, duurzaamheid en recreatie meenemen. Dus naast huiskavelvergroting en het toewerken naar minder veldkavels zal er ook grond geruild kunnen worden om bijvoorbeeld nieuwe natuur in te richten.

- **Kwaliteit**
  Inmiddels is er 180 hectare geruild en er is een grote ruil van 200 hectare in voorbereiding. Hiermee is de doelstelling (250 hectare) van het kavelruilproces ruim behaald.
- **Geld**
  Het kavelruilproces wordt gefinancierd door Pop-3 gelden vanuit de Provincie Gelderland.

We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied dat binnen de wettelijke mogelijkheden zoveel mogelijk ruimte biedt aan duurzame ontwikkelingen. (030.070)

- **Kwaliteit**
  De inspraakprocedure is in het 4e kwartaal van 2020 gehouden. Er zijn meer dan 300 inspraakreacties binnengekomen. Op dit moment zijn we de reacties aan het beoordelen.

In de tweede helft van het jaar zal het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd worden.

Geld
Er is nog € 140.000 beschikbaar voor het opstellen van het bestemmingsplan buitengebied. Voor alsnog lijkt dit voldoende.

We ondersteunen boeren en andere initiatiefnemers bij vragen over duurzaamheid.

Uit de coachingsgesprekken is gebleken dat een groot deel van de ondervraagde boeren al bezig is met duurzaamheidsmaatregelen zoals zonnepanelen en warmtepompen. Ook zien we dat andere initiatiefnemers in het buitengebied bezig zijn met duurzaamheid. We ondersteunen boeren en andere initiatiefnemers in het buitengebied waar nodig met advies over duurzaamheidsmaatregelen.

Kwaliteit
We helpen agrariërs door ondersteuning te bieden voor Zon op dak initiatieven. We helpen waar gevraagd met DOE scans voor de bedrijfsvoering. Circulaire landbouw initiatieven ondersteunen wij via de tafel circulaire economie en energietransitie. En wij blijven Liander stimuleren om te komen met oplossingen voor de netwerkcongestie die zon-op-(agrarische)-daken nu hindert.

Geld

We organiseren netwerkbijeenkomsten, zoals de Berkellanddag, voor bewustwording en kennisdelen over verdienmodellen in het buitengebied. (030.010)

- We stimuleren het gebruik maken van mogelijkheden uit onder meer: het Energie Uitvoeringsprogramma, kennisnetwerken zoals ´kringloopboeren´ en de sloopbonusregeling
- We bevorderen initiatieven zoals: Energie Marke Haarlose Veld (HOEduurzaam) voor onderzoek naar verbetering van de bodemstructuur door het toepassen van laagwaardige biomassa.

Kwaliteit
In het voorjaar 2021 is de Berkellanddag in verband met coronamaatregelen niet doorgegaan. We streven er nu naar om in november 2021 de Berkellanddag te organiseren. Ook hebben we digitale bijeenkomsten gehouden binnen het project Korte Ketens. In het tweede helft van 2021 willen we in de regio verder nadenken samen met onder meer proefboerderij de Marke over de rol van de overheid in het stimuleren van Kringlooplandbouw.

Geld
Het budget 'plattelandsvernieuwing' wordt onder meer gebruikt voor het organiseren van bijeenkomsten waaronder de Berkellanddag en daarnaast ook voor de P10 deelname. Door de bezuiniging op dit budget, is er minder ruimte om extra bijeenkomsten te organiseren.

We voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit.

Hierbij doorlopen we met een aantal agrariërs een serie masterclasses waarbij we ze helpen met het maken van businesscases voor het produceren en vermarkten van hun producten direct aan de consument. Hierbij wordt ook wereldwijde kennis over nieuwe verdienmodellen gedeeld.

Kwaliteit
Het project Korte Ketens is in september 2020 begonnen. Er zijn in totaal 18 deelnemers die ondersteuning krijgen in het maken van een businessplan. In het najaar van 2021 is de verwachting dat het project afgerond wordt. We hebben een nieuwe subsidieaanvraag gedaan voor het vervolg op dit project.

Geld
Het project Korte Ketens wordt gefinancierd door Pop-3 gelden vanuit de provincie Gelderland.

Speerpunt

Mooi Landschap.

Wat willen we bereiken?

- Minder gebouwen met leegstand door sloop of hergebruik.
- Een asbestvrij buitengebied.
- Een toegankelijk en beleefbaar landschap.
- De natuur is op kracht.
- Een sterke landschapsstructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren van aanleg van nieuwe natuur en landschap. (030.020)

Kwaliteit

Er zijn in 2021 tot nu toe 14 projecten vanuit de subsidieregeling “Landschap en Biodiversiteit” uitgevoerd en opgeleverd. Het zijn vooral projecten waarbij er landschapselementen zijn aangelegd. Zoals houtsingels, poelen, struweelhagen, hoogstamfruitboomgaarden, solitaire bomen en bomenrijen. Deze projecten liggen zeer verspreid in de gemeente Berkelland. Ze zorgen voor een herstel van de landschapstypen en voor een verbetering van de biodiversiteit.

In 2021 hebben we tot nu toe 7 km aan bermen hersteld met en breedte van gemiddeld 3m. Deze bermen zijn grotendeels aangeplant met bomen en/of struiken. Ook deze herstelde landschapselementen zorgen voor een herstel van het landschap en de biodiversiteit.
Met ‘Meer bomen in Berkelland’ is het doel om voor iedere Berkellander 1 boom te planten. Het plan is gericht op natuurbewustzijn, biodiversiteit en CO2 reductie. Het bestaat uit de volgende 4 onderdelen:
1. Een boom voor elk Berkellands gezin: De start is in het najaar van 2021 en loopt door tot en met 2025.
2. Actie boomwensplekken. De planning is om dit in de periode najaar 2021-voorjaar 2022 te realiseren.
3. Brede bermen inplanten met bosplantsoen (eventueel in samenwerking met scholen e.d.). We planten ongeveer 39.000 struiken. Een deel hiervan is in het voorjaar in gepland, in het najaar zal er verder worden geplant.
4. Ruimte bieden voor een nieuw gedenkbos: er is inmiddels een initiatief in ontwikkeling voor een gedenkbos bij Geesteren.
Afgelopen twee jaar is 30km1 landschapselement berm hersteld van gemiddeld 3 meter breed. Het weer kadastraal uitzetten van de bermen wordt verricht door het kadaster. De kastanje houten palen komen 10-15 centimeter op gemeentegrond te staan om een fysieke afbakening te waarborgen.
Veel bredere bermen worden ingeplant met bomen en/of struiken of gaan ecologisch beheerd worden volgens ecologisch bermbeheerplan als kruidenrijke berm.

Geld

De landschapsregeling loopt op schema. Bij de motie bomen en bossen is slechts een klein deel uitgegeven, de rest volgt in het najaar 2021 en in 2022.
Wel is er op dit moment een overschrijding op het budget van de ´kadastrale uitzetting´. Op dit moment is er een overschrijding van €10.000 ten opzichte van het gebudgetteerde bedrag van €47.000. Verwachting is dat er nog een verdere overschrijding ontstaat in tweede helft van 2021 tot maximaal €25.000. Dit komt mede door dat de kosten hoger uitvallen door de wens, van onder meer boeren, om het kadaster in te schakelen. Het voorstel is om daarom hier €25.000 extra voor te ramen.

We gaan door met het oplossen van knelpunten in bestaande wandel- en fietsroutes in afstemming met Stichting Achterhoek toerisme.

- **Kwaliteit**
  De Flamingoroute in het buitengebied van Eibergen is hersteld. Begin dit jaar is hiervoor een boekje uitgegeven. De vervangende bordjes voor de Ruiterroute in Rekken zijn besteld en worden zodra ze geleverd zijn geplaatst. De mountainbikeroute in Borculo zijn wat aanpassingen gedaan. We zijn in overleg met de Provincie en Achterhoek Toerisme om te kijken om in Berkelland een nieuw mountainbikeroute aan te leggen.
- **Geld**
  Eventuele kosten worden betaald uit het projectbudget van Recreatie en Toerisme.

We ondersteunen de mogelijkheid om een cursus Gastheer van het landschap te volgen. (030.020)

- **Kwaliteit**
  Er zijn in het voorjaar drie cursusdagen gegeven in het kader van 'Gastheer van het Landschap' aan ongeveer 20 belangstellende ondernemers. In het najaar presenteren de deelnemers de door hun ontwikkelde arrangementen tijdens een excursie. In het voorjaar 2022 is de terugkomdag en dan is het einde van de cursus 'Gastheer van het Landschap'.
- **Geld**
  De cursus 'Gastheer van het Landschap' wordt betaald uit de Landschapsregeling 2020-2024.

We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit. (030.050)

- **Kwaliteit**
  Het plan van aanpak vrijkomende agrarische bebouwing is in juni in de raad vastgesteld. De voorgestelde instrumenten en regelingen worden verder uitgewerkt. We streven er naar deze uit te werken volgens de planning uit het plan van aanpak.
  De keukentafelgesprekken, die onder de vlag van de Regiodeal (WATEA) uitgevoerd worden, zijn inmiddels gestart voor de eigenaren van een asbestdak. De komende periode worden ook agrariërs uitgenodigd die nog niet eerder een keukentafelgesprek hebben gehad. In totaal worden er ongeveer 1.500 uitnodigingen verstuurd. Daarnaast werken we regionaal mee aan een gebiedsanalyse, om meer inzicht te krijgen in de vrijkomende agrarische bebouwing in de Achterhoek.

- **Geld**
  Voor de vouchers is er voor de agrariërs een bedrag van € 25.000 gereserveerd. Dit wordt gedekt uit het projectbudget van vrijkomende agrarische bebouwing.

We voeren het plan van aanpak voor de stimulering van de sanering van asbestdaken uit. (030.060)

- **Kwaliteit**
  We voeren het plan van aanpak sanering asbestdaken uit die in december 2020 door de raad is vastgesteld.
  De subsidieregeling sanering asbestdaken loopt. Er zijn inmiddels ongeveer 20 aanvragen gehonoreerd.
  Ook zijn er al meerdere beschermingspakketten opgehaald voor de sanering van de kleine schuren en is er ongeveer 35 keer gebruik gemaakt van de gratis stortmogelijkheid hiervoor.
  De keukentafelgesprekken, die onder de vlag van de Regiodeal (WATEA) uitgevoerd worden, zijn inmiddels gestart voor de eigenaren van een asbestdak. Er zijn inmiddels 500 eigenaren van een asbestdak aangeschreven en de eerste veertig gesprekken zijn gevoerd. Eigenaren van een asbestdak kunnen daarna gebruik maken van een voucher voor begeleiding van de sanering en/of het opstellen van een asbestinventarisatierapport. Om inzicht te blijven houden in de opgave van het aantal asbestdaken in Berkelland, houden wij op de provinciale kaart met asbestverdachte daken bij welke asbestdaken er gesaneerd zijn.

Geld
Er is op dit moment voldoende budget om de komende periode uitvoering te blijven geven aan de uitvoering van het plan van aanpak.

We zetten samen met het Waterschap en de Euregio in op concrete plannen voor de beleefbaarheid van het stroomgebied van de Berkel tussen Borculo en Lochem.

Kwaliteit
Dit project is stopgezet vanwege gebrek aan draagvlak in de omgeving. Daarentegen zijn we wel op andere manieren bezig met de ontwikkelpotentie van de Berkel in samenwerking met het Waterschap. In het najaar hopen we hiervoor met een plan van aanpak te komen.

Geld

Speerpunt

Sociaal vitaal.

Wat willen we bereiken?

- Jong en oud ontmoeten elkaar.
- Oog voor financiële nood.
- Zo lang mogelijk thuis blijven wonen op het platteland.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Voormekaar teams hebben extra oog voor de situatie bij agrariërs en stoppers.

Kwaliteit
De agrarische contactpersonen van de teams van Voormekaar zijn aangehaakt bij de nieuwe keukentafelgesprekken uit de Regiodeal, zodat de lijnen kort zijn mocht er ondersteuning nodig zijn voor onze inwoners.

Geld

Voor meer informatie over maatregelen om onze inwoners zo lang mogelijk thuis te laten wonen zie programma Plezierig Wonen.

Kwaliteit
Voor meer zie informatie het programma Plezierig Wonen.

Geld

We ondersteunen initiatieven en projecten in het kader van Leader. (030.090)

Kwaliteit
Leader loopt op dit moment erg goed in Berkelland. We kunnen alle projecten uitvoeren. Er is op dit moment voor dit jaar geen mogelijkheid voor nieuwe Leader aanvragen. In de perspectiefnota is budget gevraagd voor nieuwe aanvragen in 2022. Dat is het laatste overgangsjaar van Leader.

Geld
We kunnen alle projecten binnen het bestaande budget uitvoeren en voldoen aan de regionale verplichtingen.

We ondersteunen initiatieven van inwoners uit de kleine kernen om de samenwerking tussen verenigingen te vergroten. (030.030)

- **Kwaliteit**
  Alle kleine kernen zijn op dit gebied actief. Het bewustzijn om met de toekomst bezig te zijn is sterk toegenomen. De manier waarop dit in de kernen wordt opgepakt is erg divers en wordt in hoofdzaak bepaald door de lokaal aanwezige mogelijkheden en bestaande contacten.
  Er zijn kernen die vanuit de mogelijkheden voor sportverenigingen vanuit sportfederatie vorig jaar zijn gestart, en vanuit daaruit nu bezig zijn met de toekomstvisie van de hele kern. Er zijn ook kernen die meteen integraal (sport, cultuur belangenvereniging en dorpshuis) aan de slag zijn gegaan.
- **Geld**
  De verwachting is dat de budgetten binnen de huidige begroting blijven.

Wat mag het kosten

De genoemde mutatie bij kolom wijziging betreft voor 030.010; restant project gelden 2020, mutaties bij 030.020 betreft restant gelden projecten 2020, verwerking van motie bomen en bossen en kadastrale uitzetting. De wijzigingen bij 030.050, 030.60, 030.070, 030.090 betreft restant bedragen van 2020.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
030.010 Netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw	-39	-26	-218	0	-243	-26	-26	-33
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	-128	-618	-39	-105	-762	-78	-78	-41
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	-89	-123	0	0	-123	-123	-123	-123
030.050 plan van aanpak VAB	-29	0	-589	0	-589	0	0	0
030.060 Plan van aanpak asbestverwijdering	0	-250	-773	0	-1.023	-250	0	0
030.070 We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied	-72	0	-140	0	-140	0	0	0
030.080 Integrale kavelruil	-124	0	0	0	0	0	0	0
030.090 Leader project	-17	0	-310	0	-310	0	0	0
030.100 we voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit	-19	0	0	0	0	0	0	0
030.700 Rente en afschrijving programma Vitaal platteland	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-518	-1.017	-2.069	-105	-3.191	-477	-227	-197
Baten								
030.010 Netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw	8	0	0	0	0	0	0	0
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	31	0	0	58	58	0	0	0
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	0	0	0	0	0	0	0	0
030.050 plan van aanpak VAB	103	0	495	0	495	0	0	0
030.080 Integrale kavelruil	124	0	0	0	0	0	0	0
030.100 we voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit	19	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	285	0	495	58	553	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-233	-1.017	-1.574	-47	-2.638	-477	-227	-197
Onttrekkingen								
030.710 Reserves	165	790	1.549	47	2.386	250	0	0
Totaal Onttrekkingen	165	790	1.549	47	2.386	250	0	0
Stortingen								
030.710 Reserves	-131	0	0	0	0	0	0	0

Totaal Stortingen	**-131**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**33**	**790**	**1.549**	**47**	**2.386**	**250**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-199**	**-227**	**-25**	**0**	**-252**	**-227**	**-227**	**-197**

Projecten

In het programma Vitaal Platteland zitten veel projecten. Veel komen terug in bovenstaande activiteiten. Hieronder nog een korte samenvatting per project. Leader loopt goed, er is geen mogelijkheid meer voor 2021 om nieuwe aanvragen in te dienen vanuit Berkelland. De subsidieregeling breedband is in een afrondende fase. Het hoge restant wordt verklaard doordat het aantal goedgekeurde aanvragen lager is dan begroot. De uitvoering van het plan van aanpak sanering asbestdaken is sinds januari 2021 begonnen. Uit het project vrijkomende agrarische bebouwing worden onder meer de vouchers van de keukentafelgesprekken betaald. Het project ondernemersbegeleiding is in 2021 ook financieel afgerond, dit naar aanleiding van een subsidie van de provincie Gelderland hiervoor. De landschapsregeling 2020-2024 loopt goed. We voeren vanaf 2021 de uitvoering van de motie bomen en kleine bosjes uit, dit zal vooral vanaf het najaar 2021 starten. De sloopbonusregeling loopt prima. Het proces om te komen tot een bestemmingsplan buitengebied loopt, doelstelling is vaststelling in begin 2022, hiervoor worden op dit moment uitgaven gedaan. De integrale kavelruil loopt zeer goed, dit wordt volledig gefinancierd uit Pop-3 gelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60310900 PRJCT Leader subsidie: plattelandsontwikkeling				
Lasten	-340	-30	-170	-140
Totaal 60310900 PRJCT Leader subsidie: plattelandsontwikkeling	**-340**	**-30**	**-170**	**-140**
60330900 PRJCT Subs.reg. breedbnd buitengb Brklnd 2016-2020				
Lasten	-242	-24	0	-217
Totaal 60330900 PRJCT Subs.reg. breedbnd buitengb Brklnd 2016-2020	**-242**	**-24**	**0**	**-217**
60330901 PRJCT Beleid asbestsanering				
Lasten	-1.000	0	0	-1.000
Totaal 60330901 PRJCT Beleid asbestsanering	**-1.000**	**0**	**0**	**-1.000**
60330902 PRJCT Vrijkomende agrarische bebouwing				
Lasten	-100	-32	-4	-64
Totaal 60330902 PRJCT Vrijkomende agrarische bebouwing	**-100**	**-32**	**-4**	**-64**
60330903 PRJCT Ondernemersbegeleiding Berkelland				
Lasten	-333	-375	-4	46
Baten	250	87	49	114
Totaal 60330903 PRJCT Ondernemersbegeleiding Berkelland	**-84**	**-288**	**45**	**160**
60570900 PRJCT Regeling landschap gemeente Berkelland				
Lasten	-351	-351	0	0
Baten	176	0	0	176
Totaal 60570900 PRJCT Regeling landschap gemeente Berkelland	**-176**	**-351**	**0**	**176**
60570901 PRJCT Landschapsregeling 2019-2023				
Lasten	-426	-443	-46	63
Baten	239	31	0	208
Totaal 60570901 PRJCT Landschapsregeling 2019-2023	**-187**	**-412**	**-46**	**271**
60570902 PRJCT motie bomen & kleine bossen				
Lasten	-540	0	-14	-526
Totaal 60570902 PRJCT motie bomen & kleine bossen	**-540**	**0**	**-14**	**-526**

60810901 PRJCT Sloopbonusregeling				
Lasten	-600	-114	-36	-450
Baten	600	125	32	443
Totaal 60810901 PRJCT Sloopbonusregeling	**0**	**11**	**-4**	**-7**
60810902 PRJCT Bestemmingsplan buitengebied 2016				
Lasten	-212	-72	0	-140
Totaal 60810902 PRJCT Bestemmingsplan buitengebied 2016	**-212**	**-72**	**0**	**-140**
60830905 PRJCT Integrale Kavelruil				
Lasten	-348	-149	-50	-149
Baten	348	149	0	199
Totaal 60830905 PRJCT Integrale Kavelruil	**0**	**0**	**-50**	**50**
Gerealiseerd resultaat	**-2.881**	**-1.198**	**-245**	**-1.437**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Structuurvisie Berkelland 2025
- Bestemmingsplan buitengebied 2016
- Plan van Aanpak bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016
- Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016
- Beleidsregel kleinschalige horeca in het buitengebied
- Structuurvisie 2025
- Regeling Landschap 2015
- Uitvoeringsagenda 2.0 Achterhoek 2020
- Structuurvisie bovenplanse sloop-bonus regeling
- Beleidsregels Ruimtelijke ordening en duurzame energie
- Structuurvisie plussenbeleid.
- Structuurvisie woningsplitsing.
- Aanvulling uitgangspuntennotitie bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016".

ZORG VOOR WIE DAT NODIG HEEFT

Samen denken, samen doen
Wat speelt er?

- Het uitvoeringsprogramma ‘Samen denken, Samen doen’ is in 2018 gestart. Samen met maatschappelijke partners en inwoners werken wij aan ontwikkeling en vernieuwing van vraagstukken binnen het sociaal domein. Daarbij ligt het accent op preventie, vroegsignalering en transformatie. Het is van groot belang dat wij het eigen initiatief en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners stimuleren binnen het beschikbare budget. We ondersteunen inwoners zelfredzaam en samen redzaam te zijn en te blijven, ook als zij zichzelf en samen met hun netwerk niet weten te redden. Wij stimuleren verbindingen met aanpalende beleidsterreinen zoals sport, gezondheid, cultuur en onderwijs, om zo veel mogelijk te voorkomen dat inwoners een beroep moeten doen op specialistische zorg. Wij richten ons op preventieve activiteiten die werken.
- Daar waar de vraag naar professionele zorg groter wordt, groeit veelal ook het aantal mantelzorgers dat zorgdraagt voor een naaste. Hoewel de zorg vaak met liefde wordt gedaan, kan mantelzorg ook ervaren worden als een last. Erkenning en ondersteuning zijn nodig om deze last draaglijk te houden.
- Het aantal nieuwkomers is afgelopen jaren fors toegenomen. Integratievraagstukken spelen onder andere op het gebied van taal – en in het verlengde daarvan – onderwijs en werk. Om hier zorgvuldig en daadkrachtig mee om te gaan, wordt nauw met betrokken netwerkpartners (zoals Voormekaar teams, zorgaanbieders, vrijwilligersorganisaties, scholen, Werkgevers ServicePunt, vluchtelingenwerk en de Sociale Dienst Oost Achterhoek) samengewerkt. In 2021 zetten we in op de implementatie van de nieuwe Wet inburgering.
- In Berkelland neemt de vraag naar individuele maatwerkvoorzieningen toe. Inwoners worden ouder, leven langer en maken daardoor een langere periode gebruik van voorzieningen. Het tekort aan zorgprofessionals wordt groter. Daarnaast is er sprake van ontgroening; het aantal jeugdigen wordt kleiner. Naast het aantal vragen, neemt ook de complexiteit van de vraag toe. We zien dat het een uitdaging is om meer gebruik te maken van algemene voorzieningen om te voorkomen dat er snel naar een (duurdere) maatwerkvoorziening wordt verwezen.
- Grip op de financiën is een rode draad voor dit programma. De kosten voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Deze kostenstijging is er vooral in de individuele maatwerkvoorziening. Elke bestaande maatwerkvoorziening kost na verloop van tijd steeds meer, zowel op volume als tarief. Deze stijgende lijn wordt – waar mogelijk – afgebogen met behoud van ondersteuning. Met inwoners en netwerkpartners onderzoeken we alternatieven en starten we experimenten. Sturen op de financiën in het sociaal domein is een noodzakelijke voorwaarde om de nodige zorg te kunnen blijven leveren. In 2021 gaan we verder met de uitvoering van het plan Doorpakken in het Sociaal Domein, dat in 2020 is opgesteld.

Speerpunt

Zorg zoveel mogelijk voorkomen.

Wat willen we bereiken?

- Zorg moet in de toekomst beschikbaar blijven voor wie dat nodig heeft. We stimuleren gezondheid en willen eenzaamheid voorkomen.
- Een lagere en lichtere zorgvraag doordat preventieprogramma’s tijdig en effectief worden gestart.
- Een omslag in het denken en handelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wanneer een inwoner een wens heeft voor ondersteuning of begeleiding kijken we eerst wat deze inwoner zelf kan. Daarnaast organiseren we meer algemene voorzieningen als steunpunt in de kern/wijk.

Met de Voormekaar teams continueren we een doorontwikkeling met als doel kwalitatief hogere en efficiëntere dienstverlening.

Kwaliteit
Het programma Zorg voor wie dat nodig heeft is erop gericht om te werken vanuit de bedoeling en in te zetten op preventie, normaliseren en de-medicaliseren, om zo maatschappelijke effecten in het sociaal domein te realiseren. De urgentie voor deze manier van werken komt onder meer naar voren in het onderzoek dat we hebben uit laten voeren om de demografische ontwikkelingen te koppelen aan het verwachte zorggebruik op het gebied van de Wmo. Willen we zorg kunnen blijven bieden aan inwoners die dat nodig hebben, dan moet het dus anders. Daarom werken we aan een veranderend zorglandschap.
In 2018 werd duidelijk dat er grote tekorten zijn op het sociaal domein in de maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugd. Deze tekorten maken de urgentie om te komen tot een transformatie in het sociaal domein nog groter. Daarom is de inzet binnen het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’ vooral gericht op de sturing vanuit de transformatie. De sturing wordt mede vormgegeven door de implemenatiemanager Voormekaar en de Business controller sociaal domein. Het 'sturen' is onderdeel van het reguliere werk van Voormekaar in de vorm van actieve casusregie en het toepassen van de omgekeerde toets. Daarnaast organiseren we meer algemene voorzieningen in de vorm van dorpskamers. Mede door corona heeft de opstartfase langer geduurd. Naar verwachting openen de dorpskamers in augustus hun deuren.

Geld
De meningokokken ACWY-vaccinatie voor 14-jarigen is per 1 januari 2021 toegevoegd aan het Rijksvaccinatieprogramma van de GGD. Dit betekent dat de rechtstreekse bekostiging vanuit het RIVM van deze vaccinatie is komen te vervallen en vanaf 2021 via het gemeentefonds loopt. Vanaf 2022 zal de bekostiging hiervan via de inwonerbijdrage lopen, net zoals de overige rijksvaccinatietaken. Voor 2021 zal de GGD een eenmalige bijdrage vragen van € 0,2334 per inwoner, dit komt voor Berkelland neer op € 8.697. Deze middelen zijn door het rijk voor 2021 toegevoegd aan de algemene uitkering.

We stimuleren nieuwe vormen van ondersteuning, hulp en zorg. Vernieuwingen proberen wij kleinschalig uit en stellen deze bij in nauwe samenwerking met direct betrokkenen. Dit doen we in een experimentele aanpak met minder regels.

Met het uitvoeringsprogramma geven we een impuls aan nieuwe initiatieven. Deze evalueren we in 2021 op resultaat en op de bijdrage aan onze visie om zo te bepalen welke plannen worden gecontinueerd.
We richten ons op preventie, waarbij we zoveel mogelijk samenwerken met voorliggende voorzieningen en de zorgverzekeraar. Een aantal geplande projecten en voorzieningen zijn ingericht. Deze worden in 2021 gecontinueerd. Het gaat dan om het knooppunt mantelzorg, het platform vrijwilligers, de doorontwikkeling van de Berkellandwijzer, informatievoorziening rondom armoede en schuldhulpverlening, de inzet van de sportkadercoach en de inzet vanuit de welzijnsmedewerkers. Bij een aantal projecten vindt het zwaartepunt in 2021 plaats, zoals Welzijn op Recept en de ontwikkeling van de dorpskamer. De multifunctionele ontmoetingsplekken worden verder in 2021 uitgewerkt met de gebiedswethouders. De verordening sociaal domein Berkelland 2021 treedt op 1 januari 2021 in werking. Hiermee werken we nog beter integraal, vanuit de bedoeling en zorgen we voor meer maatwerk voor inwoners.
In de sturingsmaatregel arbeidsmatige dagbesteding bieden wij de doelgroep activiteiten aan waarin doorgroeimogelijkheden centraal staan. Dit streven zetten we extra kracht bij door een breder en passender aanbod in dagbesteding op te zetten.

- **Kwaliteit**
  Het uitvoeringsprogramma is in de verantwoordingsrapportage 2020 geëvalueerd. We hebben daarbij aan de raad voorgelegd welke projecten we willen opnemen in ons reguliere beleid.
  De eerste wijzigingen verordening sociaal domein zijn vastgesteld door de gemeenteraad. Hiermee is de verordening nog toegankelijker voor onze inwoners.
  Het advies & meldpunt Verward Gedrag loopt.
  In navolging op het regionale preventieakkoord, is ook lokaal een beleidskader preventiekader opgesteld.
  Het digitale platform vrijwilligers is onderdeel van de (doorontwikkeling van de) Berkellandwijzer. Er is een overeenkomst gesloten met de leverancier van de Berkellandwijzer om dit platform te ontwikkelen en te implementeren. Na de zomerperiode zal het digitale platform vrijwilligers live gaan.
- **Geld**
  Voor het uitvoeringsprogramma is het totale budget evenredig over de jaarschijven verdeeld. Het zwaartepunt voor de inzet van middelen lag in 2020. De middelen worden ingezet voor continuering van projecten. Uit overgebleven middelen uit voorgaande jaren is € 215.000 toegevoegd aan de jaarschijf 2021.

Wij bieden onze inwoners de mogelijkheid tot een persoonsgebonden budget om maatschappelijke ondersteuning zelf in te kopen (Wmo - pgb). (040.025)

- **Kwaliteit**
  Tijdens het keukentafelgesprek worden de verschillende mogelijkheden van ondersteuning voorgelegd aan de inwoner.
  In de nieuwste versie van de algemene folder Voormekaar is de volgende tekst toegevoegd:
  “In plaats van een (maatwerk)voorziening kunt u ook zelf uw zorg regelen. U ontvangt dan van ons een persoonsgebonden budget (PGB). Wilt u dit liever dan een (maatwerk)voorziening, dan volgt er eerst een keuzegesprek hoe dit werkt, wat er van u wordt verwacht en of het passend is voor uw situatie. Meer informatie over een PGB leest u op www.pgb.nl, de website van de landelijke vereniging voor mensen met een persoonsgebonden budget.”
- **Geld**
  In Berkelland gaan we zorgvuldig om met het inzetten van een PGB, omdat het beheren van een PGB ook wat van de inwoner vraagt. Er was de afgelopen jaren sprake van een gestaag dalende lijn voor wat betreft de lasten. Deze lijn lijkt nu weer te stabiliseren.

Wij bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning als zij niet op eigen kracht en/of met hulp van hun omgeving voldoende zelfredzaam zijn of kunnen participeren (Wmo - zorg in natura). (040.010)

Voorbeelden hiervan zijn: Hulp bij huishouding, begeleiding, woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen.
Inwoners worden gestimuleerd om de eigen regie en verantwoordelijkheid voor het leven te blijven organiseren. In de Verordening 2021 heeft dit ook een prominente rol gekregen. Bij het indiceren van Hulp bij huishouding wordt gebruik gemaakt van het HHM normenkader. In dit kader worden de eigen mogelijkheden meegenomen in het toekennen van de indicatie.
Voormekaar zorgt met actieve casusregie voor passende ondersteuning aan inwoners (zo licht, zo kort en zo dichtbij mogelijk). Dit is onder andere mogelijk doordat Voormekaar in elke kern onderdeel uitmaakt van een sterk netwerk van inwoners en professionals. En door het effect van ingezette zorg te evalueren met inwoner en zorgverlener.
De voorbereidingen worden getroffen voor een nieuwe vorm van Inkoop voor de Wmo, Jeugd en de Hulp bij huishouding. Met de vernieuwde inkoop strategie wordt de benodigde transformatie van de zorg voor het deel inkoop vorm gegeven. Hierbij is het voornemen om af te stappen van het Open House model. Meerjarige contracten worden afgesloten met een beperkt aantal aanbieders, aangevuld met mogelijkheden voor specifieke kortdurende afspraken en lokale ruimte voor verdere innovatie. Daarbij wordt de contractering ingericht op resultaten uitgaande

van wat de inwoners in de verschillende gemeenten nodig hebben om mee te doen in de samenleving. Met de inkoop wordt daarnaast beoogd meer grip op financiën te realiseren.

Kwaliteit

Voormekaar is verantwoordelijk voor de toewijzingen Wmo en Jeugd.
Op 1 januari 2020 is het abonnementstarief definitief ingegaan. Elke inwoner betaalt een eigen bijdrage van €19,00 per maand ongeacht het aantal ondersteuningen die zij ontvangen en ongeacht het inkomen. Hierdoor is er een toename gekomen in het aantal inwoners die een indicatie voor de hulp bij huishouding aanvragen. Het is in de praktijk lastiger om inwoners te motiveren om het op eigen kracht en met eigen middelen te organiseren. Inwoners geven aan een dief van eigen portemonnee te zijn als ze het op eigen kracht, zelfstandig en onafhankelijk regelen. Sinds de tweede helft van 2020 werken we met een normenkader voor de huishoudelijke ondersteuning. Hiermee voldoen we aan de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) door bij het resultaatgerichte indiceren ook tijdseenheden toe te voegen. Ook zien we dit normenkader als een middel om de kosten beheersbaar te houden. Corona heeft ook in de eerste helft van 2021 invloed gehad op de manier waarop ondersteuning is geleverd door aanbieders en door VMK-teams. Vanuit de regio is in goede afstemming met aanbieders invulling gegeven aan de opgave om ook in deze tijd de zorg te bieden die nodig is.
Op het gebied van de sturingsmaatregelen zijn een aantal projecten vertraagd, of gefaseerd gestart. Dit geldt voor het vrijwilligersplatform, het steunpunt Mantelzorg, arbeidsmatige dagbesteding en de dorpskamer. In de verantwoordingsrapportage over 2020 is toegelicht wat de achtergrond is in deze vertraging. De voornaamste oorzaak is het effect van corona, waarin het juist lastig was om laagdrempelige en informele ondersteuning te versterken. Hier wordt in de tweede helft van 2021 sterk op ingezet, maar heeft naar verwachting wel een (financieel) effect.

Geld

In de laatste helft van 2020 en de eerste helft van 2021 zien we de lasten wat stijgen door een hoger gebruik van de Begeleiding Individueel binnen de Wmo. We hebben per 1 januari 2021 ook te maken met tariefstijgingen in verband met gewijzigde cao's van de zorg. Het gaat hier om de activiteiten Huishoudelijke Hulp (€ 140.000) en Begeleiding Individueel en Begeleiding Groep (€ 150.000). Het gaat hier om open-einde-regelingen.
Bij ZOOV hebben we in de eerste helft van 2021 te maken met lagere inkomsten vanuit de eigen bijdrage (- € 7.500).
Enkele subsidies zijn door indexering wat hoger geworden, waardoor de lasten iets stijgen (€ 2.500).
Tot slot zien we in 2021 een incidentele stijging van de lasten voor het cliëntervaringsonderzoek, omdat we dit jaar overstappen op een andere wijze van onderzoeken. We vragen inwoners niet eenmaal per jaar om deel te nemen, maar stappen over op continu onderzoek. Inwoners worden op gepaste momenten (na een keukentafelgesprek en na start van de ondersteuning) gevraagd om deel te nemen aan het onderzoek. Door de wijze van onderzoek te veranderen, hebben we dit jaar te maken met dubbele lasten (€ 22.375).
Najaar 2020 is besloten de gehele inkoop Jeugd en Wmo een jaar uit te stellen. Het effect van de sturingsmaatregel inkoop is daarmee vertraagd, waardoor we niet uit kunnen gaan van de daling van kosten waar we in de begroting rekening mee hadden gehouden (€ 182.000).
Onder overige wijzigingen is een bedrag opgenomen van € 243.000. Dit bedrag is overgeheveld naar Algemene Voorzieningen (040.040). Het bestaat uit besparingen op subsidies waarmee ruimte wordt gevormd om preventieve maatregelen die voortkomen uit succesvolle projecten van het uitvoeringsplan, structureel in te kunnen vullen.

Speerpunt

De jeugd ontwikkelt zich positief.

Wat willen we bereiken?

- Jongeren ontwikkelen zich op positieve wijze. Zo nodig ontvangen zij passende ondersteuning.

Wat gaan we daarvoor doen?

We organiseren algemene voorzieningen en preventieve activiteiten voor jeugd en/of hun ouders/verzorgers.

We zetten de samenwerking met huisartsen voort met een Praktijkondersteuner Huisarts jeugd (POH jeugd). Zorgverzekeraar Menzis deelt vanaf 2021 in de kosten. We gaan door met Jimmy's als talentenbroedplaats voor alle Berkellandse jongeren (11 tot en met 26 jaar). We versterken de verbinding met Voormekaar, zodat Voormekaar jongeren in contact brengt met Jimmy's. Jimmy's en de POH jeugd zijn stuurmaatregelen die bijdragen aan ombuiging van de oplopende kosten van jeugdzorg. We gaan door met In Huis Steungezinnen en de activiteiten van het Preventie Platform Jeugd Oost Achterhoek, zoals het Scheidingsloket en de weerbaarheidstrainingen. Net zoals bij Jimmy's geldt voor deze activiteiten dat we extra investeren in de verbinding met Voormekaar, zodat Voormekaar ouders en kinderen hiervoor aanmeldt. Daarmee stimuleren we de beweging van zorg naar algemene voorzieningen en preventie. Deze beweging krijgt een extra impuls met een netwerkmarkt voor en door professionals in het brede veld van algemene voorzieningen tot specialistische jeugdzorg.

Kwaliteit

Met de meeste huisartsen is er momenteel een samenwerking met een POH jeugd of contactpersoon van Voormekaar om samen zorg te dragen voor de juiste hulp op de juiste plek voor ieder kind. Momenteel zijn er vacatures voor de functie in Eibergen en in Beltrum in verband met ander dienstverband van de betreffende POH'ers.
Het pand van Jimmy's Neede is volledig verbouwd en Jimmy's is weer terug op de vaste plek in Neede. In de tussentijd hebben de activiteiten voortgang gehad op een andere locatie in Neede. Met middelen van de landelijke subsidieregeling 'Jeugd aan zet in crisistijd' zijn er extra activiteiten voor jongeren georganiseerd door Jimmy's. Tijdens de lockdown vonden deze online plaats. Vanaf het voorjaar loopt een project met Artlife Workshops waar 100 middelbare scholieren aan deelnemen. Dit is gefinancierd met een extra subsidieregeling 'Maatschappelijke Diensttijd'.
Het Preventie Platform Jeugd heeft veel activiteiten digitaal laten plaatsvinden en gaat nu weer meer fysieke trainingen en cursussen aanbieden.

Geld

De subsidieregeling 'jeugd aan zet in crisistijd' is voor de tweede keer aangevraagd en toegekend. Daarvoor heeft de gemeente opnieuw € 10.000 ontvangen. Daarnaast is de subsidieregeling 'Maatschappelijke Diensttijd' aangevraagd en toegekend. Daarvoor heeft de gemeente € 50.000 ontvangen.
Sinds 2021 krijgt het Zonecollege jaarlijks € 4.551 subsidie voor trajectbegeleiding aan scholieren.
Voor indexering en kleine verschillen wordt de begroting aangepast met een bedrag van € 43.000.
Door corona blijven we achter in onze ambitie om zorg te dragen voor een sterke sociale basis. Om daarin te voorzien wordt tijdelijk een opbouwwerker ingezet (€ 80.000).
Het lukt de bestaande jongerenwerkers niet om de extra zorgvraag op te pakken. Daartoe zetten we extra jongerenwerk (€ 25.000) en een aanvullend activiteitenbudget (€ 10.000) in.
Vanuit Doorpakken in het sociaal domein is het resterende budget ter hoogte van € 645.000 opgevoerd.

Wij bieden de ouders/verzorgers de mogelijkheid tot een persoonsgebonden budget om jeugdhulp en ondersteuning zelf in te kopen (Jeugdwet - pgb). (040.020)

Kwaliteit

Geld

Wij bieden onze jonge inwoners en/of hun ouders/verzorgers jeugdhulp en ondersteuning (Jeugdwet - zorg in natura). (040.030)

Voormekaar zorgt met actieve casusregie voor passende ondersteuning aan kinderen en ouders (zo licht, zo kort en zo dichtbij mogelijk). Dit is onder andere mogelijk doordat Voormekaar in elke kern onderdeel uitmaakt van een sterk netwerk van inwoners en professionals. En door het effect van ingezette zorg te evalueren met inwoner en zorgverlener.
We geven in regionaal verband de inkoop jeugdzorg anders vorm. Daarmee beogen we dat kinderen zo thuis mogelijk opgroeien, een dekkend zorgaanbod, passende ondersteuning (zo licht als mogelijk en zo intensief als nodig) en kostenbeheersing. Nu maken we gebruik van het Open House Model: iedere aanbieder die aan de eisen voldoet, kan gecontracteerd worden. We willen een aantal aanbieders meer ruimte geven om te doen wat nodig is binnen een financieel kader ('lump sum financiering'). Van afstemming tussen aanbieder en gemeente over product en looptijd naar afstemming over doel en resultaat. Als gemeente vinden wij het belangrijk daarbij goed de balans te bewaken tussen wat grote en kleine aanbieders onze inwoners kunnen bieden.
Daarnaast bereiden we ons voor op het nieuwe woonplaatsbeginsel dat vanaf 1 januari 2022 ingaat. Dit zorgt ervoor dat de gemeente niet meer financieel verantwoordelijk is voor voogdijkinderen die niet afkomstig zijn uit Berkelland. Dit komt ten goede aan de sturingsmaatregel waarbij we investeren in korte lijnen met de jeugdbescherming, de zogenaamde Gecertificeerde Instellingen (GI's). Samen met de GI's voorkomen we maatregelen in het gedwongen kader en bouwen we eerder af naar het vrijwillig kader.

Kwaliteit
Voor de eerste helft van 2021 zijn bij de meeste zorgvormen het aantal jongeren gelijk gebleven aan de eerste helft van 2020. Er zijn enkele kleine verschillen. De aantallen bij jeugdreclassering en kindergeneeskunde ten opzichte van 2020 zijn iets gedaald. En de aantallen bij jeugdbescherming en jeugd ggz zijn iets gestegen. Er is (nog) geen sprake van een trend die we kunnen verklaren.

Geld
De bijdrage aan Veilig Thuis Noordoost Gelderland is geïndexeerd. Hiermee is een extra bijdrage van € 12.200 gemoeid.
Voor jeugdzorg In Natura was bij het opstellen van de begroting nog niet bekend welke tariefwijziging in 2021 doorgevoerd ging worden. Inmiddels weten we dat het effect van de tariefwijziging € 240.000 is.
Uit het onderzoek 'Stelsel in groei' van AEF (2020) en de uitspraak van de arbitragecommissie (juni 2021) blijkt dat de tekorten op jeugdzorg bij gemeenten voor een belangrijk deel niet door gemeenten te beïnvloeden zijn. Daardoor zijn de kleine effecten van de beheersmaatregelen jeugd (in het plan 'Sturen in het sociaal domein') op het totaal aan jeugdzorgkosten nog nauwelijks zichtbaar. Daarnaast maakt de invloed van corona en de lockdowns 2021 een jaar waarin de gerealiseerde zorginzet anders verloopt dan op basis van voorgaande jaren kan worden ingeschat.

Speerpunt

Iedereen doet mee in Berkelland.

Wat willen we bereiken?

- Iedereen kan (zo veel en zo lang mogelijk) meedoen in Berkelland.
- Inwoners zijn zo zelfredzaam als mogelijk en nemen deel en dragen zo mogelijk bij aan de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden ruimte aan inwoners en professionals om in te zetten op innovatieve oplossingen voor een gezonde leefstijl. Voorbeeldinitiatieven van buurten, scholen en verenigingen krijgen extra aandacht.

- **Kwaliteit**
  Via het Lokaal Sportakkoord ‘Heel Berkelland Beweegt’ hebben ruim 80 verenigingen organisaties de handen ineen geslagen om samen te werken aan gezondere en sportievere Berkellandse samenleving. Samen wordt er gekeken naar nieuwe oplossingen en projecten om de ambities uit dit akkoord te realiseren.
- **Geld**

We geven samen invulling aan de Lokaal Inclusie Agenda.

In een inclusieve samenleving kunnen mensen met een beperking precies dezelfde dingen doen als mensen zonder een beperking. In 2020 is een nieuwe Lokale Inclusie Agenda opgesteld. Deze gaan we in 2021 verder uitvoeren.

- **Kwaliteit**
  Het college heeft een Lokale Inclusie Agenda 2020-21 vastgesteld. De agenda is samengesteld op basis van gesprekken met de Welzijnsraad, het Gehandicaptenplatform Berkelland, de cliëntenraad SDOA, de Jongerenraad en een brede groep medewerkers van de gemeente. De Lokale Inclusie Agenda 2020-21 bouwt voort op de Lokale Inclusie Agenda van 2018-2019. De speerpunten die wij uitlichten zijn: bewustwording, toegankelijkheid, wonen, sport cultuur en verenigingsleven, onderwijs, beleid en planvorming, werk en inkomen.
- **Geld**
  Vanuit de algemene middelen is een bedrag van € 150.000 overgeheveld naar het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft'. Dit betreft een technische wijziging die budgetneutraal is, omdat dit al ging om middelen die structureel beschikbaar zijn voor de Lokale Inclusie Agenda.

Wij verbeteren de toegang tot onze regelingen die zich richten op meedoen aan de samenleving, vroegsignalering van schulden en schuldhulpverlening.

Wij vinden het belangrijk dat onze minimaregelingen goed vindbaar en gemakkelijk aan te vragen zijn. Dit realiseren wij met een online tool waarin de inwoner snel kan nagaan voor welke regelingen hij in aanmerking komt. In de campagne ‘Rondkomen in Berkelland’ geven we een impuls aan de bekendheid van onze minimaregelingen. Op deze manier brengen we onze minimaregelingen voor zowel digitaal vaardige als niet-digitaal vaardige inwoners onder de aandacht.
Het tijdig signaleren van betalingsachterstanden via vroegsignalering kan problematische schulden voorkomen. Wij geven uitvoering aan de methodiek van 'Vroeg Eropaf’. Wij gaan hierin verder dan de regelingen toegankelijk maken en benaderen de inwoners met geldproblemen proactief. Ook willen wij dat de inwoner sneller de stap maakt zich te melden. Door een bewustwordingscampagne rondom het hebben van geldproblemen en schulden, doorbreken we het taboe hierop. Tenslotte leidt een overzichtelijke ketenaanpak tot een betere dienstverlening voor onze inwoners. Wij optimaliseren de samenwerking met onze partners in de schuldhulpverlening.
Meedoen komt het best tot zijn recht door deelname aan de samenleving. Bij voorkeur door betaald werk. Wij optimaliseren de dienstverlening die door de gemeenschappelijke regeling SDOA wordt uitgevoerd en moet leiden tot (on)betaald werk van onze inwoners.
Meer informatie gericht op het thema participatie en meedoen staan in het programma 'Werken en ondernemen in een sterke regio'.

- **Kwaliteit**
  Het is belangrijk dat inwoners mee kunnen doen aan de samenleving. De instrumenten die hieraan bijdragen zijn de diverse regelingen om inwoners te ondersteunen. De toegang tot deze instrumenten willen wij zo laagdrempelig en eenvoudig mogelijk maken.

Sinds 2020 maken wij gebruik van de online tool 'Check waar je recht op hebt'. Met deze tool kan de inwoner direct zien voor welke regelingen hij/zij in aanmerking komt. De tool is in het eerste kwartaal van 2021,182 keer bezocht waarvan 114 unieke bezoekers.
Met ingang van juli 2021 kunnen inwoners gebruik maken van de Pilot Meedoenarrangement voor volwassenen. Inwoners die tot de doelgroep minimabeleid horen, kunnen op sociaal, cultureel, educatief en sportief gebied activiteiten ondernemen om mee te doen aan de samenleving. Er zijn voor dit arrangement in samenwerking met SDOA en WSPA ruim 40 nieuwe leveranciers geworven.
De aanpak vroegsignalering loopt. In de eerste vijf maanden van 2021 zijn er 313 meldingen binnengekomen van betalingsachterstanden en dit aantal groeit iedere maand gestaag. Hierop zijn 205 brieven verstuurd en is in 32 gevallen direct contact geweest vanuit Vroeg Eropaf. Het is nu duidelijk dat deze methode een grote groep niet eerder bekende inwoners bereikt. Van de 32 gevallen waren slechts 7 inwoners al bekend bij VMK of SDOA. Het lokale convenant vroegsignalering en ook het landelijke convenant zijn ondertekend.
De voorbereiding op de bewustwordingscampagne 'doorbreek het taboe op geldzorgen of schulden' is in februari gestart. In juni 2021 is de definitieve offerteaanvraag voor deze bewustwordingscampagne gedaan.

Geld

Speerpunt

Nieuwkomers burgeren in.

Wat willen we bereiken?

- Nieuwkomers hebben uitzicht op een zinvol bestaan en kunnen meedoen in Berkelland.
- Eén doorgaande lijn met perspectief op wonen, onderwijs en werk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering. (040.050)

Op 1 juli 2021 treedt de nieuwe Wet Inburgering in werking. Gemeenten krijgen de regie bij de invoering van het nieuwe inburgeringsstelsel. We richten ons op een goede implementatie van nieuwe taken en inbedding in de lokale structuur. We doen dit onder andere door uitvoering van onze pilot ‘powervrouwen’, die door het Rijk is geselecteerd voor het landelijk pilotprogramma.
Er zijn negen processen te onderscheiden die gemeenten moeten uitvoeren:

1. Brede intake en PIP: Omvat de eerste stappen in het inburgeringstraject onder regie van de gemeente, waaronder het persoonlijk Participatie- en Inburgering Plan (PIP).
2. Voortgang en handhaving: Omvat het monitoren en samen met de inburgeraar bespreken van de uitvoering van het PIP en eventuele handhaving hiervan.
3. Aanbieden leerroutes: Omvat de activiteiten die een gemeente onderneemt om taaltrajecten aan te bieden, doorgaans door die bij externe partijen in te kopen.
4. Ontzorgen: Omvat trajecten om bijstandsgerechtigde inburgeringsplichtigen zelfredzaam te maken op het gebied van financiën.
5. Participatieverklaringen: Omvat een cursus over de kernwaarden van Nederlandse samenleving, een excursie en ondertekening van de verklaring.
6. Module arbeid en participatie: Omvat een cursus en een of meerdere praktische activiteiten gericht op de arbeidskansen van de inburgeraar.
7. Maatschappelijke begeleiding: Omvat in het nieuwe stelsel begeleiding bij praktische zaken en voorlichting over leefgebieden en maatschappelijke instituties.
8. Beleid en sturing: Omvat de processen die nodig zijn om de bovenstaande primaire processen richting te geven.
9. Ondersteunende processen: Omvat de zogeheten ‘PIOFACH’ (Personeel, ICT, Organisatie, Financiën, Administratie, Communicatie en Huisvesting) processen, activiteiten die nodig zijn om de primaire processen bedrijfsmatig mogelijk te maken.

We kijken samen met onze vrijwilligers (maatjes), sleutelpersonen en cultuurverbinders hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan de nieuwe integrale aanpak van inburgering, integratie en participatie van vluchtelingen. We betrekken hierbij hoe de Weggeefwinkel een bredere functie kan vervullen voor geheel Berkelland.
Ook dragen we bij aan het onderzoek van het Graafschap College om het 'Samen Achterhoek'-concept uit te rollen in Berkelland.
In de meicirculaire 2020 is aangegeven hoeveel Berkelland ontvangt voor de invoering van de Wet inburgering:

2020	2021	2022	2023 en verder
87.403	56.404	125.360	137.911

De middelen die Berkelland ontvangt voor de uitvoering van de inburgering worden bekend gemaakt in de septembercirculaire 2020. Volgens het onderzoek van AEF is voor gemeenten in de grootte van Berkelland een uitbreiding van de formatie met totaal 2,5 fte te voorzien. Op basis van het projectplan wordt berekend hoeveel formatie en budget exact nodig is om de nieuwe taak uit de Wet Inburgering 2021 uit te voeren.

Kwaliteit
Op basis van de startnotitie voor de nieuwe inburgeringswet hebben we veel energie gestoken in de voorbereiding van de implementatie per 1 januari 2022. We zijn alvast gaan werken volgens de principes van de nieuwe inburgeringswet en voeren pilots uit (pilot brede intake, pilot powervrouwen, pilot combi inburgering en reintegratie, inzet sleutelpersonen en cultuurverbinders). Samen met de SDOA-gemeenten Winterswijk en Oost Gelre kijken we naar de taken en processen en wat dat betekent voor de rolverdeling tussen de gemeenten en SDOA. Met de gemeenten in de Achterhoek bereiden we een gezamenlijke aanbesteding van de leerroutes voor de inburgering voor.
We hadden door de coronacrisis te maken met een stagnatie in de huisvesting van statushouders. Daardoor hebben we achterstand opgelopen en konden we niet aan onze taakstelling voldoen. Deze taakstelling is verdubbeld door een inhaalslag van dossierafhandeling bij de IND. Ook onze dienstverlening (maatschappelijke begeleiding, inloopspreekuur, trainingen en workshops) werd gehinderd door de coronamaatregelen. Daardoor moesten (digitale) alternatieven worden ingezet.

Geld
De uitgaven lopen achter op de begroting. Dat heeft de volgende oorzaken:
- Door corona is een aantal activiteiten vertraagd. We maken hiervoor in de komende tijd een inhaalslag.
- We hebben, door de coronacrisis en een tekort aan huurwoningen een achterstond opgelopen in de huisvesting van statushouders. Daardoor werd minder geld besteed aan maatschappelijke begeleiding en trainingen.
- Door uitstel van de wet inburgering tot 1-1-2022 worden er minder kosten gemaakt voor de voorbereiding van deze wet.
Omdat er steeds veel onzekerheden waren over de financiële gevolgen van de nieuwe inburgeringswet en de verwachte instroom van asielmigranten is voorzichtig begroot. Nu diverse onzekerheden zijn opgehelderd, gaan we in de komende tijd nauwkeurig kijken naar de kostentoerekening.
Voor 2021 zijn middelen toegevoegd aan de algemene uitkering die we naar verwachting niet in 2021 hoeven in te zetten. Voor 2022 en verder zijn er echter verschillende ontwikkelingen waardoor we dan niet toekomen met de beschikbare middelen. Het gaat dan vooral over de inzet van de nieuwe leerroutes, de ondersteuning aan de ondertussengroep (de huidige inburgeraars) en de grote fluctuaties in het aantal te huisvesten statushouders. Daarnaast is er, met name door een tekort aan geschikte woningen en corona, een hiaat tussen onze opdracht en het tempo waarin we deze uit kunnen voeren. Daarom willen we eventuele resterende middelen bij het opstellen van de jaarrekening 2021 voor deze activiteit overhevelen naar 2022. Zodat ze ten goede kunnen komen aan onverwachte kosten in de toekomst. We zetten de komende jaren in op een goede monitoring van kosten, zodat we inzichtelijk kunnen maken of deze middelen voldoende zijn. Er zijn namelijk breed gedeelde zorgen of de door het Rijk beschikbaar

gestelde middelen voldoende zijn om onze opdracht goed uit te voeren. Deze zorgen zijn via P10 kenbaar gemaakt en als zodanig ook gehoord door de VNG.

Speerpunt

Voldoende en krachtige vrijwilligers en mantelzorgers die worden gesteund waar het nodig is.

Wat willen we bereiken?

- We benutten, ondersteunen en coördineren de inzet van mensen die in Berkelland maatschappelijk betrokken en actief zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij realiseren een steunpunt voor mantelzorgers waar informatie, advies en ondersteuning samen komen.

Het gedachtegoed van een Knooppunt Mantelzorg draagt bij aan bewustwording en bekendheid van mantelzorg, ontlast de mantelzorger en versterkt het (bestaande) netwerk van formele en informele zorg.

Kwaliteit
De kwartiermaker is zowel voor het Knooppunt Mantelzorg als voor het Platform Vrijwilligers aangesteld. Door de coronacrisis is veel tijd en energie gestoken in het ondersteunen, adviseren en informeren van de mantelzorgers in samenwerking met de welzijnsmedewerkers van de Voormekaar teams. Mede door de nieuwe werkwijze bij de aanvraag van de mantelzorgwaardering hebben we meer mantelzorgers in beeld en kunnen we, indien nodig, tijdig ondersteuning inzetten. Er zijn al veel activiteiten ontplooid en uitgevoerd, echter is er door de coronacrisis ook wat vertraging ontstaan. Dit is met name zichtbaar op het gebied van contacten met bedrijven, scholen en verenigingen die (fysiek) minder goed tot stand zijn gekomen. De verwachting is dat hier de komende tijd weer meer op ingezet kan worden.

Geld

Wij realiseren een vrijwilligerspunt Berkelland waar vraag en aanbod elkaar bereiken.

Met het realiseren van een platform Vrijwilligers geeft de gemeente Berkelland een stimulans aan het vrijwilligerswerk en het oplossen van vrijwilligersvraagstukken. Wij willen daarmee bereiken dat iedereen die met vrijwilligerswerk te maken heeft, straks het platform weet te vinden. Het platform zorgt ervoor dat vrijwilligers leuker, makkelijker en beter hun werk kunnen doen. Het platform is een online vacaturebank waar vraag en aanbod samen komen en heeft het de functie van een lokale makelaar voor het vinden, binden en verbinden van organisaties, stichtingen en verenigingen.

Kwaliteit
Het Platform Vrijwilligers heeft een samenhang met het Knooppunt Mantelzorg. De kwartiermaker geeft beide projecten vorm in samenwerking met de Voormekaar welzijnsmedewerkers en stakeholders. Bij de totstandkoming van het Platform Vrijwilligers is vertraging ontstaan door de coronacrisis. Fysieke contacten waren tot op heden beperkt mogelijk. Voor het delen van kennis en kunde zijn alternatieve oplossingen gezocht in de vorm van online bijeenkomsten. Uit die bijeenkomsten blijkt dat er nog steeds veel behoefte is aan samenwerking en uitwisseling van kennis. Het Platform Vrijwilligers zal haar activiteiten de komende maanden verder uitbreiden, onder andere in de vorm van een digitaal platform dat gekoppeld is aan de Berkellandwijzer.

Geld

Wat mag het kosten?

Binnen dit programma heeft een verschuiving tussen activiteiten plaats gevonden. Dit komt omdat we een aantal van de budgetten beter vinden passen bij deze activiteiten. Onder de activiteit 'We stimuleren nieuwe vormen...' is het budget uit 'Samen investeren in Berkelland' opgenomen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	-10.839	-10.453	-435	243	-10.645	-10.348	-10.348	-10.348
040.020 PGB	-309	-318	0	0	-318	-318	-318	-318
040.025 PGB WMO en Begeleiding	-493	-467	0	0	-467	-467	-467	-467
040.030 Jeugd	-11.015	-10.065	-297	5	-10.357	-9.192	-9.192	-9.192
040.040 Algemene voorzieningen	-1.852	-1.642	-384	-292	-2.318	-1.632	-1.632	-1.632
040.050 Inburgering	-395	-337	-235	-101	-673	-337	-337	-337
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	-717	-875	-179	-109	-1.163	-875	0	0
040.090 regelingen Covid-19	-55	0	0	0	0	0	0	0
040.500 Loonkosten programma Zorg voor wie dat nodig heeft	-4.120	-4.159	-155	-719	-5.033	-4.159	-4.159	-4.159
040.700 Rente en afschrijving programma Zorg voor wie dat nodig heeft	-4	-4	0	0	-4	-4	-4	-4
040.900 Taakstelling sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-29.799	-28.320	-1.685	-973	-30.978	-27.332	-26.457	-26.457
Baten								
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	1.078	445	-8	20	458	445	445	445
040.030 Jeugd	0	0	0	0	0	0	0	0
040.040 Algemene voorzieningen	97	2	0	8	10	2	2	2
040.050 Inburgering	2	0	0	0	0	0	0	0
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	7	0	30	171	201	0	0	0
Totaal Baten	1.184	447	23	199	668	447	447	447
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-28.615	-27.873	-1.663	-774	-30.310	-26.885	-26.010	-26.010
Onttrekkingen								
040.710 Reserves	2.778	1.696	449	774	2.919	939	63	63
Totaal Onttrekkingen	2.778	1.696	449	774	2.919	939	63	63

Stortingen								
040.710 Reserves	**-267**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**-267**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**2.511**	**1.696**	**449**	**774**	**2.919**	**939**	**63**	**63**
Gerealiseerd resultaat	**-26.104**	**-26.177**	**-1.214**	**0**	**-27.391**	**-25.946**	**-25.947**	**-25.947**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Visienota 'Meedoen naar vermogen'
- Beleidskader Participatiewet
- Koersdocument Doorontwikkeling Voormekaar
- Beleidskader volksgezondheid 2017-2020 'Positieve gezondheid en preventie'
- Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek
- Beleidskader Samen Denken Samen Doen
- Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2018-2020

WERKEN EN ONDERNEMEN IN EEN STERKE REGIO

Een warm welkom voor werk
Wat speelt er?

- Met stip op één staat onze aandacht voor onze ondernemers met vragen en wensen onder andere via Platform Berkelland en ons ‘loket’ team EZ (onze ‘rode loper’ aanpak). We denken voortdurend met hen mee en kijken naar mogelijkheden als bedrijven willen groeien of verplaatsen. We hebben als hulpmiddel hierbij de atlas voor bedrijven geïmplementeerd zodat (nieuwe) ondernemers precies kunnen zien wat er (al) mogelijk is binnen onze gemeente. Op basis van de samen met onze ondernemers opgestelde nieuwe economische agenda 2020-2024 geven we richting aan onze acties.
- De afgelopen periode zijn veel stappen gezet in de vitalisering van onze winkelcentra. Zo zijn we in Eibergen, Neede en Borculo aan de slag via zogenaamde task forces waarin ondernemers en inwoners aan zet zijn. Ook in Ruurlo is inmiddels een werkgroep actief. Als gemeente participeren we en faciliteren we zo nodig en zo mogelijk de gewenste ontwikkelingen. We richten niet alleen de openbare ruimte zo aantrekkelijk mogelijk in, maar denken ook mee bij herinrichting of herontwikkeling van ‘onaantrekkelijke’ locaties. Indien nodig maken we daarbij gebruik van de extra middelen die we daarvoor beschikbaar hebben (herstructureringsreserve of de extra impulsgelden).
- Regionaal slaat de Achterhoek de handen ineen om zijn aantrekkelijkheid voor ondernemers en potentiële werknemers te vergroten. De Achterhoek profileert zich als smarthub Achterhoek (www.smarthub.nl) met kansen voor de Achterhoekse smart industry. Dit biedt niet alleen kansen voor de (hightech) maakindustrie, maar ook voor sectoren als agro/food, zorg en vrijetijdseconomie.
- De economische vooruitzichten zijn door de coronapandemie flink verslechterd. Daardoor komen er meer mensen aan de zijlijn te staan. Toch is in verschillende sectoren de vraag naar goedgeschoolde medewerkers zo groot dat het niet lukt om vacatures te vervullen. Dat maakt extra inzet en creatief samenwerken van alle betrokken partijen noodzakelijk. De juiste mensen op de juiste plek en werk voor iedereen! Ook voor mensen die hierbij een extra steuntje nodig hebben.
- Om te komen tot een breed en samenhangend aanbod voor inwoners met een achterstand op de arbeidsmarkt, stelden we in 2019 de visie doorgaande ontwikkellijn vast. Hierin is met nadruk plaats voor lokale initiatieven (in 2019 geëvalueerd). In 2019 werden door een bestuursopdracht aan SDOA de contouren geschetst voor het traject ‘Samen aan het stuur’. Dit traject heeft grote gevolgen voor de verdere taakinvulling van de SDOA en de rol die we als gemeente hebben. Meldingen van inwoners komen binnen bij de gemeente en wanneer het nodig is, vindt een doorverwijzing plaats naar de tweedelijns uitvoeringsorganisatie werk en inkomen. De ondersteuning aan inwoners wordt integraal en zo veel mogelijk lokaal georganiseerd.
- Op het gebied van armoedebestrijding is een aantal projecten uit het uitvoeringsprogramma gaande. Er is een digitale financiële wegwijzer gelanceerd, er is een breed platform voor schuldhulpverlening en we starten in 2020 met een traject rondom de vroegsignalering van schulden. In het kader van Berkelland in Balans (BiB) gaan wij actief met inwoners, bedrijven, deurwaarders en bewindvoerders in gesprek om tot betere werkwijzen te komen op het gebied van schuldhulpverlening, armoede en kwijtschelding gemeentelijke belasting.
- We werken aan een goed vrijetijdsaanbod het hele jaar door op basis van het beleid ‘Beleef het in Berkelland’. We blijven aangesloten bij de regionale vrijetijdsagenda en zijn ervan overtuigd dan onze lokale ondernemers meeprofiteren van het sterke merk Achterhoek.

Speerpunt

Promotie van Berkelland (en de Achterhoek).

Wat willen we bereiken?

- Promotie van Berkelland: waar je je snel thuis voelt, met fijne, gastvrije mensen, waar het prettig wonen, recreëren en werken is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Plan maken en uitvoeren waarbij duidelijk is wat de strategie is, hoe promotie effectief kan worden ingezet en welke doelgroepen we daarmee bereiken.

We hebben een projectplan gemaakt met een marsroute. Via het inwonerpanel hebben we onderzoek gedaan naar de identiteit en het profiel van Berkelland en een concept ‘Merkpaspoort’ gemaakt. Deze is getoetst in workshops voor B&W, Raad en Jongerenraad en interviews met ondernemers. We zijn nu halverwege de marsroute van het projectplan en werken nu aan een het strategisch actieplan voor de profilering van Berkelland (promotie, marketing, branding). Er is tot en met 2021 budget voor deze activiteit begroot. Daarna niet meer.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

Speerpunt

Goed vestigingsklimaat voor ondernemers.

Wat willen we bereiken?

- Een aantrekkelijk, toekomstbestendig vestigingsklimaat in Berkelland en de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

We creëren voldoende fysieke ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe of bestaande ondernemers.

We zetten in op voldoende en kwalitatief goede bedrijventerreinen voor Berkelland, onder andere via het Regionaal Programma Werklocaties.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We denken snel en actief mee met ondernemers. (We leggen de rode loper uit.)

Bijvoorbeeld bij ondernemers die willen uitbreiden of zich nieuw willen vestigen. We scheppen randvoorwaarden zodat zij zich welkom voelen en ‘direct’ weten wat de mogelijkheden (bedrijvenatlas) zijn en tot vestiging of uitbreiding kunnen overgaan.

- **Kwaliteit**
  We zijn echt een partner van de ondernemer en denken snel en (pro)actief met de ondernemer mee.
  Dit doen we bij vragen over vestiging, uitbreiding, vergunningen maar ook om 'over de schouder' mee te kijken met plannen. Daarnaast ook afstemming met en hulp aan startende en (door)groeiende ondernemers en sinds corona zijn zeer veel ondernemers geadviseerd over de coronasteun-maatregelen. Dit bij zowel de regelingen en samenwerking met de ROZ- groep, maar ook bij de versoepelingen en verlengingen van regelingen.
- **Geld**

We voeren de economische agenda 2020-2024 uit.

We hebben het budget voor het stimuleren van de maakindustrie met 75% (€ 15.000) verlaagd. We blijven alleen het lidmaatschap betalen voor deelname aan Smarthub Achterhoek. We zien dat de maakindustrie de ontwikkeling (in regionaal verband) oppakt.
We hebben ook het budget voor het stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijven verlaagd met 50% (€ 50.000). Dat betekent dat wij als gemeente geen bijdragen meer doen aan het Keurmerk Veilig Ondernemen en dit overdragen aan de ondernemers zelf die dit bijvoorbeeld zouden kunnen financieren uit het ondernemersfonds. Ook zijn er vanuit dit budget zaken gefinancierd die nodig waren voor het op gang brengen van de ontwikkeling van het centrum Neede. Deze ontwikkeling loopt nu via het loket Oudestraat.
Vanuit het team Economische Zaken blijven we nadrukkelijk de verbinding zoeken tussen organisatie en bedrijfsleven. Om zo bestaande en nieuwe bedrijven te blijven begeleiden, ondersteunen en stimuleren.

Kwaliteit

Geld

We willen een goede en veilige wegverbinding tussen bedrijventerrein 'De Laarberg' en de snelweg A1.

Een rechtstreekse snelle en geschikte verbinding vanuit de Laarberg via het tracé Deventer Kunstweg is niet opportuun. We blijven ons inzetten op verbeteringen op de tracés via de N315 en N319.

Kwaliteit

Geld

We zetten in op meer samenwerking met Duitsland, om kansen voor ondernemers en inwoners te benutten. (050.020)

Er is geen specifiek budget meer voor deze activiteit (besparing € 12.000). We blijven echter betrokken bij onze oosterburen en zoeken ook het overleg op. We blijven ook actief deelnemen aan de Euregio. Voor concrete grensoverschrijdende activiteiten of evenementen (zoals een grensoverschrijdende bijeenkomst voor ondernemers) hebben we dus geen vast budget meer. We vertrouwen erop dat gewenste projecten in dit kader alternatieve financieringsbronnen, bijvoorbeeld via Euregio, weten te vinden.

Kwaliteit

Geld

Speerpunt

Vitale winkelcentra.

Wat willen we bereiken?

- Concentratie van winkels in het kernwinkelgebied.
- Toekomstbestendige centra met aantrekkingskracht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Faciliteren van het ondernemersfonds. (050.030)

Het ondernemersfonds is door de ondernemers zelf in het leven geroepen. Ondernemers willen met eigen middelen hun gezamenlijke slagkracht vergroten. Het fonds wordt gefaciliteerd door de gemeente Berkelland, want het wordt gevuld met gelden die geïnd worden via het gemeentelijke

instrument ‘reclamebelasting’. Zo wordt voorkomen dat zogenaamde ‘freeriders’ meeliften op de inspanningen en investeringen van de rest.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

Samen met inwoners, ondernemers en organisaties via zogenaamde task forces voor elke kern (en centrum), gaan we aan de slag met de revitalisering van de centra.

Hiervoor zijn de ontwikkelagenda’s leidend. Deze zijn samen met inwoners en ondernemers in de kern gemaakt.

- **Kwaliteit**
  Borculo: Centrumplan in uitvoering
  Neede: Pilot Oudestraat wordt uitgevoerd
  Eibergen: Uitvoering laatste fase loopt
  Ruurlo: Centrumplan in ontwikkeling.
- **Geld**

We blijven inzetten op compacte centra waarin het fijn verblijven is, onder andere door het creëren van groen/blauwe parels (zie ook programma ‘Fijn leven’). (050.035)

Er is blijvende aandacht voor de aantrekkelijkheid van de centra in de vier grote kernen. De revitalisering van het centrum van Eibergen is in 2017 gestart. Voor Borculo is ook een centrumplan in uitvoering. In Neede zijn we aan de slag met de pilot Oudestraat. Voor wat betreft Ruurlo is een centrumplan in ontwikkeling.

- **Kwaliteit**
  Groen/blauwe parels zijn onderdeel van het project. Compacte centra zijn altijd het uitgangspunt bij de projecten.
- **Geld**

We sluiten aan op ‘natuurlijke’ momenten van verandering.

Bijvoorbeeld wanneer een ondernemer wil verhuizen naar een plek die voor alle betrokkenen beter is. We proberen op die momenten net die ondersteuning te geven, zodat deze en mogelijke aansluitende veranderingen doorzetten.

- **Kwaliteit**
  We sluiten daar waar maar enigszins mogelijk aan bij 'natuurlijke' momenten. De afgelopen 3 maanden met name op hulp en advisering tijdens de coronacrisis. Dit zal ook nog de komende maanden doorlopen.
  Daarnaast blijven we (pro)actief ondernemers helpen. Denk hierbij aan ondernemer met bijvoorbeeld de wens tot verhuizen naar nieuwe locatie. We maken hierbij gebruik van onze nieuwe 'Bedrijvenatlas' en o.a. social media.
- **Geld**

We spelen in op ontwikkelingen en kansen die voorbijkomen, bijvoorbeeld Museum More en de ontwikkeling van de Hambroekplas, en maken waar mogelijk verbindingen met de centra.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

Speerpunt

Iedereen doet mee met werk, betaald of onbetaald.

Wat willen we bereiken?

- Iedereen kan aan het werk, betaald of onbetaald.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met SDOA en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten op de vraag.

Kwaliteit
In april 2021 is gestart met het uitvoeringsplan van de Rode Loper 2021-2022, een regionaal project voor begeleiding van jongeren naar werk en/of school. Het accent ligt op het bereiken en begeleiden van jongeren van 16 tot 27 jaar met een startkwalificatie, maar zonder uitkering. De ondersteuning richt zich op het aan het werk of weer naar school gaan van de jongere. De ambitie is om regionaal 750 jongeren te spreken en te ondersteunen via het project.
In de regio Achterhoek worden in samenwerking tussen het bedrijfsleven, onderwijs (MBO, PRO, VSO), RMC, UWV, uitvoeringsorganisaties en gemeenten jongeren begeleid naar betaald werk. Deze samenwerking heeft geresulteerd in verschillende acties die zijn vastgelegd in het actieplan Achterhoekse jongeren en zijn halverwege 2019 gestart. Zo werkt het Graafschap College Loopbaanplein samen met een jobcoach vanuit SDOA en Laborijn om de studenten te ondersteunen tijdens stage en de stap naar werk te maken. Het gaat hierbij om jongeren met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. SDOA heeft samen met het Graafschap college het project ‘Jij doet! Aan de slag met je toekomst!’ opgestart. Dit project richt zich op jongeren tussen de 18 en 28 jaar, die door de SDOA zijn geselecteerd op basis van de afstand tot de arbeidsmarkt en/of het onderwijs. Binnen het project wordt geïnvesteerd in persoonlijkheidsontwikkeling, het ontdoen van blokkades, het oriënteren op toekomstige mogelijkheden en het maken van de keuzes die leiden tot het wenselijke perspectief. Er worden op maat trajecten ingezet, zoals wandelcoaching, een workshop communicatie of het leren van de Nederlandse taal.

Geld
De afwijking wordt veroorzaakt door uitgifte van € 1,897 miljoen aan TOZO. Hier tegenover staat een dekking van € 1,897 miljoen die we ontvangen van het Rijk. Op basis van de 1e bestuursrapportage SDOA zijn de uitvoeringskosten en programma kosten van SDOA heeft de gemeente per saldo een positief resultaat van € 491.000. De positieve afwijking komt door bijstelling van bestandstoename naar beneden. Daarnaast zijn de BUIG ontvangsten € 1,393 miljoen lager dan begroot. Deze afwijking op de BUIG is gebaseerd op de nadere voorlopige BUIG. Op basis van de eerste bestuursrapportage van SDOA en de voorwaarden van de vangnetregeling 2021 denken wij in aanmerking te komen voor de vangnetregeling voor een bedrag van € 270.000. In het najaar kunnen we de informatie waarop we de begroting baseren actualiseren op grond van de tweede bestuursrapportage van SDOA en de definitieve BUIG-uitkering. Deze rapporteren we aan de raad met het advies de nieuwe inzichten te verwerken in de begroting.

Voor de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt zorgen we voor een doorgaande ontwikkellijn, waarin zij integraal ondersteund worden.

Ontschotten van regelingen stimuleert de ontwikkeling van de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt maximaal. Onze ideeën hebben wij neergelegd in de visie doorgaande ontwikkellijn. Deze visie realiseert het traploos op- en afschalen tussen (arbeidsmatige) dagbesteding, beschut werk en betaald werk van de doelgroep.
Daarnaast werken we in 2021 verder aan ‘Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein’. In deze bestuursopdracht aan SDOA positioneren we deze als tweedelijns organisatie, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de integrale toegang en regie op de dienstverlening aan onze inwoners.

Meer informatie over activiteiten op het gebied van schulden en armoede zijn te vinden in het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft'.

- **Kwaliteit**
  Iedereen doet mee! Vanuit deze participatiegedachte is gestart met Samen aan het stuur. Het inrichten van een integrale toegang voor het sociale domein en het inrichten van een doorgaande ontwikkellijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zijn de gestelde doelen. Het inrichtingsplan dat dit concretiseert is inmiddels tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de gemeenten Oost Gelre en Winterswijk en de uitvoeringsorganisaties Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) en Werkbaan Oost (WBO). Op 22 juni 2021 heeft de gemeenteraad in meerderheid ingestemd met het inrichtingsplan samen aan het stuur en over de programmabegroting 2022 werkleerbedrijf. Voor wat betreft de huisvesting van het werkleerbedrijf is een aanbesteding gestart om het pand geschikt te maken.
- **Geld**

Voortdurend koppelen van werkgevers aan werkzoekenden (werkgeversbenadering). (050.040)

De gemeente maakt hierbij gebruik van het Werkgevers ServicePunt Achterhoek (Oost) bij de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA). Voor de brede doelgroep van werkzoekenden benaderen we rechtstreeks de ondernemers en maatschappelijke organisaties om werkplekken te vinden voor (kwetsbare) mensen.

- **Kwaliteit**
  Binnen het Werkgeversservicepunt Achterhoek kennen we een vraag- en een aanbodgerichte benadering. De accountmanagers zoeken naar ‘allianties’ met het bedrijfsleven, omwille van een gemeenschappelijk voordeel; het vervullen van capaciteitsvragen door werkzoekenden uit onze bestanden. Zo wordt enerzijds voorzien in de capaciteitsvragen die werkgevers hebben en anderzijds vinden we de baanopeningen voor onze doelgroepen. Het doel is dat onze werkzoekenden zo snel mogelijk naar betaald werk gaan. Soms is het daarvoor nodig om eerst te starten in deeltijd en/of op onbetaalde basis (werkervaringsplekken of proefplaatsingen) om de kloof naar loonvormende arbeid te dichten. Specifiek voor de inwoners van de gemeente Berkelland zijn tot en met mei 2021 52 plaatsingen gerealiseerd. Dit geldt voor de doelgroepen Participatiewet, Wet sociale werkvoorziening, UWV en Nieuw beschut. In de afgelopen maanden is daarnaast, vanwege de coronacrisis, door het Werkgeversservicepunt Achterhoek extra geïnvesteerd in de contacten met werkgevers om hen ook te helpen met de noodmaatregelen van het Rijk.
- **Geld**
  De afwijking wordt veroorzaakt door uitgifte van € 1,897 miljoen aan TOZO. Hier tegenover staat een dekking van € 1,897 miljoen die we ontvangen van het Rijk. Op basis van de 1e bestuursrapportage SDOA zijn de uitvoeringskosten en programma kosten van SDOA heeft de gemeente per saldo een positief resultaat van € 491.000. De positieve afwijking komt door bijstelling van bestandstoename naar beneden. Daarnaast zijn de BUIG ontvangsten € 1,393 miljoen lager dan begroot. Deze afwijking op de BUIG is gebaseerd op de nadere voorlopige BUIG. Op basis van de eerste bestuursrapportage van SDOA en de voorwaarden van de vangnetregeling 2021 denken wij in aanmerking te komen voor de vangnetregeling voor een bedrag van € 270.000. In het najaar kunnen we de informatie waarop we de begroting baseren actualiseren op grond van de tweede bestuursrapportage van SDOA en de definitieve BUIG-uitkering. Deze rapporteren we aan de raad met het advies de nieuwe inzichten te verwerken in de begroting.

We gaan meer inzetten op 'social return': beter gebruik maken van de mogelijkheden om bij aanbestedingen bedrijven en organisaties een sociale bijdrage te laten leveren.

Social Return On Investment (SROI) is het stellen van sociale voorwaarden bij aanbestedingen met als doel werkgelegenheid te bevorderen en/of doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt aan een werkplek te helpen. Hierbij trekken we ook regionaal op. We werken daarom aan een uniform beleid en uitvoeringsproces.

- **Kwaliteit**
  Binnen het Werkgeversservicepunt Achterhoek is een coördinator SROI aangetrokken die een initiërende rol vervult in de realisatie van een regionaal SROI beleid en aanspreekpunt is voor werkgevers en gemeenten over dit onderwerp. In het voortraject van aanbestedingen (en bij het concrete plan van aanpak) adviseert deze coördinator over mogelijkheden voor SROI richting gemeenten en werkgevers. De bemiddeling van werkzoekenden in het kader van zo'n plan van aanpak van aanbieders met een SROI verplichting en de daadwerkelijke realisering van plaatsingen, is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de SDOA en het WSPA. Het WSPA gebruikt een web-based monitorsysteem waarmee de vooruitgang van de SROI verplichting wordt bijgehouden.
  De gemeenten in de Achterhoek hebben zich aangesloten bij Convenant Uniformering Sociale Return Oost Nederland. Door het ondertekenen van dit convenant conformeren de gemeenten zich aan een eenduidige werkwijze voor toepassing van Social return bij inkoop- en aanbestedingstrajecten. Door meer regionaal samen te werken komt de gemeente Berkelland tot een betere invulling van geboden leerwerk- en arbeidsplaatsen. Door een eenduidige werkwijze van monitoring kunnen prestaties en rapportages beter vergeleken worden en krijgen we meer inzicht om methodieken te verbeteren en toe te passen. Kennis en ervaring samenbrengen en delen leidt tot meer kwaliteit en efficiëntie.
- **Geld**

We maken duurzame verbindingen met ondernemers en organisaties gericht op de inzet van kwetsbare medewerkers onder de Participatiewet. (050.050)

We zoeken onder andere samen met andere partijen naar werkplekken liefst in de eigen woonomgeving voor medewerkers van Werkbaan Oost. We kijken naar wat werkt en wat niet. We blijven onverminderd zoeken naar mogelijkheden.

- **Kwaliteit**
  Medewerkers nieuw Beschut Werk worden op een zo regulier mogelijke werksetting geplaatst. De klantmanager van de SDOA en de accountmanagers van het Werkgeversservicepunt werken nauw samen met de geïndiceerde persoon om dit te bewerkstelligen. Wanneer de geïndiceerde ondersteuning ontvangt, dan wordt ook het zorgnetwerk nauw betrokken. Er wordt gekeken naar passende werkplekken en werkzaamheden.
  Ook voor gedetacheerde Wsw'ers heeft het Werkgeversservicepunt een intensieve samenwerking met sociale ondernemingen. Wsw-medewerkers die niet (meer) gedetacheerd kunnen worden, worden zo lokaal mogelijk geplaatst. Werkgevers en ondernemers binnen de gemeente Berkelland zetten zich in om sociaal te ondernemen. Het Werkgeversservicepunt probeert dan ook nog meer werkgevers te motiveren om mee te werken aan de inclusieve arbeidsmarkt, vanuit de gedachte dat er voor iedereen een passende werkplek is te vinden. De gemeente Berkelland biedt ondernemers die zich inzetten voor deze specifieke doelgroep al een vergoeding in de begeleidingskosten. Er zijn per maart 2021 31 inwoners uit deze doelgroep geplaatst bij lokale initiatieven.
- **Geld**
  Doordat het aantal SW-medewerkers sneller afneemt dan verwacht, neemt ook de ondersteuning aan deze groep af. Voor 2021 kunnen de begrote lasten met € 150.000,- naar beneden worden bijgesteld. Van dit bedrag zullen we € 45.000,- inzetten voor de inzet op schuldhulpverlening. We zien deze inzet als noodzakelijk om de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening, temeer met het oog op de coronacrisis, goed uit te voeren.

Speerpunt

Goed onderwijs dat aansluit op de lokale en regionale arbeidsmarkt.

Wat willen we bereiken?

- Betere doorstroming naar werk zowel vanuit onderwijs als vanuit een (jeugd) werkloosheidssituatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewaken dat er goed onderwijs is dat aansluit op lokale en regionale arbeidsmarkt.

Dit doen we onder andere via onze deelname aan Platform BV Berkelland, werkgroep werkgelegenheid, bedrijf en school (PO, VO, MBO, HBO, WO).

Kwaliteit

Geld

Promoten van technische beroepen.

Binnen Berkelland en de regio is er nu en in de toekomst veel vraag naar mensen met een technische opleiding of achtergrond. Dit past ook bij Berkelland als onderdeel van de smarthub regio. We werken bijvoorbeeld mee aan het Techniekloka al, de Techniekdag en de Open bedrijvendag.

Kwaliteit
Samenwerking vanuit (subsidie)regeling 'Sterk Techiekonderwijs' is opgepakt. Betreft samenwerking tussen VO, bedrijfsleven, maar ook samen met PO (en wellicht ook rol voor het Techniekloka al).

Geld

Speerpunt

Vrijetijdsaanbod het hele jaar door.

Wat willen we bereiken?

- Het kwaliteitsniveau van het vrijetijdsaanbod in Berkelland is verbeterd.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen (lokale en regionale) projecten onder andere voor productontwikkeling op het gebied van verblijfs- en dagrecreatie. (050.070)

We hebben het budget voor recreatie en toerisme met een derde verlaagd (bijna € 20.000). We blijven meedoen in de regionale vrijetijdsagenda. En geloven in een sterke regionale toeristische sector, waar onze lokale ondernemers baat bij hebben. Er is nu geen ruimte meer voor bijdragen aan (lokale) initiatieven die buiten deze regionale agenda vallen.
Ook stoppen we met de regiocoördinator Toerisme en besparen daarmee € 53.000. Deze coördinator had tot nu toe een belangrijke rol in het aanjagen van productverbetering en -ontwikkeling bij onze lokale toeristische ondernemers en instellingen en was een sparringpartner voor onze lokale ondernemers. We gaan ervan uit dat onze toeristische ondernemers zelf nu de handschoen oppakken en verder werken aan productontwikkeling en kwaliteitsverbetering. Ook onze medewerker toerisme en recreatie speelt hierin een belangrijke rol. We gaan op zoek naar nieuwe mogelijkheden om verbinding en ontwikkeling te realiseren, wellicht via een (nieuw of bestaand) platform. We blijven inzetten op het sterke (toeristische) merk Achterhoek, regionale samenwerking en de Stichting Achterhoek Toerisme via de Vrijetijdsagenda, want we zien dat de Achterhoek een sterk merk is en onze lokale ondernemers daar ook de vruchten van plukken.

- **Kwaliteit**
  In de eerste helft van 2021 is er een afstudeerstagiair aan de slag gegaan met een onderzoek naar de toeristische ontwikkelpotentie van Neede. Hier bleek in het najaar van 2020 behoefte aan te zijn bij de samenleving van Neede. Verder is actie ondernomen voor de ruiterroute in Rekken en zijn voorbereidingen getroffen voor het updaten van het geologisch natuurpad in Neede. De voorbereidingen voor het Berkelfestival (dat vanwege coronamaatregelen een jaar is uitgesteld) zijn ook in volle gang. Hiervoor wordt samengewerkt met het Openluchttheater in Eibergen. Op beleidsmatig niveau is het conceptstuk 'Beleef het in Berkelland' besproken met een aantal raadsleden en ondernemers. Naar verwachting wordt het stuk in september aangeboden aan de gemeenteraad ter vaststelling. Aan de actualisatie is een uitvoeringsprogramma gekoppeld. Om dit programma vanaf de tweede helft van 2021 te kunnen uitvoeren, is via de perspectiefnota een eenmalige financiële bijdrage gevraagd.
  Op regionaal niveau worden via de Vrijetijdsagenda diverse projecten uitgevoerd. Zo zijn er webinars gehouden voor ondernemers, wordt een onderzoek naar de vitaliteit van dagrecreatie voorbereid, worden bedrijven uit de vrijetijdssector gescand op toegankelijkheid (onbeperkt genieten in de Achterhoek) en lopen er gesprekken met de provincie over een vitaliteitsprogramma verblijfsrecreatie op Achterhoek niveau. Via campagnes zoals #zoveelomnaaruittekijken en #odeaanhetlandschap (incl. Silo Art Tour) wordt via Stichting Achterhoek Toerisme bijgedragen aan de zichtbaarheid van de Achterhoek.
- **Geld**
  Als gevolg van de gemeentelijke bezuinigingen is er geen structureel projectengeld meer beschikbaar voor lokale projecten op het gebied van toerisme en recreatie. De gemeenteraad is daarom gevraagd om restanten van 2020 over te hevelen naar 2021. Met deze restanten kunnen in 2021 alsnog enkele projecten uitgevoerd worden.
  Daarnaast is via de perspectiefnota een verzoek gedaan om een éénmalige projectmatige bijdrage voor toerisme en recreatie. Met dit geld kunnen projecten uit het uitvoeringsprogramma 2021-2023 uitgevoerd worden.
  De projecten uit de regionale Vrijetijdsagenda worden gefinancierd vanuit de Vrijetijdsagenda (gekoppeld aan portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie). Hier levert de gemeente jaarlijks een financiële bijdrage aan (begroting).

Wat mag het kosten?

Bij activiteit 050.040 betreffen de wijziging aan de lasten zijde de lagere lasten (€ 491.000) voor de SDOA en het werkgeversservicepunt en hogere lasten (€ 1,897 miljoen) door de TOZO regeling. Deze laatste krijgen we vergoed van het Rijk en leidt ook tot een mutatie aan de baten zijde. Daarnaast ontvangen we een lagere uitkering voor de BUIG (€ 1,393 miljoen).
De wijziging op activiteit 050.050 betreft hogere lasten door loonkostensubsidie (€ 286.000) en lagere lasten (€ 150.000) door een lager aantal SW-ers. Door derving van detacheringsinkomsten vanwege corona worden de verwachte baten naar benenden bijgesteld (€ 136.000).
Op activiteit 050.070 zijn zowel de baten als lasten verhoogd met € 145.000. Het gaat hierbij om de uitvoering van projecten uit de regionale Vrijetijdsagenda die worden gefinancierd vanuit de vrijetijdsagenda.
De kapitaallasten (050.700) zijn lager dan geraamd door vertraging in de uitvoering van projecten en een lagere rente toerekening (0.35% ipv 1%).
Op taakveld 050.500 zijn de lasten lager (€355.000) voor SW medewerkers in dienst van de gemeente.
De onttrekking aan de reserves (050.710) is lager door vertraging in de uitvoering van projecten die gedekt zijn door reserves.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	-263	-390	0	0	-391	-390	-390	-390
050.020 Samenwerken met Duitsland	-11	0	0	0	0	0	0	0
050.026 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	-17	0	0	0	0	0	0	0
050.028 Stimuleren maakindustrie	-2	-5	0	0	-5	-5	-5	-5
050.029 stimuleren onderzoek/ontwikkeling duurzame bedrijven	0	0	0	0	0	0	0	0
050.030 Ondernemersfonds	-210	-185	0	0	-185	-185	-185	-185
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	-41	-21	0	-5	-26	-15	-15	-15
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	-22.348	-16.537	-1.406	0	-17.943	-16.487	-16.437	-16.437
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	-1.543	-1.612	-137	0	-1.749	-1.612	-1.612	-1.612
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	-8	-11	0	0	-11	-11	-11	-11
050.070 Vrije tijdseconomie	-348	-209	-145	-68	-422	-209	-156	-144
050.120 Effectief inzetten promotie	-6	-35	0	-29	-64	-35	0	0
050.130 Revitalisering Centra	0	-1.000	0	0	-1.000	-1.000	0	0
050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	-7.419	-6.942	355	0	-6.587	-6.942	-6.942	-6.942
050.700 Rente en afschrijving programma Werken en ondernemen in de regio	-1.289	-218	218	0	-1	-218	-218	-218
Totaal Lasten	-33.504	-27.165	-1.116	-102	-28.383	-27.109	-25.971	-25.959
Baten								
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	513	501	0	0	501	501	501	501
050.030 Ondernemersfonds	195	170	0	0	170	170	170	170
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	57	54	0	5	59	54	54	54
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	16.514	9.460	504	0	9.964	9.460	9.460	9.460
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	1.318	1.505	-136	0	1.369	1.464	1.464	1.464
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	0	0	0	0	0	0	0	0
050.070 Vrije tijdseconomie	199	2	145	0	147	2	2	2

050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	**840**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
050.700 Rente en afschrijving programma Werken en ondernemen in de regio	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**19.638**	**11.692**	**513**	**5**	**12.210**	**11.651**	**11.651**	**11.651**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-13.866**	**-15.473**	**-603**	**-97**	**-16.173**	**-15.458**	**-14.320**	**-14.308**
Onttrekkingen								
050.710 Reserves	**186**	**1.668**	**-380**	**97**	**1.385**	**1.668**	**668**	**668**
Totaal Onttrekkingen	**186**	**1.668**	**-380**	**97**	**1.385**	**1.668**	**668**	**668**
Mutaties reserves	**186**	**1.668**	**-380**	**97**	**1.385**	**1.668**	**668**	**668**
Gerealiseerd resultaat	**-13.680**	**-13.805**	**-983**	**0**	**-14.788**	**-13.791**	**-13.653**	**-13.641**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Economische Agenda 2016-2020

ACTIEF MET DUURZAAMHEID EN ENERGIE

Alle hens aan dek!
Wat speelt er?

- De gemeente Berkelland heeft de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. Dit betekent dat we in 2030 net zoveel duurzame energie zelf opwekken als dat we aan energie verbruiken. Het gaat om de vervanging van 247 miljoen kWh elektriciteit en 54 mln. m3 aardgas die duurzaam opgewekt moet worden in 2030. Op basis van de op 18 mei 2021 aangenomen motie M 21-04 'Regie in de energietransitie' moet deze ambitie worden herijkt, passend bij de inhoud en het tempo van het landelijke klimaatakkoord.
- Om deze ambitie te realiseren, is het belangrijk dat we met zijn allen zo min mogelijk energie verbruiken. De energie die we niet nodig hebben, hoeven we immers ook niet op te wekken. Daarom stimuleren we woningeigenaren en ondernemers om energie te besparen. Dat doen we met campagnes, energieadvies, gunstige leningen en subsidies. Voor mensen met een smallere beurs is er sinds 2020 de ‘maatwerklening’.
- Behalve energie besparen, moeten we ook meer duurzame energie opwekken. Door zoveel mogelijk zonnepanelen op daken die daarvoor geschikt (te maken) zijn. Maar dat is niet genoeg. Er moet ook grootschalig duurzame energie worden opgewekt. Op dit moment zijn wind en zon daarvoor de belangrijkste bronnen.
- Het RODE-beleid (Ruimtelijke ordening en Duurzame energieopwekking) biedt een ruimtelijk afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame energie (zonneparken, windmolens, biovergisting). En er staan randvoorwaarden in voor het participatieproces en het bieden van mogelijkheden voor het (financieel) meeprofiteren van de omgeving (niet alleen de lasten, ook de lusten).
- Het RODE-beleid heeft succes. Er zijn veel initiatieven voor zonneparken en in 2020 zijn ook de eerste oriëntaties voor windmolens gestart. Van de al vergunde zonneparken zullen de eerste in 2021 gerealiseerd worden en dan ook echt meetellen voor de doelstelling. In afwachting van de herijking van het RODE-beleid werken we niet mee aan (nieuwe) initiatieven voor grootschalige opwek met wind en zon.
- Voor het aardgasvrij maken van wijken moeten we eind 2021 een transitievisie warmte hebben. Inwoners krijgen daarmee een perspectief op wat er in de toekomst in hun wijk staat te gebeuren.
- We worden bij al deze opgaven geholpen door de afspraken die gemaakt zijn (en nog worden gemaakt) in het kader van het Nationaal Klimaat Akkoord en de Regionale Energie Strategie.
- De Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0) wordt in september of oktober ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Daarin staat de bijdrage van de regio Achterhoek aan de afspraken over de opwekking van elektriciteit. Er wordt een speciaal hoofdstuk opgenomen over warmte. Bij de totstandkoming van de RES 1.0 is een regionaal participatieproces gelopen.
- Helaas wordt de energietransitie in Berkelland belemmerd doordat het netwerk van Liander het grotere aanbod van duurzaam opgewekte energie niet aankan. Sommige projecten kunnen daardoor nu niet doorgaan of lopen vertraging op. Voor de korte termijn blijven we -ook regionaal- met Liander in gesprek; want er zijn wel maatwerkoplossingen mogelijk. De RES 1.0 is de basis voor structurele investeringen in het energie-netwerk.
- We monitoren de voortgang van onze energiedoelstelling aan het eind van het jaar in het jaarverslag. In de maand november van een jaar krijgen we de cijfers over het jaar daarvoor.

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Wonen. (060.011)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt energie bespaard.

- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan door met 'Achterhoek Bespaart' en het aanbieden van gunstige leningen.

Eigenaren van woningen zijn pas bereid om te investeren in verduurzaming als dit op een redelijke termijn wordt terugverdiend. Financiële prikkels zijn dus zeer effectief. ‘Achterhoek Bespaart’ is een subsidieregeling voor isolatiemaatregelen. De ‘toekomstbestendig wonen-lening’ is in de plaats gekomen van de duurzaamheidslening. Hierdoor wordt het toekomstbestendig(er) maken van de woning ook mogelijk voor inwoners met een smallere beurs. ‘Stapelen’ met de landelijke subsidieregeling voor isolatie is mogelijk.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

We informeren en adviseren via het Achterhoekse energieloket.

Het AGEM energieloket (www.agem.nl) is dé frontoffice voor de gehele Achterhoek waar inwoners informatie en advies kunnen krijgen. Het heeft de opdracht om te adviseren, interesse te wekken bij inwoners voor energiebesparing of opwekmogelijkheden en buurtinitiatieven te stimuleren. Het AGEM energieloket verzorgt ook de afhandeling van de aanvragen voor de toekomstbestendig wonen-leningen.

- **Kwaliteit**
  Corona heeft gevolgen gehad voor de buurtbijeenkomsten en -processen voor collectieve acties als warmtefoto’s en isolatiemaatregelen. Deze verlopen met beperkter bereik, trager en suboptimaal. In de tweede helft van 2021 kunnen we hopelijk een inhaalslag maken.
- **Geld**

We laten onderzoek doen naar een subsidieregeling asbestdakbeschot en dakisolatie.

Woningcorporatie ProWonen is trekker. Doel is om het verwijderen van asbestdakbeschot te combineren met dakisolatie, zodanig dat huiseigenaren (zogenaamd gespikkeld woningbezit) ook mee kunnen doen.

- **Kwaliteit**
  ProWonen haalt asbestdakbeschot weg zodra er een dakrenovatie (en dakisolatie) aan de orde is. Voor 2022 staat er één complex op de planning waar sprake is van asbestdakbeschot en gespikkeld bezit (2 woningen). Het is niet realistisch om hier een aparte subsidieregeling voor in het leven te roepen. ProWonen is op de hoogte van de mogelijkheden vanuit de Toekomstbestendig wonenlening. Mochten er toch knelpunten zijn, dan volgt overleg.
- **Geld**

We ontwikkelen een follow up van de Achterhoekse pilot gebouwgebonden financiering.

De uitkomsten en aanpak van de pilot Gebouwgebonden financiering ontwikkelen we door samen met Agem en de andere Achterhoekse gemeenten in de regiodealprojecten 'De sleutel tot … ' en 'De Makelaar als woningmarktregisseur'. We nemen met 3 Achterhoekgemeenten deel aan het klimaatverbond project dat mogelijkheden onderzoekt naar een Energiedienstenbedrijf Achterhoek met propositie voor bewoners als pilot.

- **Kwaliteit**
  In juli 2021 is de Pilot Energie gestart. Deze pilot is bedoeld voor inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm. Het doel is om de energiekosten bij deze inwoners te verlagen waardoor het vrij besteedbaar inkomen toeneemt en de kans op betalingsachterstanden en/of schulden afneemt. Daarnaast stelt deze pilot ons in staat om de doelgroep minimabeleid te betrekken bij onze ambities op het gebied van de energietransitie.
- **Geld**

We voeren steekproeven uit ter controle van de getroffen maatregelen.

We voerden tot nu toe alleen een administratieve controle uit omdat er weinig aanleiding is om misbruik te veronderstellen. Met een kleine steekproef (3%) checken we of dat zo is.

- **Kwaliteit**
  Controle bij mensen thuis heeft door de corona-beperkingen nog niet plaatsgevonden.
- **Geld**

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Bedrijven. (060.012)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt energie bespaard.
- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.
- Bedrijven investeren in duurzaamheidsmaatregelen die zich binnen 5 jaar terug verdienen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden DOE scans aan voor het MKB. (060.012)

Met een DOE-scan krijgt een bedrijf zicht op de maatregelen die getroffen kunnen worden om het bedrijf te verduurzamen. Achterhoek Onderneemt Duurzaam (AOD) voert voor ons de DOE-scan uit.

- **Kwaliteit**
  Inmiddels is een groot deel van de geplande 180 DOE-scans uitgevoerd. De ondernemers zijn heel tevreden met de scans en geven er ook opvolging aan met investeringen. We merken wel dat het laaghangend fruit al wel geplukt is. De aanpak wordt daarop aangepast, voornamelijk in de promotie richting de doelgroep ‘afwachtende volgers’.
  In de coronaperiode is een aangepaste aanpak ontwikkeld, onder andere met webinars. Dit sluit goed aan, en wordt ook nu voortgezet. In de aanpak maken we ook ‘werk met werk’ door AOD ook te verbinden aan onze aanpak op het bedrijventerrein Borculo.
- **Geld**

We doen mee met stimuleringsacties voor zon op dak zodra de infrastructuur dat weer mogelijk maakt.

Doel is meer zonne-energie op grote daken (> 500 m2). De actie is medio 2018 gestart. Berkelland heeft meegedaan met fase 1 en 2 van het project ‘Zonnige bedrijven in de Achterhoek’. En kan vanwege de netcongestie in Berkelland (Liander) niet meedoen met de volgende fasen. Zodra de omstandigheden veranderen, doen we weer mee.

- **Kwaliteit**
  We hebben opdracht gegeven aan de Agem om een vervolg te geven aan 'Zonnige bedrijven' speciaal voor Berkelland. Dat betekent dat Agem:
  - in gesprek gaat met bedrijven die al een SDE-beschikking hebben, maar deze om allerlei redenen niet kunnen 'verzilveren';
  - samen met Liander een gebiedsscan maakt, waarin de mogelijkheden voor teruglevering op een grootverbruikersaansluiting zijn weergeven;
  - een wervingscampagne gericht op kleine bedrijven (met een kleinverbruikersaansluiting);
  - samen met ons promotie en webinars organiseert.

- **Geld**

We stimuleren het gezamenlijk optrekken van bedrijven bij de energietransitie. (060.012)

Hierbij sluiten we aan bij het programma Werken en ondernemen in een sterke regio en het provinciale beleid voor de Toekomstbestendige bedrijventerreinen. Ook doen wij mee in het regiodealproject 'Circulaire bedrijvenparken' met het bedrijvenpark Borculo.

- **Kwaliteit**
  We werken mee aan het project 'Bedrijvenpark van de Toekomst'. Bedrijvenpark Borculo is het eerste lokale bedrijvenpark binnen onze gemeente. Een onderdeel van dit project is ook een nieuwe website en maandelijkse nieuwsbrieven. De eerste: https://mailchi.mp/6f07f3ebfee9/belangrijk-nieuws-5527540?e=94284f383e
- **Geld**

We zorgen ervoor dat de Omgevingsdienst bedrijven controleert (EML controles). (060.012)

Bedrijven zijn verplicht energiemaatregelen te nemen die binnen 5 jaar terug te verdienen zijn. De Omgevingsdienst Achterhoek controleert bedrijven hierop.

- **Kwaliteit**
  De ODA heeft extra inspanningen gepleegd om de EML-controles uit te voeren. De samenwerking met AOD (uitvoerder van de DOE-scans) is verder versterkt, voor een afgestemde ‘wortel en stok’ uitvoering. Door corona zijn er in 2020 iets minder bedrijfsbezoeken geweest. Deze worden nu ingehaald.
- **Geld**

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Maatschappelijke Organisaties en verenigingen. (060.013)

Wat willen we bereiken?

- Inwoners, verenigingen, scholen en instellingen werken samen om energie te besparen.
- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan door met de subsidieregeling maatschappelijke initiatieven.

De beschikbare SVn stimuleringslening en de subsidieregeling worden nog weinig gebruikt. We gaan deze actief promoten.

- **Kwaliteit**
  Er zijn na de drie aanvragen in 2020 nog geen nieuwe aanvragen binnengekomen.

Geld

We promoten energiebesparing bij maatschappelijke organisaties.

Dit zijn organisaties zoals scholen en sport- en cultuurverenigingen. Daarmee krijgen zij inzicht in energiebesparingsmogelijkheden. Wij verwachten dat daarmee investeringen worden gestimuleerd.

Kwaliteit
De subsidieregeling Transformatiefonds Sport heeft (ook) geleid tot meer bewustwording over het energie-vraagstuk.

Geld

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Grootschalige opwek. (060.014)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt geïnvesteerd in grootschalige opwek van duurzame energie.
- Opwekinstallaties zijn ingepast in het landschap.
- Inwoners en ondernemers zijn betrokken en profiteren mee.
- Een helder en soepel begeleidingsproces.

Wat gaan we daarvoor doen?

We begeleiden initiatiefnemers voor energieopwek op basis van de beleidsuitgangspunten RODE (Ruimtelijke Ordening en Duurzame energie).

Het RODE-beleid draagt bij aan het realiseren van grootschalige opwekinitiatieven, landschappelijk ingepast en met (financiële) participatie van omwonenden. De gemeente stelt hoge eisen aan dat participatieproces voordat er een aanvraag voor een vergunning kan worden ingediend. In de voorbereidingsfase van het plan moet de initiatiefnemer ervoor zorgen dat omwonenden worden betrokken. Daarbij gaat het erom dat omwonenden worden geïnformeerd en worden betrokken bij de uitwerking van de plannen. En ook dat zij in de gelegenheid worden gesteld om (financieel) mee te profiteren van het zonnepark of de windmolen. Daarom vragen wij aan iemand die plannen heeft voor een zonnepark of een windmolen om vooraf een participatieplan te maken.

Kwaliteit
Op basis van motie M21-04 werken wij vanaf 18 mei 2021 niet meer mee aan nieuwe plannen voor zonneparken op landbouwgrond. Dit gold al voor initiatieven voor wind. Het wachten is op de herijking van het RODE-beleidskader, mede gebaseerd op de Regionale Energiestrategie.

Geld

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Regionale samenwerking. (060.015)

Wat willen we bereiken?

- Achterhoek Energieneutraal in 2030 (doelstelling moet nog worden aangepast op basis van Motie M21-04))

- Een vastgestelde Regionale Energiestrategie in 2021.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken met andere overheden aan de regionale energiestrategie (RES). (060.015)

RES 1.0 moet juli 2021 door de gemeenteraad worden vastgesteld. Het RES biedt inzicht in de (aanvullende) taakstelling op het gebied van de energietransitie voor onze gemeente en bevat basisinformatie voor de op te stellen transitievisie warmte. Er is een regionale projectorganisatie die zorgt voor de input, het participatieproces en het opstellen van de strategie. Voor informatie: www.resachterhoek.nl.

- **Kwaliteit**
  RES 1.0 is opgesteld door Provincie, Gemeenten en Waterschap en is op 13 juli openbaar geworden. De periode waarin vaststelling door de gemeenteraad moet plaatsvinden, is verschoven naar augustus-oktober 2021.
  De RES 1.0 bevat een strategie en moet worden uitgewerkt in gemeentelijk beleid. Vooral de invulling van de opgave voor de opwek van Windenergie met zoveel mogelijk draagvlak zal veel aandacht vragen.
- **Geld**

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Communicatie en bewustwording. (060.016)

Wat willen we bereiken?

- Gemakkelijk vindbare en herkenbare informatie op onze website.
- Bewustwording dat iedereen zijn bijdrage moet en kan leveren aan de energietransitie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zorgen voor communicatie en bewustwording. (060.016)

Het blijft belangrijk om mensen bewust(er) te maken van de noodzaak om te verduurzamen. Achter een speciale ‘knop’ op de gemeentelijke website (Berkelland energieneutraal 2030) staat informatie over vraagstukken die met de energietransitie te maken hebben. En waar mensen terecht kunnen met vragen. In BerkelBericht verschijnen regelmatig artikelen. In opdracht van de gemeente voert Agem de campagne 'Heerlijk thuis in huis' uit. In die campagne komt ook energie(kosten)besparing en wooncomfort aan de orde.

- **Kwaliteit**
  De gemeentelijke website is vervangen door een nieuwe, beter 'toegankelijke', website. Het is gelukt om de verzamelde informatie over de energietransitie en de discussie over de herijking van RODE beschikbaar te houden.
- **Geld**

Speerpunt

Van het aardgas af. (060.050)

Wat willen we bereiken?

- Perspectief voor woningeigenaren.
- Een basis voor de planning van de uitvoering van wijkuitvoeringsplannen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We benutten de kansen die voorbij komen om haalbaarheid van warmteplannen te onderzoeken.

Een actueel voorbeeld is het onderzoek naar de benutting van restwarmte van de fabrieken van FrieslandCampina (Borculo en Lochem). Samen met het waterschap Rijn en IJssel, gemeenten Lochem en Zutphen onderzoeken we in welke gemeente en in welke wijk de restwarmte met de hoogste maatschappelijke waarde ingezet kan worden.

- **Kwaliteit**
  Uitslag van het onderzoek is dat de gemeente Zutphen deze warmte het beste kan inzetten.
  Maar er is nog genoeg warmte over. Wij verlenen daarom bestuurlijke steun aan het consortium FrieslandCampina Nederland B.V., Twence B.V., Ennatuurlijk B.V. en Stichting Kiemt. Dit consortium wil met een haalbaarheidsonderzoek de (on)mogelijkheden verkennen van een warmtenet-voorziening in Borculo. Daarnaast willen wij, waar nodig, kennis en expertise vanuit de gemeente inzetten als ondersteuning. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd in de raadsbrief van 18 mei 2021.
- **Geld**

We maken een transitievisie warmte

De Transitievisie Warmte geeft het tijdspad aan voor het aardgasvrij maken per wijk: wanneer kunnen welke wijken van het aardgas worden afgekoppeld. Als er wijken bij zijn die al voor 2030 aardgasvrij kunnen worden gemaakt, maakt de gemeente ook al de mogelijke warmte-alternatieven bekend.
De Transitievisie Warmte wordt samen met stakeholders gemaakt en moet eind 2021 door de gemeenteraad worden vastgesteld.
Belangrijke basis voor de gemeentelijke transitievisie warmte is de Regionale Structuur Warmte (RSW). In de RSW wordt ingegaan op de regionale warmtevraag, de warmtebronnen, de benodigde infrastructuur, de afstemming en de bovenlokale kansen en uitdagingen op het gebied van warmtetransitie.

- **Kwaliteit**
  Op basis van een door ons opgestelde uitvraag is aan Royal HaskoningDHV de opdracht gegund om voor de gemeente Berkelland een TVW op te stellen. Dit is een adviesbureau met de benodigde kennis en expertise voor dit onderwerp. Professionele stakeholders en de samenleving krijgen bij de voorbereiding inbreng. Het is de bedoeling dat de gemeenteraad de TVW voor de gemeente Berkelland uiterlijk 21 december dit jaar vaststelt.
- **Geld**

Speerpunt

Gemeente als voorbeeld. (060.017)

Wat willen we bereiken?

- We vragen veel van inwoners en ondernemers als het gaat om duurzaamheid en energietransitie. Daarom willen we als gemeente het goede voorbeeld geven in duurzaam denken en doen en met gezond verstand.

Wat gaan we daarvoor doen?

We doen een innovatief circulair/duurzaam aanbestedingstraject om van te leren. (060.017)

Circulair aanbesteden is nog niet zo gemakkelijk. Want was is dat eigenlijk precies? En wat vinden wij belangrijk? Een ander soort uitvraag levert misschien meer op. Het is belangrijk dat onze medewerkers daar zelf mee aan de slag gaan om te ervaren hoe het anders kan.

- **Kwaliteit**
  De aanbesteding van onze catering (leertraject) is afgerond. We hebben een nieuwe cateraar geselecteerd op basis van hun visie voor een circulaire catering passend bij Berkelland. Deze pilot heeft ons inzicht gegeven hoe we maatschappelijke thema's, zoals de VN SDG's (sustainable Development Goals), goed kunnen meewegen in inkoopprocedures. We gaan kijken hoe we deze pilot in komende aanbestedingen een vervolg geven.
- **Geld**

We investeren versneld in verduurzaming van ons eigen vastgoed.

We kunnen door versneld te investeren in duurzaamheid niet alleen een bijdrage leveren aan de doelstelling Berkelland energieneutraal 2030, maar ook structureel kosten besparen.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We voeren motie M19-08 uit (eigen gemeentelijk initiatief voor grootschalige energieopwek).

De gemeenteraad heeft het college gevraagd om een concreet uitgewerkt plan inclusief investeringsvoorstel te maken voor een eigen initiatief voor grootschalige lokale en duurzame energieopwek.

- **Kwaliteit**
  Afgesproken is deze weer op te pakken in combinatie met de herijking van het RODE-beleid.
- **Geld**

Wij monitoren onze organisatie/bedrijfsvoering met de CO2 prestatieladder. (060.017)

Voor het behouden van ons in 2019 behaalde certificaat voor niveau 3 (van 5) rapporteren wij schriftelijk onze voortgang intern medio 2021 en krijgen we een reguliere audit eind 2021.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

Wij vergroenen ons energieverbruik.

Bij de perspectiefnota 2021 is besloten om dit niet meer per se te doen met Nederlandse certificaten, maar met Scandinavische. Dat is een stuk goedkoper. Maar liever willen we deze besparing uiteindelijk realiseren via een zelfleveringsmodel energie te leveren van eigen bodem. Dit is ook onderdeel van de keuze voor een nieuwe energieleverancier voor 2022. Als investeerder (motie eigen opwek) willen we die energie van eigen bodem mogelijk maken.

- **Kwaliteit**
  De termijnmarkt van de Garanties van Oorsprong (de officiële naam voor groencertificaten) is ons gunstig gezind. Door een verminderde vraag van grote energieverbruikers (Corona) is de prijs van Nederlandse groencertificaten gezakt. Daardoor konden we voor 2021 weer Nederlandse certificaten aanschaffen voor een veel lagere prijs dan voorheen. Dat betekent ook dat onze ‘footprint’ van de CO2 prestatieladder niet verslechtert in 2021. Volgend jaar kan dat weer heel anders liggen. We zijn bezig met het verkennen van de mogelijkheden om bijvoorbeeld Agem of Twence via een zelfleveringsmodel energie te laten leveren van eigen bodem.
- **Geld**

Wij voeren de reductiemaatregelen uit van de CO2 prestatieladder. (060.017)

In 2021 geven we prioriteit aan: het nieuwe energiecontract en zelfleveringsmodel, het verduurzamen van onze ingekochte brandstoffen, het stimuleren van duurzamer woon-werkverkeer.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

Wat mag het kosten?

Het genoemde bedrag bij 060.017 onder het kopje wijziging betreft het overzetten van het restant van het project uit 2020
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
060.011 EUP: ambitie wonen	**-230**	**-283**	**0**	**0**	**-283**	**-283**	**0**	**0**
060.012 EUP: ambitie bedrijven	**-79**	**-254**	**0**	**0**	**-254**	**-168**	**0**	**0**
060.013 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven	**-17**	**-57**	**0**	**0**	**-57**	**-38**	**0**	**0**
060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek	**0**	**-10**	**0**	**0**	**-10**	**-10**	**0**	**0**
060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking	**0**	**-23**	**0**	**0**	**-23**	**-23**	**0**	**0**
060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording	**-3**	**-25**	**0**	**0**	**-25**	**-25**	**0**	**0**
060.017 Gemeente als voorbeeld	**-49**	**-1.306**	**-47**	**0**	**-1.353**	**-1.266**	**118**	**118**
060.050 Transitiewarmte	**0**	**-50**	**0**	**0**	**-50**	**-50**	**0**	**0**
060.500 Loonkosten programma Actief met duurzaamheid en energie	**-302**	**-305**	**0**	**0**	**-305**	**-305**	**-305**	**-305**
060.700 Rente en afschrijving programma Actief met duurzaamheid en energie	**0**	**-10**	**9**	**0**	**0**	**-10**	**-10**	**-10**
Totaal Lasten	**-681**	**-2.321**	**-37**	**0**	**-2.359**	**-2.176**	**-197**	**-197**
Baten								
060.011 EUP: ambitie wonen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
060.012 EUP: ambitie bedrijven	**22**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
060.050 Transitiewarmte	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**22**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-659**	**-2.321**	**-37**	**0**	**-2.359**	**-2.176**	**-197**	**-197**
Onttrekkingen								
060.710 Reserves	**357**	**2.025**	**47**	**0**	**2.072**	**1.929**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**357**	**2.025**	**47**	**0**	**2.072**	**1.929**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**357**	**2.025**	**47**	**0**	**2.072**	**1.929**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-302**	**-296**	**9**	**0**	**-287**	**-247**	**-197**	**-197**

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
060.010 We stellen een nieuw EUP op				
Lasten	0	-1	0	1
Totaal 060.010 We stellen een nieuw EUP op	**0**	**-1**	**0**	**1**
060.011 EUP: ambitie wonen				
Lasten	-1.205	-459	-151	-596
Baten	0	16	22	-38
Totaal 060.011 EUP: ambitie wonen	**-1.205**	**-443**	**-129**	**-634**
060.012 EUP: ambitie bedrijven				
Lasten	-735	-219	-36	-481
Baten	0	22	0	-22
Totaal 060.012 EUP: ambitie bedrijven	**-735**	**-197**	**-36**	**-503**
060.013 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven				
Lasten	-205	-51	-10	-144
Totaal 060.013 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven	**-205**	**-51**	**-10**	**-144**
060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek				
Lasten	-40	-4	0	-36
Totaal 060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek	**-40**	**-4**	**0**	**-36**
060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking				
Lasten	-140	0	0	-140
Totaal 060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking	**-140**	**0**	**0**	**-140**
060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording				
Lasten	-100	-5	0	-95
Totaal 060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording	**-100**	**-5**	**0**	**-95**
060.017 Gemeente als voorbeeld				
Lasten	-5.187	-61	-7	-5.119
Baten	0	66	0	-66
Totaal 060.017 Gemeente als voorbeeld	**-5.187**	**4**	**-7**	**-5.184**
060.050 Transitiewarmte				
Lasten	-150	0	-21	-129
Baten	0	0	21	-21

Totaal 060.050 Transitiewarmte	**-150**	**0**	**0**	**-150**
Gerealiseerd resultaat	**-7.762**	**-696**	**-181**	**-6.885**

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- EUP 2019-2022
- RODE beleidskader
- Aanpassing Rode beleidskader 2020
- Motie M19-08 eigen gemeentelijk initiatief grootschalige opwek energie
- Plan van aanpak uitvoering motie M19-08
- Motie 21-04 'Regie in de energietransitie'

SPORT IS MEER!

Een leven lang sporten en bewegen
Wat speelt er?

- Sport en bewegen zijn goed voor de gezondheid, voor sociale contacten, welzijn en persoonlijke ontwikkeling. Individueel of met een team, als deelnemer, toeschouwer of vrijwilliger, zowel georganiseerd als ongeorganiseerd, bij een accommodatie, gewoon op straat of in een park. Van jong tot oud beleven we er plezier aan. Sport en bewegen bevorderen eigen regie en creëren ontmoetingen. Daarom richten we ons op alle inwoners van Berkelland in alle leeftijdscategorieën, met speciale aandacht voor de jeugd (jong geleerd, oud gedaan), mensen met een beperking, minima-gezinnen en mensen met een migratie achtergrond.
- We zien sport en bewegen als een krachtig middel om maatschappelijke doelen te bereiken en het is daarom van belang om aansluiting te hebben onder andere bij het lokale uitvoeringsprogramma ‘Samen denken, Samen doen’, het regionale preventieprogramma, het nationale en het regionale sportakkoord Achterhoek in Beweging 2020-2030.
- Met de acht samenwerkende gemeenten zetten we sport en bewegen centraal in de Achterhoek. In 2020 zijn we gestart met de uitvoeringsagenda van het regionale sportakkoord. We werken samen aan de thema’s: ‘Gezonde Jeugd’ (leefstijl), Uniek Sporten (sporten met een beperking), Vitaal ouder worden, Open club/Vitale sportparken, Sportieve beroepsbevolking, Talentontwikkeling en Evenementen.
- In 2020 is de lokale versie van het regionale sportakkoord 'Heel Berkelland beweegt' tot stand gekomen met het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma. Hierin leggen we accenten die voor Berkelland belangrijk zijn. Met de toekomstbestendigheid van ons verenigingsleven als belangrijkste speerpunt. Berkelland staat bekend om haar vitale verenigingsleven maar de omgeving van (sport) verenigingen is aan het veranderen. Demografische ontwikkelingen kunnen leiden tot minder leden, minder vrijwilligers en problemen met de betaalbaarheid van de sport. Het verenigingsleven komt voor nieuwe uitdagingen te staan en dat vraagt om meer zelfstandigheid en ondernemerschap. Sportverenigingen moeten op zoek naar nieuwe samenwerkingen en een innovatief sportaanbod.
- In de Perspectiefnota 2021 moesten keuzes worden gemaakt kosten te besparen. Ook in dit programma. Dat betekent dat we er de komende twee jaar voor moeten zorgen dat de ingecalculeerde besparingen ook gerealiseerd worden. Soms zullen er ook investeringen nodig zijn om structureel te kunnen besparen.
- Elk jaar doen wij een beroep op de SPUK-regeling (Specifieke Uitkering Sportbesluit). Hiermee worden wij deels gecompenseerd voor het besluit dat de gemeente de BTW voor sportkosten niet meer terug kunnen vragen. Dit bedrag verandert fors van jaar tot jaar en is niet geraamd.

Speerpunt

Een leven lang sport en bewegen voor iedereen.

Wat willen we bereiken?

- Alle inwoners kunnen sporten of bewegen.
- Een actieve, gezonde leefstijl.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor volwassenen uit minima-gezinnen zijn er de regelingen gericht op meedoen waardoor zij kunnen sporten en bewegen.

In 2020 is een voorstel gedaan om het meedoenarrangement vorm te geven voor activiteiten op het gebied van sport en verenigingen. Het betreft een pilot van het programma Zorg voor wie dat nodig heeft, met de duur van een jaar.

- **Kwaliteit**
  Er is gekozen voor een doelgroepgericht meedoenarrangement. Deze is in mei van start gegaan. De focus ligt op inwoners die het meeste baat hebben bij deze sportieve activiteiten.

- **Geld**

We faciliteren ‘Achterhoek in beweging' en ondersteunen initiatieven uit de samenleving. (070.070)

Achterhoek in Beweging stelt de kracht van sport, bewegen en een gezonde leefstijl centraal in de Achterhoek. Het is een belangrijk platform met partners in de zorg, het onderwijs, de overheid, cultuur, het bedrijfsleven en de sportwereld. Een plek waar alle regionale en lokale ambities, initiatieven, mensen en middelen bij elkaar komen.
Onder deze activiteit valt ook de ‘vliegwielfunctie sport’ voor het ondersteunen van initiatieven uit de samenleving.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

We ondersteunen de uitvoering van het lokale sportakkoord. (070.090)

Achterhoek in Beweging heeft samen met een Stuurgroep en 3 projectgroepen gezorgd voor een uitvoeringsprogramma. Er is een beroep gedaan op een speciale SPUK-regeling (Specifieke Uitkering Sport) van het rijk voor in totaal € 90.000 (voor 2020, 2021 en 2022) om de uitvoering van de acties mogelijk te maken.

- **Kwaliteit**
  Het Rijk heeft positief 'beschikt' op ons verzoek om budget voor de uitvoering van het Lokaal Sport- en Beweegakkoord 'heel Berkelland Beweegt'. Voor 2021 heeft het Rijk het bedrag verdubbeld, waardoor er in totaal € 120.000 beschikbaar is/komt.
  De stuurgroep is verantwoordelijk voor de inhoud en uitvoering van het Lokaal Sportakkoord en de inzet van de middelen. Dit is in lijn met de opzet van het sport- en beweegakkoord waarbij alle betrokken partners een gelijkwaardige rol vervullen. De SFB zorgt in opdracht van de stuurgroep voor de inzet van de middelen voor de activiteiten van de projectgroepen.
- **Geld**
  De € 90.000 voor 2020 en 2021 hebben we in middels ontvangen. Het gaat om geoormerkte middelen waarover verantwoording moet worden afgelegd.

We zetten combinatiefunctionarissen in (Brede Impuls) die verbindingen leggen tussen sport, cultuur en welzijn. (070.010)

We willen combinatiefunctionarissen blijven inzetten om ervoor te zorgen dat kinderen onder leiding van professionals meer en beter gaan bewegen (voor, onder en na schooltijd). Datzelfde geldt voor het stimuleren van sport en bewegen door ouderen en andere kwetsbare doelgroepen. 2020/2021 is het laatste jaar van de huidige afspraken over de inzet van de combinatiefunctionarissen. In het voorjaar van 2021 moet de aanbesteding voor de nieuwe periode zijn afgerond met een gunning.

Kwaliteit
In overleg met de partners is de aanbesteding voor de nieuwe periode een jaar uitgesteld. De huidige afspraken over de inzet lopen ongewijzigd door tot en met het schooljaar 2021-2022. De aanbesteding voor de schooljaren vanaf 2022/2023 start in het najaar van 2021. De uitvraag zal worden gebaseerd op de evaluatie die vorig jaar heeft plaatsgevonden en nieuwe inzichten. Deze uitvraag wordt ook besproken met de gemeenteraad.

Geld

Speerpunt

Toekomstbestendige verenigingen en sportinfrastructuur.

Wat willen we bereiken?

- Een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur.
- Sterke en vitale sportverenigingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We beheren gemeentelijke (binnen) sportaccommodaties. (070.020)

Als gemeente moeten we ervoor zorgen dat schoolgym mogelijk is (wettelijke taak). Daarom beheren we binnensportaccommodaties. De huidige binnensportaccommodaties voldoen niet allemaal meer aan de eisen, worden onvoldoende gebruikt en/of zijn duur in beheer. Het is nodig om per kern te kijken naar de behoefte aan binnensportaccommodatie, de duurzaamheid daarvan en de samenhang met andere voorzieningen. Moderne toekomstbestendige voorzieningen passen bij de behoefte en zijn beter te exploiteren.
In 2019 voerden we het eerste haalbaarheidsonderzoek uit in Ruurlo. Eenzelfde soort onderzoek is gestart in Eibergen. In 2021 en 2022 volgen Borculo en Neede.

Kwaliteit
In coronatijd hebben wij de huren/erfpacht kwijtgescholden van gemeentelijke sportaccommodaties. Deze mochten immers niet worden gebruikt. De gederfde inkomsten krijgen wij -na aanvraag- (gedeeltelijk) vergoed van het Rijk.

Geld
- Verminderde huurinkomsten sporthallen en gymzalen door corona € 30.000
- Verminderde huurinkomsten structureel (zie ook PPN 2022) € 55.000
- Verminderde pachtinkomsten Pickerhal (zie ook PPN 2022) € 17.500
- Hogere schoonmaakkosten (zie ook PPN 2022) sport/gym € 35.000. Deze kosten worden gecompenseerd door verlaging van de schoonmaakkosten voor het gemeentehuis. Deze waren te hoog geraamd.
- Extra kosten haalbaarheidsonderzoek binnensport Eibergen € 7.500. De aanbesteding voor het uitvoeren van het haalbaarheidsonderzoek Eibergen viel hoger uit dan geraamd. Het al op 26 mei 2020 beschikbaar gestelde budget van € 22.500 is daarom aangevuld tot een bedrag van € 30.000.
Voor de dekking doen we een beroep op de algemene middelen.
Vanuit een centraal budget voor onderhoudslasten van gemeentelijke gebouwen is een budget toegevoegd aan het programma sport, van € 175.000.

We faciliteren de Sport Federatie Berkelland. (070.030)

De Sport Federatie Berkelland (SFB) ondersteunt verenigingen met advisering, procesbegeleiding en het organiseren van deskundigheidsbevordering. De SFB heeft een groot netwerk in het sociaal domein opgebouwd en is een belangrijke overlegpartner voor de gemeente. De SFB doet volop mee met Achterhoek in Beweging en is in 2020 gestart met het project clubkadercoach vanuit ‘Samen Denken, Samen Doen’.

Kwaliteit

- **Geld**

We ondersteunen de exploitatie van zwembaden en de bijbehorende sportaccommodaties. (070.040 en 070.041)

De zwembaden in Ruurlo en Borculo zijn eigendom en in beheer van een stichting. De gemeente draagt een subsidie bij. De exploitatie van de zwembaden in Neede en Eibergen zijn overgedragen aan een bedrijf. Ook onder deze activiteit valt de exploitatie van de sporthallen bij De Meene in Ruurlo, 't Timpke in Borculo en 't Spilbroek in Neede. Rondom onderhoud/renovatie worden soms aparte (financiële) afspraken gemaakt.

- **Kwaliteit**
  Op het moment van schrijven van deze bestuursrapportage zijn de zwembaden net weer een paar weken open. We hebben een aanvraag gedaan voor een tegemoetkoming in de gederfde inkomsten via de SPUK-regeling.
- **Geld**
  Het budget voor het natuurbad Rekken moest nog worden geïndexeerd. Het gaat om € 1.490, te dekken uit algemene baten en lasten.

We stellen € 200.000 beschikbaar voor transformatieplannen. (070.080)

Op basis van de Subsidieregeling 'Transformatiefonds Sport 2020' kunnen sportverenigingen ontwikkelplannen/-initiatieven indienen en een bijdrage krijgen van de gemeente voor de uitvoering ervan. Het gaat om ondersteuning van sportverenigingen naar toekomstbestendige (vrijwilligers)organisaties die een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en sociale cohesie in de Berkellandse samenleving en een positieve gezondheid van inwoners. De indieningstermijn is in verband met de corona-pandemie verlengd tot 1 april 2021.

- **Kwaliteit**
  Het subsidieplafond van de regeling was eind 2020 al bereikt. Daarom heeft de gemeenteraad extra budget beschikbaar gesteld en is de subsidieregeling weer opengesteld.
- **Geld**
  De gemeenteraad heeft op 18 mei 2021 besloten om een extra budget van € 100.000,- beschikbaar te stellen voor de 2e tranche van de Subsidieregeling Transformatiefonds Sport.
  Voor de dekking van dit budget is een beroep gedaan op de algemene reserve.

We subsidiëren jeugdleden van sportverenigingen. (070.050)

In het vitaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd onder sportverenigingen wordt aangegeven dat men behoefte heeft aan structurele ondersteuning. De reguliere subsidie die verenigingen ontvangen, wordt nu hoofdzakelijk bepaald aan de hand van het aantal jeugdleden. Deze aantallen lopen terug en daarmee neemt ook de hoogte van de subsidie die wordt ontvangen af. Tegelijkertijd gaan de verenigingen zich, mede gestuurd vanuit gemeentelijk beleid, richten op andere doelgroepen. We onderzoeken daarom of de huidige (structurele) subsidieregeling nog aansluit op de feitelijke situatie. Dit thema wordt in 2021 concreet opgepakt binnen de uitwerking van het 'lokale sportakkoord'.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	**-354**	**-354**	**0**	**0**	**-354**	**-354**	**-354**	**-354**
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	**-696**	**-460**	**-312**	**-90**	**-862**	**-460**	**-460**	**-292**
070.030 Faciliteren Sport Federatie Berkelland	**-94**	**-85**	**0**	**0**	**-85**	**-75**	**-75**	**-75**
070.041 Zwembaden	**-1.055**	**-1.123**	**-1**	**0**	**-1.124**	**-1.123**	**-1.123**	**-1.001**
070.050 Subsidieren jeugdleden sportverenigingen	**-87**	**-92**	**0**	**0**	**-92**	**-92**	**-65**	**-65**
070.070 Wij faciliteren Achterhoek in beweging	**-35**	**-49**	**0**	**0**	**-49**	**-49**	**-49**	**-49**
070.080 Toekomstbestendige sportverenigingen	**-375**	**0**	**-25**	**-100**	**-125**	**0**	**0**	**0**
070.090 Sportakkoorden	**0**	**0**	**-90**	**0**	**-90**	**0**	**0**	**0**
070.500 Loonkosten programma Sport is meer	**-223**	**-230**	**0**	**0**	**-230**	**-230**	**-230**	**-230**
070.700 Rente en afschrijving programma Sport is meer	**-112**	**-224**	**70**	**0**	**-154**	**-464**	**-464**	**-464**
Totaal Lasten	**-3.033**	**-2.616**	**-358**	**-190**	**-3.164**	**-2.846**	**-2.820**	**-2.530**
Baten								
070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	**2**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	**189**	**214**	**-103**	**0**	**111**	**214**	**214**	**214**
070.070 Wij faciliteren Achterhoek in beweging	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
070.090 Sportakkoorden	**0**	**0**	**90**	**0**	**90**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**191**	**214**	**-13**	**0**	**201**	**214**	**214**	**214**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-2.842**	**-2.402**	**-370**	**-190**	**-2.963**	**-2.632**	**-2.606**	**-2.316**
Onttrekkingen								
070.710 Reserves	**499**	**150**	**46**	**160**	**356**	**89**	**89**	**89**
Totaal Onttrekkingen	**499**	**150**	**46**	**160**	**356**	**89**	**89**	**89**
Stortingen								
070.710 Reserves	**-45**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**-45**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**454**	**150**	**46**	**160**	**356**	**89**	**89**	**89**
Gerealiseerd resultaat	**-2.388**	**-2.252**	**-325**	**-30**	**-2.607**	**-2.543**	**-2.517**	**-2.227**

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60510901 PRJCT Haalbaarheidsonderzoek binnensport	**-40**	**5**	**0**	**-45**
60510902 PRJCT Eenmalige subsidieregeling sport	**-200**	**-191**	**-5**	**-4**
60510903 PRJCT Transformatie sport	**-200**	**-184**	**-28**	**12**
Gerealiseerd resultaat	**-440**	**-370**	**-33**	**-37**

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Sportkader Achterhoek in Beweging 2016-2020
- Uitvoeringsagenda Achterhoek in Beweging 2016-2020

CULTUUR IS VAN IEDEREEN

Cultuur beleef je in Berkelland
Wat speelt er?

- Cultuur is kunst, muziek, toneel, archeologie, monumenten, media, musea, beeldende kunst en (culturele)evenementen. Maar cultuur is ook hoe we met elkaar omgaan, wat we met elkaar beleven en hoe we naar dingen kijken.
- Alle inwoners van Berkelland hebben te maken met cultuur, als maker, toeschouwer, volger of deelnemer. Ze zorgen samen voor een groot aanbod aan culturele activiteiten.
- In 2020 hebben we zoveel mogelijk met alle betrokkenen gesproken om tot een gezamenlijke Cultuur- en erfgoedvisie met uitvoeringsprogramma te komen. Met als doel: effectiever en duurzamer samenwerken aan gemeenschappelijke doelen.
- In 2021 gaan we concreet aan de slag met dat uitvoeringsprogramma en het voorbereiden van de diverse bezuinigingsopgaven die in de Perspectiefnota 2021 zijn vastgelegd.

Speerpunt

Een samenhangende cultuur- en erfgoedvisie met uitvoeringsprogramma.

Wat willen we bereiken?

- Alle kinderen komen in aanraking met muziek, kunst en cultuur.
- Cultuur is zoveel mogelijk zichtbaar en toegankelijk voor iedereen.
- Culturele organisaties werken samen en zijn toekomstbestendig.
- Inwoners blijven culturele initiatieven ontwikkelen.
- Leesvaardige, mediawijze kinderen.
- Aandacht voor laag-geletterden.
- Behoud en doorontwikkeling van erfgoed.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aan de slag met het uitvoeringsprogramma cultuur- en erfgoed. (080.022, 080.090 en 080.110)

De cultuur- en erfgoedvisie is breed en integraal aangepakt. De oorspronkelijk gedachte procesaanpak ‘innovatief-light’ is in 2020 aangepast vanwege de coronamaatregelen. Onderdeel van de cultuur- en erfgoedvisie is een visie op religieus erfgoed (kerkenvisie): wat is er (on)mogelijk met (vrijkomende) kerken in Berkelland de komende 5-10 jaar? Hiervoor hebben we subsidie gekregen van de rijksoverheid.

Kwaliteit
De cultuur- en erfgoedvisie en uitvoeringsprogramma hebben ter inzage gelegen, maar zijn nog niet vastgesteld. We hebben het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren nog niet goed samen met alle partijen kunnen invullen. Hierdoor waren niet alle opgesomde acties in het uitvoeringsprogramma helemaal concreet uitgewerkt en (waar mogelijk) resultaatgericht/meetbaar/evalueerbaar genoeg gemaakt.
We willen toch de tijd nemen om het uitvoeringsprogramma eerst zo 'SMART' mogelijk te maken voordat deze wordt vastgesteld. Gezien de corona-versoepelingen in de samenleving is er nu misschien ook weer ruimte om samen met betrokkenen de actiepunten beter meetbaar en realistisch te formuleren.

Geld

We helpen culturele organisaties bij de (door)ontwikkeling naar toekomstbestendigheid. (080.120)

Hiervoor is € 100.000 beschikbaar. Op basis van de Cultuur- en erfgoedvisie zoeken we in 2021 naar een goede besteding van dit bedrag.

- **Kwaliteit**
  De cultuur- en erfgoedvisie heeft ter inzage gelegen, maar is nog niet vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma moet nog beter uitgewerkt worden.
- **Geld**
  Bij raadsbesluit van 10 december 2019 is € 100.000 beschikbaar gesteld voor hulp bij de transformatie naar toekomstbestendigheid (vergelijk transformatiefonds sport). Het geld krijgt een bestemming op basis van het uitvoeringsprogramma van de cultuur- en erfgoedvisie. Dit gebeurt vanaf 2021.

We ondersteunen de (vrijwilligers van de) dorpsböke. (080.010)

In Berkelland hebben we dorpsböke in alle kleine kernen; zij werken samen met de basisscholen, dorpshuizen en de bibliotheek Oost-Achterhoek. Het boekenaanbod is gericht op de lokale behoefte. De dorpsböke worden gerund door vrijwilligers.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We ondersteunen via subsidiëring diverse lokale culturele activiteiten en/of verbanden. 080.020)

Het gaat hier om onder meer de subsidiëring aan de BeMO, diverse muziek- en culturele verenigingen en jaarlijkse culturele evenementen.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We subsidiëren de bibliotheek Oost-Achterhoek. (080.040)

Leesvaardigheid en informatievaardigheid zijn onmisbaar voor zelfredzame inwoners. De Bibliotheek Oost-Achterhoek (BOA) zet hier op in met als doel leesbevordering van inwoners, hen te ondersteunen in leren en informatie toegankelijk te maken.

- **Kwaliteit**
  Ondanks de sluiting en het niet kunnen aanbieden van diensten heeft de bibliotheek de (financiële) schade kunnen beperken. Meer mensen hebben het online reserveren van boeken gevonden.
- **Geld**
  Bij de raming was geen rekening gehouden met de afgesproken indexatie van het subsidiebedrag. Het gaat om € 15.000.

We subsidiëren de instandhouding van monumenten. (080.050)

Dit doen we via een subsidieregeling. Eigenaren van gemeentelijke monumenten kunnen een bijdrage krijgen voor het onderhoud aan hun pand. Het beschikbare budget is vanaf 2021 verminderd als gevolg van de besluitvorming in de Perspectiefnota 2021. Uit dit budget betalen we ook de kosten voor de monumentendag en (externe) advieskosten.

- **Kwaliteit**

Geld

We subsidiëren de lokale omroep. (080.021)

De lokale omroepen hebben een opdracht van het Rijk gekregen (Mediawet) om te komen tot streekomroepen. Doel is het versterken van de journalistieke kwaliteit en een verbetering van de continuïteit van de berichtgeving. Voor de uitvoering van het gezamenlijke voorstel van de Achterhoekse lokale omroepen is gedurende 3 jaar € 30.000 extra gereserveerd.

Kwaliteit
Er ligt een plan van de Stichting Berkelland Lokaal met een verzoek om extra geld beschikbaar te stellen. Hierover zijn we nog in overleg.

Geld
Bij de begrotingsraming was geen rekening gehouden met de verhoging van de bijdrage (indexering). Het gaat om € 5.000.

We subsidiëren het Erfgoedcentrum Achterhoek-Liemers (ECAL). (080.060)

Het ECAL beheert onze archieven en het streekarchief. Deze archieven zijn steeds meer digitaal. Daarom is het ECAL bezig met de inrichting van een digitaal depot. En zorgt daarmee voor de toegankelijkheid van digitale informatie. Het ECAL is een rijke bron van informatie over de streekcultuur en -historie in de vorm van archieven, beeldcollecties, boeken en documentatie.

Kwaliteit

Geld

We subsidiëren musea. (080.051)

Museum De Scheper, het Brandweermuseum en De Lebbenbrugge ontvangen een bijdrage. Museum de Scheper beheert daarnaast een gemeentelijke collectie en ontvangt daarvoor een vergoeding.

Kwaliteit
Of en in hoeverre de coronamaatregelen de musea in problemen hebben gebracht, is nog niet duidelijk. In 2021 starten we met de visie op musea en de harmonisatie van subsidies.

Geld
Bij de begrotingsraming was geen rekening gehouden met indexering. Het gaat om € 17.000.

We zorgen voor cultuureducatie voor ieder kind in het basisonderwijs. (080.041)

We zetten stichting Muziek en KunstWijs in om in het basisonderwijs muziek-, kunst- en cultuureducatie vorm te geven. Hierbij proberen we zoveel mogelijk de verbinding te maken met lokale culturele verenigingen/organisaties.

Kwaliteit
De Stichting Muziek en Kunstwijs heeft een nieuwe naam en heet nu Stichting Culturije.

Geld
Dankzij de bijdrage van Muziek en Kunstwijs kunnen wij tot en met 2024 tóch deelnemen aan het Cultuur- en erfgoedpact.

We zorgen voor het onderhoud van kunst in de openbare ruimte. (080.022)

In de openbare ruimte van Berkelland staan diverse kunstwerken. De gemeente is meestal verantwoordelijk voor het onderhoud ervan.
Onder deze activiteit vallen ook overige kosten die niet vallen onder een van de andere activiteiten.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

Wat mag het kosten?

De bedragen genoemde in de kolom wijzigingen bij 080.021, 080.040, 080.041 en 080.051 betreffen indexaties op de verstrekte subsidies.
De wijziging bij 080.110 en 080.120 betreffen het overzetten van het restant van projecten uit 2020.
De € 60.000 genoemd bij 080.041 betreft een de deelname aan de Cultuur- en Erfgoedpact 2021-2024. Hier tegenover staat een 100% dekking van St. Muziek en Kunstwijs.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
080.010 Vrijwilligers Dorpsboke	-35	-35	0	0	-35	-35	-35	-35
080.020 Subs div lokale culturele act	-527	-162	0	0	-162	-162	-162	-162
080.021 Subsidies lokale omroep	0	-53	-5	0	-58	-53	-53	-23
080.022 Cultuurbeleid en onderhoud kunst	0	-25	0	0	-25	-25	-25	-25
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	-627	-622	-15	0	-637	-622	-622	-622
080.041 Cultuur educatie voor ieder kind	0	-242	-4	-60	-306	-242	-242	-242
080.050 Gemeentelijke monumenten	-375	-85	0	0	-85	-85	-85	-85
080.051 Subsidiëren musea	0	-87	-17	0	-103	-87	-87	-87
080.060 Erfgoed centrum	-256	-256	0	0	-256	-256	-256	-256
080.090 Cultuurnota met uitvoeringsprogramma	-7	0	0	0	0	0	0	0
080.095 Bezuiniging Cultuur	0	0	0	0	0	0	255	255
080.110 We maken een kerken-/cultuurvisie	-30	0	-30	0	-30	0	0	0
080.120 Toekomstbestendige cultuurverenigingen	0	0	-100	-152	-252	0	0	0
080.500 Loonkosten programma Cultuur is voor iedereen	-227	-224	0	0	-224	-224	-224	-224
080.700 Rente en afschrijving programma Cultuur is voor iedereen	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-2.085	-1.792	-169	-212	-2.172	-1.792	-1.536	-1.506
Baten								
080.020 Subs div lokale culturele act	0	0	0	0	0	0	0	0
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	6	5	0	0	5	5	5	5
080.041 Cultuur educatie voor ieder kind	0	0	0	60	60	0	0	0
080.050 Gemeentelijke monumenten	45	28	0	0	28	28	28	28
Totaal Baten	50	33	0	60	93	33	33	33
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.034	-1.759	-169	-152	-2.080	-1.759	-1.503	-1.473
Onttrekkingen								
080.710 Reserves	10	30	130	152	311	30	30	0
Totaal Onttrekkingen	10	30	130	152	311	30	30	0
Stortingen								
080.710 Reserves	-30	0	0	0	0	0	0	0

Totaal Stortingen	**-30**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**-20**	**30**	**130**	**152**	**311**	**30**	**30**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-2.054**	**-1.729**	**-39**	**0**	**-1.768**	**-1.729**	**-1.473**	**-1.473**

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60530901 PRJCT Eenmalige subsidieregeling cultuur	**-100**	**0**	**0**	**-100**
60550001 PRJCT Cultuur/kerkenvisie	**-60**	**-30**	**-2**	**-27**
60830904 PRJCT Reg.proj. nieuwe tijd wederopb in Achtrhk	**-230**	**-232**	**0**	**2**
Gerealiseerd resultaat	**-390**	**-262**	**-2**	**-126**

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Cultuur- en erfgoedvisie

SAMEN VEILIG

Veilig zijn in Berkelland? Daar zorgen we samen voor!
Wat speelt er?

Een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners
Wij zien een steeds een positiever beeld, zowel intern als vanuit de samenleving, over de wijze waarop onze BOA's hun werk uitvoeren. Het positieve beeld is mede het resultaat van onze beleidslijn 'van handhaving naar dienstverlening'.
Berkelland vraagt qua gemeente een andere inzet van de BOA's dan in stedelijke gebieden. De BOA's vormen de ogen en oren van de gemeentelijke organisatie en hun deskundigheid wordt ingezet in een breed scala aan werkzaamheden. Zo zijn zij veelal betrokken bij sociale veiligheidsvraagstukken, ondermijning, horeca-aangelegenheden, verkeersproblematiek en overlast. Het schrijven van boetes, de harde handhaving, is een uiterste middel. De BOA's maken daarom ook niet voor niets onderdeel uit van het team dienstverlening. Vanuit de gedachte van dit team, het dienstverlenen aan onze inwoners, voeren zij hun taken uit.
De huidige set prestatie indicatoren voldoet niet meer om deze ontwikkeling goed weer te geven. In de begroting 2022 nemen wij een nieuwe set indicatoren op die hier beter op aansluit.
Geen ruimte voor 'ondermijning'
Ondermijning heeft onverminderd onze aandacht. Hierbij zien we dat onze regionale samenwerking vruchten afwerpt. Beleid is regionaal geharmoniseerd en informatie wordt gedeeld. Gezamenlijk wordt ingezet op het versterken van de informatiepositie door meer gebruik te maken van data in het Datalab Gelderland Oost.
De keuzes in de Perspectiefnota 2021 (Berkelland in Balans) en onze huidige financiële positie maken echter dat we een stap terug moeten doen. Voor de Regionale programmamanager Ondermijning is vanaf 2022 geen budget meer aanwezig. Voor deelname aan Meld Misdaad Anoniem en het extra uitvoeren van controles op basis van signalen over mogelijk ondermijnende activiteiten is eveneens geen extra budget beschikbaar.
Verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen.
Naast de aandacht voor high impact crime maakt (groene) handhaving ook onderdeel uit van dit programma. In het handhavingsjaarverslag en handhavingsjaarplan leggen wij afzonderlijk verantwoording aan u af over het gevoerde beleid en de geplande activiteiten. Bij de behandeling van het -verslag en -plan in de commissie ruimte van 12 mei 2021 is gesproken over de groene handhaving en in het bijzonder de illegale kap.
Op basis van het handhavingsprogramma is extra gefocust op illegale kap in het buitengebied. Hierbij is gebruik gemaakt van luchtfoto's en speciale software. Inmiddels zijn ruim 150 situaties ontdekt waarbij sprake is van illegale kap. Dit komt boven op de situaties die wij met reguliere controles constateren. Wij verwachten na afronding van de inventarisatie van het gehele buitengebied ongeveer 285 illegale kap situaties in beeld te hebben.
In het handhavingsjaarplan hebben wij aangegeven hoe wij de beschikbare formatie willen inzetten over de verschillende onderdelen.

Speerpunt

Een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners.

Wat willen we bereiken

- Een veilige gemeente zijn en blijven en dat onze inwoners dit zo beleven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Dienstverlening Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's).

De BOA's hebben in 2020 een uitzonderlijke prestatie geleverd. Zij stonden aan de lat om naast hun reguliere werk ook de controles op de naleving van de noodverordening in het kader van de coronacrisis uit te voeren. Dit heeft wel geresulteerd in een positiever beeld, zowel intern als vanuit de samenleving, over de wijze waarop zij hun werk uitvoeren. Het positieve beeld is mede

het resultaat van onze beleidslijn ‘van handhaving naar dienstverlening’. Berkelland vraagt qua gemeente een andere inzet van de BOA’s dan in stedelijke gebieden. De BOA’s vormen de ogen en oren van de gemeentelijke organisatie en hun deskundigheid wordt ingezet in een breed scala aan werkzaamheden. Zo zijn zij veelal betrokken bij sociale veiligheidsvraagstukken, ondermijning, horeca-aangelegenheden, verkeersproblematiek en overlast.
Het schrijven van boetes, de harde handhaving, is een uiterste middel. De BOA’s maken daarom ook niet voor niets onderdeel uit van het team dienstverlening. Vanuit de gedachte van dit team, het dienstverlenen aan onze inwoners, voeren zij hun taken uit. Om aanspreekbaar en zichtbaar te zijn in de diverse kernen is het van belang dat zij weinig op het gemeentehuis zitten en veel ‘op straat’ aanwezig zijn. Binnen het team dienstverlening hebben we daarom gekozen om binnen de huidige formatie een verschuiving plaats te laten vinden. De BOA’s zullen vanaf 1 januari 2021 ondersteund worden door een administratief medewerker voor 0,5fte. Hierdoor kunnen de BOA’s doen waarvoor zij in dienst zijn, het aanwezig zijn in de kernen.
De laatste jaren is duidelijk geworden dat er veel vraag is naar BOA’s in het land. Het werven van juiste kandidaten wordt steeds lastiger. Het is ons de afgelopen 2 jaren gelukt om een groep BOA’s te vormen met veel potentie. Het is echter wel een bijzonder jonge groep, met een gemiddelde leeftijd van 22 jaar. Deze groep heeft veel in zich, maar heeft wel behoefte aan goede coaching. De afgelopen 2 jaren hebben we hier ervaring in opgedaan. Het team dienstverlening wil dit in 2021 borgen door 8 uren teamcoaching binnen de huidige formatie op te nemen. In 2021 zullen we daarnaast ook het begeleiden van stagiaires weer oppakken. We willen ons profileren als een plek waar aanstormende talenten kunnen uitgroeien tot volwassen BOA’s.

- **Kwaliteit**
  De dienstverlening van de BOA's is mede door corona heel erg goed. De BOA 's hebben afgelopen jaar veel ondernemers bezocht (gevraagd en ongevraagd) om mee te denken over de corona maatregelen. Daarnaast zijn er natuurlijk ook inwoners bezocht die zich niet aan de maatregelen hielden. Hierbij zijn door de BOA's moeilijke gesprekken gevoerd. Vrijwel altijd was er uiteindelijk wel begrip voor de opgelegde maatregelen.
- **Geld**

We bevorderen brandveilig wonen van niet-zelfredzamen. Daarnaast gaan we inwoners bewust maken over wat zij kunnen doen om (mogelijke) calamiteiten als gevolg van brand te voorkomen door snel en adequaat handelen. (090.010)

Onder deze activiteit valt ook de bijdrage aan de Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland.

- **Kwaliteit**
  Het project van de VNOG is afgelopen op dit moment. Er komt nog een nieuw project waarbij er speciale aandacht is voor verminderd zelfredzamen. Eerdere jaren hebben we bij een brand met grote impact (gewonde of blok woningen met brand) een bijeenkomst georganiseerd. Gelukkig hebben wij dat dit jaar niet gehad.
- **Geld**
  De jaarrekening 2020 van de VNOG is definitief vastgesteld en laat een positief resultaat zien. Dit is grotendeels veroorzaakt doordat veel projecten en bijvoorbeeld trainingen/opleidingen niet door gegaan zijn in 2020. Daarnaast heeft het Rijk veel werkzaamheden ten behoeve van corona vergoed. Na resultaatbestemming vloeit er, volgens de verdeelsleutel 2020, € 226.000 terug naar de gemeente Berkelland. Op dit bedrag is een tegenvaller in de loon- en prijscompensatie van € 9.000 al in mindering gebracht en kosten voor Koninklijke onderscheidingen. Omdat onze jaarrekening 2020 al is vastgesteld wordt dit bedrag ten gunste van 2021 geboekt.

We maken een breed plan om problemen als gevolg van overmatig alcohol- en drugsgebruik van jeugd aan te pakken. (090.020)

We zien grote problemen ontstaan bij jeugd door overmatig alcohol- en drugsgebruik. Dit heeft voor henzelf maar ook voor de omgeving grote gevolgen. Met behulp van ons netwerk van deskundigen en alle betrokkenen pakken we in 2021 een breed aanvalsplan weer op om zowel in preventieve als repressieve zin dit probleem aan te pakken.

- **Kwaliteit**
  In verband met corona heeft dit enige tijd stilgelegen. Dit is inmiddels weer opgestart.
- **Geld**

We vragen inwoners naar hun onveiligheidsgevoel (bijvoorbeeld via het internetpanel) en ondernemen daarop gericht actie.

- **Kwaliteit**
  Er is wel een enquête uitgezet naar het veiligheidsgevoel in het buitengebied. Door de coronamaatregelen zijn fysieke bijeenkomsten niet gehouden.
- **Geld**

We zorgen voor passende en gerichte inzet samen met inwoners en andere betrokken partners (zoals politie, woningcorporaties, maatschappelijke instellingen, vastgoedeigenaren, uitzendbureaus en omgevingsdienst).

- **Kwaliteit**
  Er zijn diverse overleggen om overlast situaties te voorkomen en te beperken.
- **Geld**

Speerpunt

Geen ruimte voor ‘ondermijning’.

Wat willen we bereiken?

- Ondermijning wordt herkend en aangepakt, zodat er geen ruimte meer is voor vermenging van de ‘onderwereld’ en ‘bovenwereld’.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken kaders en richtlijnen voor de huisvesting van arbeidsmigranten en zorgen ervoor dat deze worden nageleefd, om zo negatieve aspecten van arbeidsmigratie (zoals mensenhandel, slechte woonomstandigheden en overlast) te beperken.

- **Kwaliteit**
  Het huisvesten van arbeidsmigranten heeft heel erg veel raakvlakken met de zeer overspannen woningmarkt. De arbeidsmigranten verblijven vaak in (recreatie)woningen aan de onderkant van de woningmarkt. We hebben geprobeerd zicht te krijgen op de woonsituatie van arbeidsmigranten. Toch heeft ook onze gemeente werkgelegenheid die inwoners van Nederland niet willen uitvoeren. We hebben deze mensen dus echt wel nodig. We kijken naar manieren waarop arbeidsmigranten zich wel gaan inschrijven in onze gemeente. Daarnaast bezoeken we adressen waar naar ons idee arbeidsmigranten (in grotere aantallen wonen) om te kijken of er geen sprake is van mensenhandel en of er voldaan kan worden aan de adviezen van commissie Roemer.
- **Geld**

We maken onze inwoners en collega’s bewust van situaties die met ondermijning te maken kunnen hebben.

- **Kwaliteit**
  Er is door het CCV een digitale bijeenkomst KIEK UUT gehouden voor de ondernemers en inwoners van Berkelland. Daarnaast is er een bezoek geweest aan een industrieterrein om ondernemers bewust te maken van ondermijning en ondernemers bewust te maken van mogelijke signalen die kunnen duiden op ondermijning. Het is de bedoeling dat deze bezoeken in de hele gemeente gaan plaatsvinden.

Geld
Er is hiervoor een budget beschikbaar van € 100.000 van het ministerie van binnenlandse zaken.

We werken nog meer samen met onze inwoners en betrokken partners door informatie uit te wisselen, verbindingen te maken en het makkelijk te maken melding te doen van mogelijke situaties van ondermijning.

Kwaliteit
Er is een live stream geweest met het CCV, burgemeester en teamchef politie over ondermijning en ondernemers. Daarnaast zijn er diverse bezoeken geweest aan campings, een bedrijventerrein en locaties met arbeidsmigranten. Dit om mensen bewust te maken van ondermijning.

Geld

Speerpunt

Verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen.

Wat willen we bereiken?

- Minder high impact crimes.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen (onder andere met financiële middelen) het Keurmerk Veilig Ondernemen voor het hele buitengebied.

Kwaliteit
Helaas zijn er in 2020 en begin 2021 geen bijeenkomsten gehouden in het kader van KVO buitengebied. Dit is in verband met corona. Het is zeker de bedoeling dit weer op te starten in het najaar.

Geld

We zetten in op intensieve gerichte daderaanpak, een gebiedsgerichte aanpak, preventie én aandacht voor het slachtoffer.

Kwaliteit
Er is een terugkerend jeugd overleg waarin zorgelijke zaken worden besproken en gerichte acties opgepakt worden.

Geld

Wat mag het kosten?

Bij activiteit 090.010 is de autonome ontwikkelingen van de bijdrage aan de VNOG verwerkt.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
090.010 Brandveilig wonen	**-2.660**	**-2.757**	**226**	**-5**	**-2.536**	**-2.757**	**-2.742**	**-2.742**
090.020 Handhavingsbeleid	**-3**	**-2**	**-102**	**0**	**-104**	**-2**	**-2**	**-2**
090.500 Loonkosten programma Samen veilig	**-107**	**-133**	**0**	**0**	**-133**	**-133**	**-133**	**-133**
Totaal Lasten	**-2.771**	**-2.892**	**124**	**-5**	**-2.773**	**-2.892**	**-2.877**	**-2.877**
Baten								
090.010 Brandveilig wonen	**2**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
090.020 Handhavingsbeleid	**14**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**16**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-2.755**	**-2.892**	**124**	**-5**	**-2.773**	**-2.892**	**-2.877**	**-2.877**
Onttrekkingen								
090.710 Reserves	**3**	**0**	**102**	**5**	**107**	**0**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**3**	**0**	**102**	**5**	**107**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**3**	**0**	**102**	**5**	**107**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-2.751**	**-2.892**	**226**	**0**	**-2.666**	**-2.892**	**-2.877**	**-2.877**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Integraal Veiligheidsplan (2014-2018)
- Integriteitsbeleid
- Handhavingsplan en Raadsbesluit Openbare ruimte 2016

AAN DE SLAG MET DE OMGEVINGSWET

Een nieuwe manier van (samen)werken
Wat speelt er?

- De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 juli 2022. Dit komt vooral omdat het Digitale Stelsel Omgevingswet nog niet klaar is.
- In deze wet worden 26 bestaande wetten opgenomen en het aantal Algemene maatregelen van Bestuur teruggebracht van 120 naar 4.
- De wet gaat over alle onderwerpen die te maken hebben met de fysieke leefomgeving (ruimtelijke ordening, milieu, lucht, water, natuur, klimaat, verkeer, veiligheid, welzijn, gezondheid, enzovoort).
- Het is de bedoeling dat door de nieuwe wet:
    - plannen en regels inzichtelijker en voorspelbaarder zijn dan nu het geval is.
    - de leefomgeving van mensen meer als totaal wordt bekeken.
    - het gemeentebestuur meer ruimte krijgt om zelf belangen af te wegen.
    - besluiten sneller kunnen worden genomen.
- Voor de gemeente heeft de wet gevolgen voor onze manier van besturen, communiceren en (samen)werken.
- In april 2019 heeft de gemeenteraad zijn ambities voor de Omgevingswet vastgesteld.
- Voor de start van de implementatie van de Omgevingswet heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van de jaarrekening 2017 € 527.564 beschikbaar gesteld als projectbudget.
- De implementatie van de Omgevingswet vraagt van onze medewerkers dat zij opleidingen volgen, regels en plannen aanpassen en de nieuwe werkprocessen uitwerken en inrichten. Dit doen wij met eigen mensen omdat zij ook degenen zijn die in 2022 op basis van de nieuwe wet hun werk moeten uitvoeren.
- De exacte kosten van de implementatie van de Omgevingswet zijn met de kennis van nu, lastig in te schatten. In 2021 doen wij een groot beroep op onze medewerkers. Om hen in staat te stellen deze werkzaamheden uit te voeren zorgen wij waar nodig voor vervangende inhuur om de continuïteit van dienstverlening te waarborgen.
- Door de latere invoering van de Omgevingswet moeten wij de projectorganisatie langer in stand houden. Dit brengt extra kosten met zich mee. Daarnaast worden er door aanpassingen in het proces van de Omgevingsvisie waarschijnlijk extra kosten gemaakt voor externe advisering.

Speerpunt

Concreet aan de slag met een Omgevingsvisie. (120.010)

Wat willen we bereiken?

- In de Omgevingsvisie beschrijven wij de ambities en opgaven van Berkelland.
- Het proces om te komen tot een Omgevingsvisie is aangepast. Wij leveren in februari 2022 een overdrachtsdocument op dat voor de nieuwe gemeenteraad de basis is om eind 2022 de Omgevingsvisie vast te stellen.
- Door aanpassing van het proces moeten er waarschijnlijk extra onderzoekskosten gemaakt worden en is langere begeleiding door een extern bureau noodzakelijk.
- Het integraal oefenen met de Omgevingswet is vertraagd door het ontbreken van een werkend landelijk digitaal stelsel. Dit staat nu gepland voor het eerste half jaar 2022.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken een leidraad voor participatie.

De Omgevingswet gaat er van uit dat wanneer iemand een idee of plan heeft voor de leefomgeving, hij/zij eerst in gesprek gaat met de buurt en alle betrokkenen. De werkwijze

hiervoor willen we vastleggen in heldere spelregels die bruikbaar zijn in de voorbereiding van elk nieuw idee, in de gemeente, de wijk of de buurt.

Kwaliteit
Voor het opstellen van de Omgevingsvisie is een participatieplan gemaakt. Op basis hiervan hebben bijeenkomsten plaatsgevonden met ketenpartners en vertegenwoordigers uit kernen, gebieden en belangenorganisaties. Daarnaast is participatie in brede zin opgenomen in het Omgevingswet-proof maken van de organisatie en bestuur. Eind 2021 stelt de gemeenteraad vast voor welke activiteiten zij participatie verplicht stelt en welke handreiking zij daarvoor meegeeft aan initiatiefnemers.

Geld

We oefenen met een aantal pilots.

De in het stappenplan genoemde pilots zijn: evalueren interactieve processen, op zoek naar nieuwe thema's voor de Omgevingsvisie, afwegingskader/kwaliteitskader, doelen van het Omgevingsplan. De raadswerkgroep Omgevingswet is hier nauw bij betrokken. De pilots worden in 2021 afgerond.
Door uitstel van de Omgevingswet en de vertraging in het Digitale Stelsel Omgevingswet is het oefenen met de nieuwe werkwijze in de organisaties noodgedwongen doorgeschoven naar het eerste half jaar 2022.

Kwaliteit

Geld

We volgen het plan van aanpak uit 2019 om te komen tot een Omgevingsvisie.

Door het tweede uitstel van de invoeringsdatum en door aanpassingen in het proces van de Omgevingsvisie is het plan van aanpak op onderdelen gewijzigd.
We zijn als organisatie volgens het aangepaste plan klaar voor de Omgevingswet op 1 januari 2022. Omdat het Digitale stelsel Omgevingswet pas eind 2021 gereed is kunnen we in het eerste half jaar van 2022 pas gaan oefenen met de processen en het toetsen van de gemaakte afspraken. Dit maakt dat we klaar zijn voor invoering van de Omgevingswet per 1 juli 2022.
Door aanpassingen van het proces Omgevingsvisie stelt de gemeenteraad voor de verkiezingen een overdrachtsdocument vast, en niet een afgeronde Omgevingsvisie. Dit is aan de nieuwe gemeenteraad, op basis van al het afgeronde 'huiswerk' dat nu plaatsvindt. Wij verwachten dat de nieuwe gemeenteraad eind 2022 de Omgevingsvisie kan vaststellen.

Kwaliteit

Geld
Door het uitstel van de Omgevingswet moeten we de projectorganisatie langer in stand houden. Dit brengt extra kosten met zich mee voor (vervangende) inhuur en proceskosten.
Het aanpassen van het proces Omgevingsvisie betekent dat we een paar extra tussenstappen maken. Deze stappen waren niet begroot en brengen extra kosten met zich mee voor externe begeleiding/advisering. Door het opknippen van de onderzoeken naar de milieu effecten en de integrale afweging na afloop worden er naar verwachting ook extra onderzoekskosten gemaakt.
De invoering van de Omgevingswet was begroot op € 1.700.000. Hiervan is bij de voorjaarsnota 2017 € 527.564 beschikbaar gesteld in de begroting. Dit bedrag is bijna op. Voor de projectorganisatie de komende periode en voor de afronding van de Omgevingsvisie schatten wij in nog € 400.000 nodig te hebben. Wij vragen u dit bedrag beschikbaar te stellen en te dekken uit het positieve saldo van de Bestuursrapportage 2021.

Speerpunt

Werken volgens de nieuwe wet.

Wat willen we bereiken?

- De organisatie is ‘omgevingswetproof’ per 1 januari 2022
- Bevoegdheden zijn duidelijk.
- Efficiënte werkprocessen. Deze worden verder aangescherpt en geoefend zodra het Digitale Stelsel Omgevingswet klaar is.
- Tijdige aansluiting op het landelijke digitale stelsel.
- Integrale benadering van de gehele leefomgeving.
- Snelle en digitale afhandeling van een vergunningaanvraag via het Digitale Stelsel Omgevingswet.
- Ondersteuning van proactieve en innovatieve dienstverlening, passend bij de doelen van de Omgevingswet, met aandacht voor digitaal minder vaardige mensen.
- Gemeenteraad, college en medewerkers hebben voldoende kennis over wat de Omgevingswet inhoudt en voor hen betekent en zijn daarin geoefend.

Wat gaan we daarvoor doen?

We passen - waar nodig - onze regelgeving aan.
We passen onze systemen op tijd aan afhankelijk van de voortgang van het Digitaal stelsel Omgevingswet.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We richten onze werkprocessen opnieuw in.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We zorgen op tijd voor afspraken over de benodigde informatie-uitwisseling en archivering tussen ketenpartners.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We zorgen voor opleiding en training.

- **Kwaliteit**

Wat mag het kosten?

De wijziging genoemd bij 120.010 van € 600.000 bestaat uit € 400.000 voor de activiteit; We volgen het plan van aanpak uit 2019 om te komen tot een omgevingsvisie. € 200.000 restant bedragen van projecten uit 2020 die doorlopen in 2021 e.v.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
120.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	**-105**	**-200**	**-600**	**0**	**-800**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lasten	**-105**	**-200**	**-600**	**0**	**-800**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-105**	**-200**	**-600**	**0**	**-800**	**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen								
120.710 Reserves	**105**	**200**	**200**	**0**	**400**	**0**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**105**	**200**	**200**	**0**	**400**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**105**	**200**	**200**	**0**	**400**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**-400**	**0**	**-400**	**0**	**0**	**0**

Projecten

Voor de Omgevingswet is tot nu toe € 527.000 beschikbaar gesteld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
120.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	**-527**	**-194**	**-33**	**-300**
Gerealiseerd resultaat	**-527**	**-194**	**-33**	**-300**

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Ambitiedocument Omgevingswet

FINANCIËN

Wat speelt er?

- In deze coalitieperiode investeren we met cofinanciering € 32,5 miljoen in Berkelland.
- We hebben ruimte binnen onze liquide middelen. Met de lage rente op de kapitaalmarkt levert dit geen rendement op.

Speerpunt

Financieel structureel gezonde gemeente.

Wat willen we bereiken?

- We willen zicht hebben op een sluitend meerjarenperspectief.
- We willen inzicht geven in de begroting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Overige baten en lasten en onvoorzien. (110.090)

Onder overige baten en lasten en onvoorzien staan lasten en baten die we redelijkerwijs verwachten te gaan maken of ontvangen, maar die op voorhand niet aan een specifiek programma zijn toe te schrijven. Te denken valt aan prijscompensatie maar ook aan de post onvoorzien.
Voor onvoorzien is in de begroting zoals in de financiële verordening is vastgesteld € 200.000 opgenomen.

Kwaliteit
Onder algemene baten en lasten en onvoorzien ramen we middelen die we in een later stadium verdelen over de verschillende programma's en rijksbijdragen voor taken die worden overgedragen maar waarvan we eerst nog moeten uitzoeken hoe we dit vorm geven. De post onvoorzien is hier geraamd. Van de post onvoorzien is in 2021 nog geen gebruik gemaakt. Ook het coronasteunpakket voor ondernemers en verenigingen is onder deze activiteit opgenomen.

Geld
Van het coronasteunpakket van € 1.500.000 voor bedrijven en verenigingen is door 324 bedrijven en 308 verenigingen/stichtingen gebruik gemaakt. Er is in totaal € 706.000 uitgekeerd. Er zijn drie organisaties die in aanmerking komen voor een incidentele subsidie omdat ze bedreigd worden in hun voortbestaan. De mogelijkheid hiertoe stond ook vermeld in het raadsvoorstel over de ondersteuningsmaatregel corona. Het gaat om het Wijkgebouw De Koppel in Borculo, TIP Eibergen en natuurpark de Kronenkamp in Neede. Zij krijgen samen € 11.000.

Van de onder algemene baten en lasten geraamde lasten herschikken we € 490.000. Daarvan gaat € 75.000 naar het programma Zorg voor wie dat nodig heeft, € 14.848 naar het programma Werken en ondernemen in een sterke regio en € 400.000 naar de activiteit bedrijfsvoeringskosten. Verder kan er € 410.000 vrijvallen doordat we verwachten dat de lasten dit jaar niet meer gemaakt zullen worden.

Van de post onvoorzien is tot op heden € 30.000 aangewend voor onderzoek binnensport in Neede. In de raadsvergadering van juni is hiertoe besloten.

We beheren onze financiële middelen. (110.020)

Kwaliteit
De rente is op dit moment nog steeds laag. Zeker voor het aantrekken van kort geld. Dit geeft ons de mogelijkheid om als dat nodig is voordelig tijdelijk geld te lenen.

Geld
De dividend ontvangsten voor 2021 vallen ongeveer € 175.000 lager uit dan verwacht. Zowel Alliander, BNG hebben minder winst gemaakt. De dividenduitkering valt daardoor lager uit. Vitens keert helemaal geen dividend uit omdat niet wordt voldaan aan de solvabiliteitseisen.

We heffen andere belastingen en leges. (110.040)

Deze activiteit heeft betrekking op de belastingen en leges anders dan de Onroerende zaak-belastingen, de Afvalstoffenheffing, Rioolrechten en Begraafrechten.

Kwaliteit
Door corona zijn er minder aanvragen voor paspoorten en ID-kaarten.

Geld
Toeristenbelasting wordt pas na afloop van 2021 definitief opgelegd.
Wij kunnen op dit moment niet voorspellen of de begrote inkomsten worden gehaald in verband met de corona crisis.

Leges reisdocumenten
Door de pandemie zijn er veel minder aanvragen voor de reisdocumenten ingediend. De opbrengsten van de leges zal € 100.000 lager zijn dan begroot.

Toeristenbelasting
Op basis van de afrekening voor de toeristenbelasting in 2020. De opbrengsten van de toeristenbelasting zal € 82.000 hoger zijn dan begroot.

Vennootschapsbelasting
We verwachten bij de grondexploitatie een belastbare winst, namelijk een bedrag van € 600.000. Naast deze belastbare winst is er ook winst gemaakt bij de dienstverlening aan derden, namelijk een bedrag van € 200.000. Per saldo is er een fiscaal resultaat van € 800.000. Na de aftrek van de verliezen is de gemeente verplicht om de vennootschapsbelasting te betalen. De extra lasten bedragen € 190.000.

We heffen Onroerende zaakbelastingen. (110.050)

Kwaliteit

Geld

We ontvangen een algemene uitkering. (110.060)

Kwaliteit
De algemene uitkering is de verdeling van het gemeentefonds naar de gemeenten. De groei of krimp van het gemeentefonds is afhankelijk van de rijksuitgaven. Voor 2021 is er sprake van een daling van de rijksuitgaven. Er is minder geld te verdelen over gemeenten. Er is een aantal ontwikkelingen die in 2021 wel leiden tot een hogere algemene uitkering. Naast de ontwikkelingen die zich jaarlijks voordoen is dat in 2021 ook nog een aanvullend corona herstelpakket.

Geld
Ten opzichte van onze begroting stijgt de algemene uitkering met € 2.842.000. Hiervan is € 961.000 het gevolg van compensatie voor corona. Veel van de extra coronamiddelen zijn toegevoegd om jeugdigen en eenzamen weer te betrekken bij de samenleving. Naast de extra middelen ter bestrijding van de gevolgen van corona is er ook nog € 878.000 extra voor het oplossen van problemen bij de jeugdzorg zoals het oplossen van wachttijden, praktijkondersteuners en de verdringing van de lichte jeugdzorg. Verder krijgen we extra geld voor de Voogdij 18+ (€ 417.000) en de Participatie (€ 205.000). Tot slot zorgt een andere verdeling van de beschikbare middelen over de gemeenten voor een toename van onze uitkering in 2021 van € 379.000.

We ontwikkelen onze rendementsdoelstellingen.

We willen een hoger rendement halen uit ons geld. Dit kan door het realiseren van meer rente, het aankopen van renderende aandelen of deelnemen in renderende projecten.

Kwaliteit
Alliander heeft een verzoek bij alle aandeelhouders neergelegd om extra kapitaal. Alliander wil € 600 miljoen ophalen bij de aandeelhouders. Dit doen ze via een hybride converteerbare obligatielening. Het op te halen kapitaal moet Alliander in staat stellen om de A-rating vast te houden terwijl er ook op grote schaal geïnvesteerd wordt in het netwerk. Met de A-rating kan Alliander voordeliger geld lenen op de kapitaalmarkt. Alliander verwacht dat naast de vergoeding op de obligatielening ook dividend kan worden blijven uitbetaald. De obligatielening wordt volgens de plannen uiterlijk in 2028 omgezet in aandelen. Op basis van het aantal aandelen dat wij bezitten is het verzoek gedaan om voor € 2,8 miljoen deel te nemen in de kapitaalverstrekking. Wij hebben dit in overweging genomen en zullen u via een apart raadsvoorstel nog vragen om uw wensen en bedenkingen.

Geld

We storten in en onttrekken aan reserves. (110.070)

Kwaliteit

Geld
Onttrekking aan reserves:
Er wordt € 59.000 onttrokken ten behoeve van het persoonlijke opleidingsbudget.
Storting in reserves:
De onttrekking aan de reserves voor de ICT-budgetten € 235.000 blijkt niet nodig te zijn voor 2021. Dit bedrag kan volgend jaar ingezet worden samen met de mogelijke overschotten bij de ICT-budgetten.

We voeren de Wet waardering onroerende zaken uit. (110.080)

Kwaliteit

Geld
Project omzetten WOZ-waarde van m3 naar m2

Er worden meer kosten gemaakt met de kenmerkencontrole (voormelding). Deze kosten bevatten de volgende werkzaamheden:
- Druk- en portikosten voor het verzenden van de uitnodigingen.
- Klantcontacten naar aanleiding van de uitnodigingen.
- Het verwerken van de reacties.
De extra lasten bedragen € 30.000.

Bedrijfsvoeringskosten. (110.100)

Kwaliteit

Geld
Kraan
Een kraan in de buitendienst is buitengebruik gesteld vanwege storingen. Het is niet meer veilig om deze in te zetten. Ter vervanging wordt een kraan gehuurd.
De extra lasten bedragen € 60.000.
Verkiezing
De laatste Tweede Kamerverkiezing vond plaats tijdens de pandemie. Hierdoor is er een overschrijding van € 26.000 ontstaan op het verkiezingsbudget.
1. Extra kosten voor de desinfectiemiddelen, de kuchschermen en overige bescherming, zodat wij aan de richtlijnen van het RIVM konden voldoen.
2. Er zijn meer kosten gemaakt voor het huren van de locaties, de presentiegelden en de catering. Dit komt doordat de verkiezingen over 3 dagen gehouden zijn.
3. Extra portokosten voor de briefstemmen voor 70-plussers. De stempas werd afzonderlijk verzonden.

4. Voor het coronaproof inrichten van alle stemlokalen hebben wij gebruik gemaakt van Berkelland Verhuur.

Corona personeel

In de afgelopen zes maanden was er binnen de organisatie behoefte om meer personeel in te zetten. Deze aanwerving van personeel had een directe verband met de corona pandemie. De extra lasten bedragen € 360.000.

Planschade

De trend is dat er minder uitgegeven wordt aan planschades. We passen de raming daarom naar beneden aan met € 23.000.

Loonkosten bestuur

De loonkosten voor college en raad zijn te hoog geraamd. We zien hier al enkele jaren dat er budget overblijft. We passen de raming daarom naar beneden aan met € 40.000.

Schoonmaakkosten

Uit de nieuwe schoonmaakaanbesteding is er een andere verdeling voor de schoonmaakkosten gekomen. De schoonmaakkosten zijn hetzelfde gebleven er is sprake van een verschuiving van de budgetten binnen de programma's.

Wat mag het kosten?

Verklaring bij de kolom 'Wijzigingen ':
110.020: € 788.000 heeft te maken met de werkelijke rentestand.
110.040: € 100.000 minder opbrengsten voor leges reisdocumenten, € 190.000 voor de vennootschapsbelasting en € 82.000 meer opbrengsten voor de toeristenbelasting.
110.060: € 2.842.000 stijging van de algemene uitkering.
110.080: € 40.000 overzetten van een projectsaldo en € 30.000 voor de kenmerkencontrole.
110.090: € 1.500.000 voor het coronasteunpakket en € 490.000 voor de herschikking van de algemene baten en lasten.
110.100: € 60.000 voor de huren van een kraan, € 26.000 voor de Tweede Kamerverkiezingen, € 360.000 voor het extra inhuren van personeel wegens de corona pandemie, € 23.000 voor de planschade en € 16.000 voor de autonome ontwikkeling.
110.500: € 40.000 te veel begroot voor de loonkosten van het college en de raad.
110.700: € 558.000 minder kapitaallasten dan begroot.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
110.020 Beheer financiele middelen	**-1.193**	**-45**	**-806**	**0**	**-851**	**-45**	**-45**	**-45**
110.040 Belastingen en leges	**-190**	**-1.081**	**-210**	**0**	**-1.291**	**-1.056**	**-1.056**	**-1.056**
110.050 Heffen OZB	**-9**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
110.080 Uitvoering OZB	**-301**	**-462**	**-70**	**0**	**-533**	**-437**	**-437**	**-437**
110.090 Overige baten en lasten	**-401**	**-2.725**	**1.926**	**-1.147**	**-1.946**	**-3.240**	**-2.746**	**-2.682**
110.100 Bedrijfsvoeringskosten	**-8.483**	**-8.903**	**-700**	**-726**	**-10.329**	**-8.592**	**-8.644**	**-8.688**
110.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	**-1.033**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
110.500 Loonkosten programma Financiën	**-12.506**	**-13.466**	**40**	**-11**	**-13.437**	**-13.466**	**-13.466**	**-13.466**
110.700 Rente en afschrijving programma Financiën	**-1.720**	**-1.890**	**556**	**0**	**-1.334**	**-1.890**	**-1.890**	**-1.890**
Totaal Lasten	**-25.836**	**-28.572**	**736**	**-1.885**	**-29.721**	**-28.726**	**-28.284**	**-28.264**
Baten								
110.020 Beheer financiele middelen	**1.940**	**2.316**	**0**	**0**	**2.316**	**1.593**	**1.576**	**1.557**
110.040 Belastingen en leges	**781**	**1.787**	**-18**	**-3**	**1.765**	**1.762**	**1.762**	**1.762**
110.050 Heffen OZB	**8.743**	**9.338**	**0**	**0**	**9.338**	**9.864**	**10.390**	**10.916**
110.060 Algemene uitkering	**70.605**	**70.495**	**2.842**	**-27**	**73.310**	**70.765**	**71.031**	**70.980**
110.080 Uitvoering OZB	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
110.090 Overige baten en lasten	**927**	**208**	**0**	**0**	**208**	**208**	**208**	**208**
110.100 Bedrijfsvoeringskosten	**2.685**	**2.283**	**0**	**0**	**2.283**	**2.283**	**2.283**	**2.284**
Totaal Baten	**85.681**	**86.427**	**2.824**	**-30**	**89.220**	**86.475**	**87.249**	**87.706**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**59.845**	**57.854**	**3.560**	**-1.915**	**59.499**	**57.749**	**58.965**	**59.442**
Onttrekkingen								
110.070 Stort en onttr reserves	**1.908**	**1.444**	**-218**	**1.945**	**3.171**	**1.308**	**201**	**201**
Totaal Onttrekkingen	**1.908**	**1.444**	**-218**	**1.945**	**3.171**	**1.308**	**201**	**201**
Stortingen								
110.020 Beheer financiele middelen	**-6.895**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
110.070 Stort en onttr reserves	**-180**	**-990**	**0**	**0**	**-990**	**-839**	**-1.214**	**-2.045**
Totaal Stortingen	**-7.075**	**-990**	**0**	**0**	**-990**	**-839**	**-1.214**	**-2.045**
Mutaties reserves	**-5.167**	**454**	**-218**	**1.945**	**2.181**	**469**	**-1.013**	**-1.844**
Gerealiseerd resultaat	**54.678**	**58.308**	**3.342**	**30**	**61.680**	**58.218**	**57.952**	**57.598**

PARAGRAFEN

Overzicht investeringen

Aanpassing investeringen

Burgemeester Bloemersstraat
In de PPN 2021 is een krediet opgenomen voor het verkeersluw inrichten van een deel van de Burgemeester Bloemersstraat in Borculo en de aanleg van een brug over de Berkel in hetzelfde wegvak. In het kader van werk met werk maken en voortschrijdend inzicht (rekening houden met de toekomstige regenwaterriolering vanuit het centrum uitmondend in de Berkel) biedt dit gelijk de mogelijkheid, omdat de straat toch open ligt, om een regenwaterriool aan te leggen in het wegvak Burg. Bloemersstraat vanaf de Koppeldijk tot de Berkel. De extra uitgaven worden geraamd op € 100.000 (afschrijvingslast € 2.000) en komen ten laste van het taakveld riolering, activiteit '020.030 Beh onderh vern renov riolering'.
Vervanging brug over Bolksbeek /Esweg Geesteren
In de PPN 2021 is een krediet opgenomen voor de vervanging van de brug over de Bolksbeek in de Esweg in Geesteren. Het krediet dat is opgenomen betreft echter alleen de geraamde kosten van de constructie. Asfaltering en maatregelen zoals een tijdelijke loopbrug, vervangend openbaar vervoer en omleidingen, zijn per abuis niet meegenomen. Het hiervoor noodzakelijke bedrag wordt geraamd op € 100.000 en komt ten laste van het taakveld verkeer en vervoer, activiteit '020.040 We onderhouden onze infrastructuur'.
Vijvers Ruurlo
In PPN 2021 is € 240.000 beschikbaar gesteld voor de vijvers in Ruurlo. Als we rekening houden met de toekomstige regenwaterriolering vanuit omliggende wijken die uitmonden in deze vijver, biedt ook dit werk de mogelijkheid om nu een nieuwe regenwaterriolering aan te leggen in de groenstroken om de vijver. De extra uitgaven worden geraamd op € 50.000. De afschrijvingslasten komen ten laste van het taakveld riolering, activiteit '020.030 Beh onderh vern renov riolering'.
Renovatie bedrijventerrein Jukkenbarg
Het project is nagenoeg afgerond. Op het krediet van € 830.000 blijft ongeveer € 400.000 over. Inschatting van de werkzaamheden bij aanvraag van het krediet waren te ruim. De vrijval van de afschrijvingslast (€ 8.000 per jaar) komt ten gunste van het taakveld riolering, activiteit '020.030 Beh onderh vern renov riolering' en het taakveld verkeer en vervoer, activiteit '020.040 We onderhouden onze infrastructuur'.
Herinrichting wegen en riolering Gelselaar
In verband met meerwerk zal het budget met ongeveer € 100.000 worden overschreden. De extra afschrijvingslast (€ 2.000 per jaar) komt ten laste van het taakveld riolering, activiteit '020.030 Beh onderh vern renov riolering' en het taakveld verkeer en vervoer, activiteit '020.040 We onderhouden onze infrastructuur'.
Herinrichting De Schoemaker Ruurlo
Budget wordt verhoogd met € 30.000 ten laste van het krediet uitvoeringsmaatregelen BRP.
Uitvoeren diverse rioolmaatregelen uit BRP's
Van dit krediet wordt € 30.000 overgeheveld naar het project Herinrichting De Schoemaker Ruurlo. Deze middelen waren gereserveerd voor maatregelen in dat gebied en kunnen gelijktijdig worden uitgevoerd. Het restant valt vrij. De overige maatregelen verwerken we in de exploitatie (taakveld riolering).
Maai- en laadwagen
Er is een machine aangeschaft om binnen de bebouwde kommen met onze eigen dienst bloemrijk gras te kunnen beheren. Dit ten behoeve van het omvormen van meer gazons naar bloemrijk gras, om zo in de toekomst te besparen op het onderhoud vanwege de geplande bezuiniging. De kosten daarvan worden gedekt uit bestaande budgetten.
Conclusie:
De diverse aanpassingen van de kredieten leiden per saldo niet tot extra lasten.

Openbare ruimte

	Krediet	Tot Begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
Transformatie Oudestraat	2.130.000	50.701	42.244	2.037.055
Busplein Neede	270.000	151.105		118.895
Herinrichting Alexandrinalaan	275.000	262.989	2.048	9.963
herinrichting: Van Bevervoordestraat Gelselaar	255.000			255.000
Herinrichting Huenderstraat	65.000			65.000
Vervanging brug over Bolksbeek /Esweg Geesteren	450.000			450.000
Herinrichitng Hofstraat Beltrum	155.000			155.000
Inrichting oud Tracé N18 vanaf Steinkampswg Eibrg	900.000	26.258		873.742
Voorbereiding herinrichting N18 kern Eibergen	200.000			200.000
Aankoop openbare ruimte Maalderij Rietmolen	125.000			125.000
Vervanging openbare verlichting	415.000			415.000
Revitalisering Centrum Borculo	2.564.250		4.264	2.559.986
Sterrenplt: Sloop en herinrichting Huenderstraat	112.500	126.786		-14.286
Sterrenplt: Sloop en herinrichting Beukenlaan	127.500		762	126.738

Riolering

	Krediet	Tot Begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
Relinen 2019	740.000	38.393	142.345	559.262
Kwaliteitsslag kolken	1.100.000	5.000	3.669	1.091.331
Klein onderhoud en relinen 2018-2019	400.000			400.000
Renoveren rioolgemalen 2018	300.000	222.463	9.790	67.747
Renoveren rioolgemalen 2019	300.000	159.500	145.753	-5.253
Renovatie rioolgemalen 2020	862.000	9.460	2.470	850.070
Renovatie rioolgemalen 2021	581.000			581.000
Renovatie IBA's	36.000			36.000
Klein onderhoud en relinen 2021	200.000			200.000
Uitvoeren diverse rioolmaatregelen uit BRP's	155.000			155.000
Renovatie drukrioolunits 2019	355.000	149.878	153.750	51.372
Renovatie drukrioolunits 2020	1.500.000	14.880	6.840	1.478.280
Renovatie drukrioolunits 2021	1.500.000		14.880	1.485.120
Tulp en Anemonenstr real natuurpark/berg	225.000			225.000

Gecombineerd openbare ruimte en riolering

	Krediet	Tot Begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
Herinrichting Bergstraat/Haverweg Neede	1.720.000	47.099	16.890	1.656.011
Renovatie bedrijventerr Jukkenbarg	830.000	414.474	1.301	414.225
Borculoseweg	2.350.000			2.350.000
Herinr. Ruwenhofstr. Neede	780.000		8.062	771.938
Herinrichting wegen en riolering Gelselaar	1.600.000	1.677.721	308	-78.029
Nieuwboer Borculo laatste fase wegen/riolering	825.000	351.032	428.935	45.033
Herinr. Voshaarweg/W Sluyterweg Haarlo	712.500	3.208	19.021	690.271
Voorber. Garvelinkskamp Ruurlo	75.000			75.000
Herinrichting De Schoemaker Ruurlo	200.000	10.913	24.242	164.845
Burg.Bloemerstrt: herinr. fase 1	700.000		8.822	691.178
Project Vijverweg Ruurlo	134.800		-34.244	169.044
Revitalisering centrum Eibergen	4.250.000	3.758.579	471.790	19.631
Herinr wegen div woonstraten Eibergen Zuid	1.190.000	1.140.494	59.115	-9.609
Herinr. Kremerstr./Doktersbleek	315.000	267.767	3.924	43.309
Herinrichiting Lochemseweg	795.000			795.000
Herinr De Rozenkamp Eibergen	1.360.000			1.360.000

Materieel buitendienst

	Krediet	Tot Begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
Vervanging 3 bussen SW	150.000			150.000
voertuigen en machines	343.000		123.770	219.230
Maai- en laadwagen	37.500		32.586	4.914

Onderwijs

	Krediet	Tot Begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
t Simmelink	4.749.067	152.838	79.696	4.516.533
St. Joris/IKC functionele ruimte	125.000	0	77.540	47.460
Staring College	13.890.036	17.414	27.759	13.844.863

Ombuigingen/Bezuinigingen

Inleiding

Door toenemende uitgaven op verschillende terreinen die onvoldoende worden gecompenseerd door aanvullende inkomsten staat de financiële positie van de gemeente onder druk. Om een financieel gezonde gemeente te blijven zijn ombuigingen nodig. In het verlengde van de Perspectiefnota 2021 geven wij in deze begroting invulling aan onze focus op de lange termijn en sturen wij op een structureel sluitende begroting. Hierbij streven wij naar meer stabiliteit en het verminderen van schommelingen. Vanuit een solide basis anticiperen we op meevallers en tegenvallers om zo vanuit een meerjarig perspectief koersvast onze opgaven en ambities te realiseren.
In oktober 2019 zijn wij gestart met Berkelland in Balans (hierna BiB). Centrale vraag was: 'Hoe blijft de gemeente ook in de toekomst financieel gezond? Als er geen maatregelen worden genomen heeft de gemeente in het jaar 2023 een tekort van 3,5 miljoen euro.' De werkwijze was vernieuwend voor inwoners, organisatie en bestuur.
Begin mei 2020, werd duidelijk dat de ombuigingsopgave fors groter is dan bij de start van het BiB proces bekend. We hebben daarop, via het uitvoeren van een midterm review bepaald waar we staan ten opzichte van het collegeprogramma. Met deze midterm review en de uitkomsten van de inwonersenquête en deelprocessen vanuit het BiB proces in de hand, hebben we keuzes gemaakt. Daarbij hebben we zoveel mogelijk recht willen doen aan de richting die onze inwoners in het BiB proces ons gaven en aan de pijlers onder 'Samen investeren in Berkelland'.
Deze bestuurlijke keuzes en afwegingen zijn vastgelegd in de perspectiefnota 2021 en vertaald in deze begroting.
In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de ombuigingen/bezuinigingen zoals die in de perspectiefnota 2021 zijn opgenomen. Deze paragraaf heeft als doel zicht te houden op de ombuigingen per programma. De toelichting bij de bezuiniging is te vinden in de perspectiefnota 2021. In de jaarrekening zal over de voortgang worden gerapporteerd.

Afwijkingen Berkelland in balans

Afwijkingen Berkelland in Balans

Bedragen x € 1.000	2022 I	2022 S	2022	2023 I	2023 S	2023	2024 I	2024 S	2024	2025 I	2025 S	2025
Fijn Leven												
Verlagen onderhoudsbudget wegen en paden			0			0		-130	-130		-130	-130
Sport is meer												
Uitstel bezuinigingen Sport			0	-26		-26	-121		-121		0	0
Cultuur is van iedereen												
Uitstel bezuinigingen Cultuur			0	-255		-255	-255		-255	-255	0	-255
Algemeen bestuur en bedrijfsvoering												
Niet realiseren bezuiniging GR'en	-25		-25			0			0			0
Algemene dekkingsmiddelen												
Herziening lening		15	15		15	15		15	15		15	15
Totaal	**-25**	**15**	**-10**	**-281**	**15**	**-266**	**-376**	**-115**	**-491**	**-255**	**-115**	**-370**

Programma Plezierig wonen

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Beleidsmatige onderzoeken	35.000	35.000	35.000	35.000
Demografische onderzoeken	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**

Programma Fijn leven

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Geen opwaardeer projecten in de openbare ruimte	76.800	76.800	76.800	76.800
Ecologisch bermbeheer	75.000	75.000	75.000	75.000
Verminderen budget onderhoud bruggen/kunstwerken	35.000	35.000	35.000	35.000
Verminderen budget kinderopvang	11.550	11.550	11.550	11.550
Omvormen groen met beperkt onderhoud		30.000	30.000	30.000
Verlaging budget verkeersplannen/maatregelen	20.000	20.000	20.000	20.000
Verlaging onderhoudsbudget waterkering/oeverbeschoeiing	30.000	30.000	30.000	30.000
Verlaging budget borden/schrikhekken	4.000	4.000	4.000	4.000
Minder uitgaven aan nieuwe speelvoorzieningen	20.000	20.000	20.000	20.000
Besparen op begraafplaatsen	14.000	14.000	14.000	14.000
Minder gladheidsbestrijding	20.000	20.000	20.000	20.000
Minder onkruidbestrijding		15.000	15.000	15.000
Besparen op onderhoud bomen			25.000	25.000
Besparing exploitatie (onderhoud) door versnelde verkoop gebouwen		65.000	65.000	65.000
Afschaffen budget kerstbomen	10.000	10.000	10.000	10.000
Verlagen onderhoudsbudget wegen en paden	130.000	130.000	130.000	130.000
Minder ongediertebestrijding		10.000	10.000	10.000
Totaal	**446.350**	**566.350**	**591.350**	**591.350**

Programma Vitaal platteland

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Besparing natuur en landschapsbeheer				30.000
Verlagen budget Plattelandsvernieuwing	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**40.000**

Programma Zorg voor wie dat nodig heeft

Ombuiging/taakstelling	2021	2022	2023	2024
Projecten en acties	835.000	1.054.000	1.054.000	1.054.000
Actieve casusregie	750.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Totaal	**1.585.000**	**2.554.000**	**2.554.000**	**2.554.000**

Programma Werken en ondernemen in een sterke regio

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Verlagen budget stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijven	50.000	50.000	50.000	50.000
Stoppen met regiocoördinator toerisme			53.000	53.000
Verlagen budget stimulering maakindustrie	15.000	15.000	15.000	15.000
Verlagen budget recreatie en toerisme	19.800	19.800	19.800	19.800
Stoppen met city-branding			35.000	35.000
Verminderen subsidieverlening kleinschalige evenementen				11.550
Stoppen bijdragen aan projecten in kader van samenwerking met Duitsland	12.000	12.000	12.000	12.000
Verlagen budget STAT	25.000	25.000	25.000	25.000
Afstoten openbaar toilet Eibergen		6.000	6.000	6.000
Besparing door vroeg signalering van schulden		50.000	100.000	100.000
Totaal	**121.800**	**177.800**	**315.800**	**327.350**

Programma Actief met duurzame energie

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Zon op dak gemeentehuis en gemeentewerf		25.000	75.000	75.000
Besparing op energie gemeentelijk vastgoed	10.000	25.000	25.000	25.000
Vergroening met Scandinavische groencertificaten	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal	**35.000**	**75.000**	**125.000**	**125.000**

Programma Sport is meer!

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Afstoten sportaccommodaties				60.000
Verminderen subsidie Sport federatie Berkelland		10.000	10.000	10.000
Verminderen subsidie zwembaden				121.440
Verminderen subsidie sportverenigingen			26.400	26.400
Versneld slopen en investeren (nieuwe) binnensportaccommodaties				50.000
Besparen op schoonmaak en onderhoud sporthallen en gymnastiekzalen				59.000
Totaal		**10.000**	**36.400**	**326.840**

Programma Cultuur is van iedereen

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Verminderen budget uitvoerings- programma cultuur en erfgoedvisie			255.120	255.120
Verminderen subsidies eigenaren gemeentelijke monumenten	28.017	28.017	28.017	28.017
Verminderen monumentensubsidie ten behoeve van, duurzaamheidsmaatregelen	20.000	20.000	20.000	20.000
Niet meer meedoen Cultuur- en erfgoedpact Achterhoek	15.000	15.000	15.000	15.000
Verminderen budget door efficiënter onderhoud kunstobjecten	8.000	8.000	8.000	8.000
Totaal	**71.017**	**71.017**	**326.137**	**326.137**

Programma Samen veilig

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Projectleiding ondermijning			15.000	15.000
Totaal			**15.000**	**15.000**

Programma Financiën

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
OZB-verhoging	526.000	1.052.000	1.578.000	2.104.000
Leges verhogen	32.500	55.000	77.500	100.000
Treasury, herzien lening	425.000	425.000	425.000	425.000
Taakstelling ambtelijke organisatie	525.000	525.000	525.000	525.000
Stoppen met kleine subsidies kleine burgerinitiatieven		25.000	25.000	25.000
Lagere afname diensten ODA en VNOG		25.000	25.000	25.000
Totaal	**1.508.500**	**2.107.000**	**2.655.500**	**3.204.000**

Reserves

Wat speelt er?

Bij de nota Reserves en Voorzieningen 2019 zijn de reserves herschikt. Daarbij zijn nog 9 reserves in stand gebleven, waarvan 8 bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn ingesteld om toekomstige lasten te kunnen dekken. De reserves zijn een spaarpot voor uitgaven die we verwachten dit betekent niet dat er concrete plannen zijn. Als er een concreet plan is hevelen we het benodigde bedrag over van de bestemmingsreserve naar de reserve Bestuurlijke claims. De werkelijke kosten worden vervolgens gedekt uit de reserve Bestuurlijke claims.

Meerjarenoverzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Stand 1-1-2021	Mutaties 2021	Stand 1-1-2022	Mutaties 2022	Stand 1-1-2023	Mutaties 2023	Stand 1-1-2024	Mutaties 2024	Stand 1-1-2025	Mutaties 2025	Stand 1-1-2026
Algemene reserve	22.357	-697	21.660		21.660		21.660		21.660		21.660
Bestuurlijke claims	40.811	-11.071	29.740	-12.697	17.043	-1.272	15.771	-1.242	14.529	-1.242	13.287
Egalisatiereserve afval	1.682	123	1.805	-57	1.748	-96	1.652	-96	1.556	-96	1.460
Egalisatiereserve investeringen	7.705	-119	7.586	-201	7.385	-201	7.184	-201	6.983	-201	6.782
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	4.012	1.101	5.113		5.113		5.113		5.113		5.113
Onderhoud wegen	1.009	-250	759		759		759		759		759
Onderwijs-huisvesting	1.200	3.661	4861	81	4.942	81	5.023	81	5.104	81	5.185
Herstructurering	4.000		4.000		4.000		4.000		4.000		4.000
Nadelen decentralisaties	3.662	-882	2.780	-64	2.716	-63	2.653	-63	2.590	-63	2.527
Totaal	**86.438**	**-8.134**	**78.304**	**-12.938**	**65.366**	**-1.551**	**63.815**	**-1.521**	**62.294**	**-1.521**	**60.773**

BIJLAGE 1: OVERZICHT OVERIGE WIJZIGINGEN

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen 2021	Septembercirculaire	Vervolg onderzoek Sporthal Ruurlo	Stimuleringsregeling Corona	2e Tranche Sport	Huisvesting Alfrink + Binnensport	Jaarrekening	Verfijning subsidies	ICT	Aanpassingen	Personeel	Financiën	Personeel zorg	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
010 Plezierig wonen																			
010.010 Regionale woonagenda aansluiting lokale woonagenda	-38																		
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	1.467	135														135	135	135	135
010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	-1															0			
010.040 Monitoren toekomstige sloopopgave	-3															0			
010.045 We monitoren landelijke en regionale ontwikkelingen woningmarkt		-50														-50	-50	-50	-50
010.050 werken aan transformatiefonds om sloop woningen in de toekomst te bekostigen		0														0	0	0	0
010.060 We zijn samen met kruiswerk en energieloket actief aan de slag met campagne heerlijk in eigen huis		-100														-100	0	0	0
010.070 Integrale aanpak		-500	-10													-510	-3.825	0	0
010.080 Voorfinanciering	0	-100														-100	-100	0	0

nieuwbouw activiteiten																		
010.090 Grote kernen behoefte onderzoek	-10														0			
010.100 Goede dienstverlening rondom wonen	1.057	788	404												1.192	810	833	855
010.500 Loonkosten programma Plezierig wonen	-1.762	-1.912	-404												-2.316	-1.912	-1.912	-1.912
010.700 Rente en afschrijving programma Plezierig wonen	-112	-395	216												-179	-395	-395	-395
010.710 Reserves	49	913	-203												710	4.138	213	213
Totaal 010 Plezierig wonen	647	-1.222	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1219	-1.200	-1.177	-1.155
020 Fijn leven															0			
020.010 Zaaien van kleurrijke zaadmengsels	-156														0			
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	-477	-513	-260					-80							-853	-483	-458	-458
020.030 Beh onderh vern renov riolering	3.736	5.397	-961												4.436	5.397	5.397	5.397
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	-2.623	-2.664	-400												-3.064	-2.639	-2.639	-2.639
020.050 Doelgroepenvervoer-openbaar verv	-693	-652													-652	-652	-652	-652
020.060 Zwerfafval	19	0													0	0	0	0
020.070 Afval scheiden	-83	805	200												1.005	965	965	965

020.080 Onderwijs en huisvesting	-818	-783	-26					-200								-1.009	-783	-783	-783
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-100	-205	-184													-389	-140	-140	-140
020.100 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	-233	-625														-625	-625	0	0
020.110 Onderhoud wegen en paden buitengebied	-811	-500														-500	-500	0	0
020.120 Verbetering kwaliteit groen(onderhoud)	-262	-375														-375	-375	0	0
020.500 Loonkosten programma Fijn leven	-5.297	-5.494														-5.494	-5.494	-5.494	-5.494
020.700 Rente en afschrijving programma Fijn leven	-2.852	-6.022	1.891													-4.131	-6.078	-6.383	-6.383
020.710 Reserves	2.801	1.924	-333					200	80							1.871	1.764	303	303
Totaal 020 Fijn leven	-7.846	-9.707	-73	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-9.780	-9.643	-9.884	-9.884
030 Vitaal platteland																0			
030.010 Netwerkbijeenkomst en duurzame landbouw	-30	-26	-218													-244	-26	-26	-33
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	-97	-618	-39						-47							-704	-78	-78	-41
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	-89	-123														-123	-123	-123	-123

030.050 plan van aanpak VAB	74		-94													-94			
030.060 Plan van aanpak asbestverwijdering	0	-250	-773													-1.023	-250	0	0
030.070 We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied	-72		-140													-140			
030.080 Integrale kavelruil	0															0			
030.090 Leader project	-17		-310													-310			
030.100 we voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit	0															0			
030.700 Rente en afschrijving programma Vitaal platteland		0														0	0	0	0
030.710 Reserves	33	790	1.549						47							2.386	250	0	0
Totaal 030 Vitaal platteland	-199	-227	-25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-252	-227	-227	-197
040 Zorg voor wie dat nodig heeft																0			
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	-9.760	-10.008	-180						-23	156		130				-9.925	-9.903	-9.903	-9.903
040.020 PGB	-309	-318														-318	-318	-318	-318
040.025 PGB WMO en Begeleiding	-493	-467														-467	-467	-467	-467
040.030 Jeugd	-11.015	-10.065	-292									5				-10.352	-9.192	-9.192	-9.192
040.040 Algemene voorzieningen	-1.755	-1.640	-668							-156		-135			7	-2.592	-1.630	-1.630	-1.630

040.050 Inburgering	-393	-337	-336						-106						5	-774	-337	-337	-337
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	-710	-875	-87												62	-900	-875	0	0
040.090 regelingen Covid-19	-55															0			
040.500 Loonkosten programma Zorg voor wie dat nodig heeft	-4.120	-4.159	-874												-719	-5.752	-4.159	-4.159	-4.159
040.700 Rente en afschrijving programma Zorg voor wie dat nodig heeft	-4	-4														-4	-4	-4	-4
040.710 Reserves	2.511	1.696	1223						129						645	3.693	939	63	63
040.900 Taakstelling sociaal domein		0														0	0	0	0
Totaal 040 Zorg voor wie dat nodig heeft	-26.104	-26.177	-1.214	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-27.391	-25.946	-25.947	-25.947
050 Werken en ondernemen in een sterke regio																0			
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	250	111	0													111	111	111	111
050.020 Samenwerken met Duitsland	-11	0														0	0	0	0
050.026 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	-17	0														0	0	0	0
050.028 Stimuleren maakindustrie	-2	-5														-5	-5	-5	-5
050.029 stimuleren onderzoek/ontwikkeli		0														0	0	0	0

ng duurzame bedrijven																			
050.030 Ondernemersfonds	-15	-15														-15	-15	-15	-15
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	17	33														33	39	39	39
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	-5.834	-7.077	-1143													-8.220	-7.027	-6.977	-6.977
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	-225	-107	-32													-139	-148	-148	-148
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	-8	-11														-11	-11	-11	-11
050.070 Vrije tijdseconomie	-149	-207	0						-68							-275	-207	-154	-142
050.120 Effectief inzetten promotie	-6	-35							-29							-64	-35	0	0
050.130 Revitalisering Centra		-1.000														-1.000	-1.000	0	0
050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	-6.578	-6.942	355													-6.587	-6.942	-6.942	-6.942
050.700 Rente en afschrijving programma Werken en ondernemen in de regio	-1.289	-218	218													0	-218	-218	-218
050.710 Reserves	186	1.668	-380						97							1.385	1.668	668	668
Totaal 050 Werken en ondernemen in een sterke regio	-13.680	-13.805	-982	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-14.787	-13.791	-13.653	-13.641

060 Actief met duurzaamheid en energie																0			
060.011 EUP: ambitie wonen	-230	-283														-283	-283	0	0
060.012 EUP: ambitie bedrijven	-57	-254														-254	-168	0	0
060.013 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven	-17	-57														-57	-38	0	0
060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek		-10														-10	-10	0	0
060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking		-23														-23	-23	0	0
060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording	-3	-25														-25	-25	0	0
060.017 Gemeente als voorbeeld	-49	-1.306	-47													-1.353	-1.266	118	118
060.050 Transitiewarmte	0	-50														-50	-50	0	0
060.500 Loonkosten programma Actief met duurzaamheid en energie	-302	-305														-305	-305	-305	-305
060.700 Rente en afschrijving programma Actief met duurzaamheid en energie	0	-10	9													-1	-10	-10	-10
060.710 Reserves	357	2.025	47													2.072	1.929	0	0
Totaal 060 Actief met duurzaamheid en energie	-302	-296	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-287	-247	-197	-197
070 Sport is meer!																0			

070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	-353	-354														-354	-354	-354	-354
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	-507	-246	-414		-60			-30								-750	-246	-246	-78
070.030 Faciliteren Sport Federatie Berkelland	-94	-85														-85	-75	-75	-75
070.041 Zwembaden	-1.055	-1.123	-1													-1.124	-1.123	-1.123	-1.001
070.050 Subsidieren jeugdleden sportverenigingen	-87	-92														-92	-92	-65	-65
070.070 Wij faciliteren Achterhoek in beweging	-35	-49														-49	-49	-49	-49
070.080 Toekomstbestendige sportverenigingen	-375		-25				-100									-125			
070.090 Sportakkoorden			0													0			
070.500 Loonkosten programma Sport is meer	-223	-230														-230	-230	-230	-230
070.700 Rente en afschrijving programma Sport is meer	-112	-224	70													-154	-464	-464	-464
070.710 Reserves	454	150	46		60		100									356	89	89	89
Totaal 070 Sport is meer!	-2.388	-2.252	-324	0	0	0	0	-30	0	0	0	0	0	0	0	-2.606	-2.543	-2.517	-2.227
080 Cultuur is van iedereen																0			

080.010 Vrijwilligers Dorpsboke	-35	-35														-35	-35	-35	-35
080.020 Subs div lokale culturele act	-527	-162														-162	-162	-162	-162
080.021 Subsidies lokale omroep		-53	-5													-58	-53	-53	-23
080.022 Cultuurbeleid en onderhoud kunst		-25														-25	-25	-25	-25
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	-621	-618	-15													-633	-618	-618	-618
080.041 Cultuur educatie voor ieder kind		-242	-4													-246	-242	-242	-242
080.050 Gemeentelijke monumenten	-330	-57														-57	-57	-57	-57
080.051 Subsidiëren musea		-87	-17													-104	-87	-87	-87
080.060 Erfgoed centrum	-256	-256														-256	-256	-256	-256
080.090 Cultuurnota met uitvoeringsprogramma	-7															0			
080.095 Bezuiniging Cultuur		0														0	0	255	255
080.110 We maken een kerken-/cultuurvisie	-30		-30													-30			
080.120 Toekomstbestendige cultuurverenigingen			-100						-152							-252			
080.500 Loonkosten programma Cultuur is voor iedereen	-227	-224														-224	-224	-224	-224
080.700 Rente en afschrijving		0														0	0	0	0

programma Cultuur is voor iedereen																			
080.710 Reserves	-20	30	130						152							312	30	30	0
Totaal 080 Cultuur is van iedereen	-2.054	-1.729	-41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1.770	-1.729	-1.473	-1.473
090 Samen veilig																0			
090.010 Brandveilig wonen	-2.658	-2.757	226						-5							-2.536	-2.757	-2.742	-2.742
090.020 Handhavingsbeleid	11	-2	-102													-104	-2	-2	-2
090.500 Loonkosten programma Samen veilig	-107	-133														-133	-133	-133	-133
090.710 Reserves	3		102						5							107			
Totaal 090 Samen veilig	-2.751	-2.892	226	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2.666	-2.892	-2.877	-2.877
110 Financiën																0			
110.020 Beheer financiele middelen	-6.148	2.271	-806													1.465	1.548	1.531	1.512
110.040 Belastingen en leges	591	706	-228											-3		475	706	706	706
110.050 Heffen OZB	8.734	9.338														9.338	9.864	10.390	10.916
110.060 Algemene uitkering	70.605	70.495	2.843	-27												73.311	70.765	71.031	70.980
110.070 Stort en onttr reserves	1.728	454	-218	27		1.500			418							2.181	469	-1.013	-1.844
110.080 Uitvoering OZB	-301	-462	-70													-532	-437	-437	-437
110.090 Overige baten en lasten	525	-2.517	1.921			-1.500		30			50		272			-1.744	-3.033	-2.539	-2.475

110.100 Bedrijfsvoeringskosten	-5.797	-6.620	-673						-418		-50		-261	3		-8.019	-6.309	-6.361	-6.404
110.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	-1.033	0														0	0	0	0
110.500 Loonkosten programma Financiën	-12.506	-13.466	40										-11			-13.437	-13.466	-13.466	-13.466
110.700 Rente en afschrijving programma Financiën	-1.720	-1.890	556													-1.334	-1.890	-1.890	-1.890
Totaal 110 Financiën	54.678	58.308	3.365	0	0	0	0	30	0	0	0	0	0	0	0	61.703	58.218	57.952	57.598
120 Aan de slag met de Omgevingswet																0			
120.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	-105	-200	-600													-800	0	0	0
120.710 Reserves	105	200	200													400	0	0	0
Totaal 120 Aan de slag met de Omgevingswet	0	0	-400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-400	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0	544	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	544	0	0	0